

MESTO TREBIŠOV

Komunitný plán sociálnych služieb

2025 - 2030

Obsah

Úvod	6
1 Východiská poskytovania sociálnych služieb	7
1.1 Komunitné plánovanie.....	8
1.2 Komunitné plánovanie a štandardy kvality sociálnych služieb.....	8
1.3 Národné priority	9
1.4 Právny rámec	10
1.5 Komunitný plán sociálnych služieb.....	13
2 Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb	14
2.1 Verejní poskytovatelia sociálnych služieb	14
2.1.1 Mesto Trebišov	14
2.1.2 LUMEN Trebišov	20
2.2 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb.....	22
2.2.1 OZ Teresa Benedicta	22
2.2.2 KOTVA n. o., Trebišov	22
2.2.3 Slovenský červený kríž, Trebišov.....	25
2.3 Ďalšie organizácie pôsobiace v oblasti sociálnych služieb	25
2.3.1 Únia nevidiacich a slabozrakých	27
2.3.2 Slovenský zväz telesne postihnutých (SZTP).....	28
2.4 Súčasný stav a potreba sociálnych služieb pre cieľové skupiny	28
2.4.1 Seniori.....	28
2.4.2 Osoby so zdravotným znevýhodnením.....	29
2.4.3 Osoby ohrozené sociálnym vylúčením	33
2.4.4 Rodina, deti a mládež	33
3 Analýza sociologických a demografických údajov	34
3.1 Základná charakteristika.....	34
3.2 Analýza demografickej situácie a prognóz demografického vývoja.....	34
3.2.1 Stav obyvateľstva.....	34
3.2.2 Veková štruktúra obyvateľstva mesta Trebišov	36
3.2.3 Národnostné zloženie.....	41
3.2.4 Náboženská štruktúra obyvateľstva.....	42
3.2.5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	43
3.2.6 Nezamestnanosť	44
4 Financovanie sociálnych služieb verejných a neverejných poskytovateľov	49
4.1 Verejní poskytovatelia SS - zdroje a formy financovania	49

4.2	Neverejní poskytovatelia SS - možnosti financovania a podpora zo strany mesta	51
4.3	Identifikované potreby a bariéry vo financovaní	53
5	SWOT analýza - zhodnotenie súčasného stavu sociálnych služieb v meste	54
6	Vízia, ciele, opatrenia a aktivity rozvoja sociálnych služieb	55
6.1	Vízia	55
6.2	Prehľad cieľov a opatrení	55
6.3	Rozpracovanie cieľov a opatrení pre jednotlivé cieľové skupiny	58
6.3.1	Seniori.....	58
6.3.2	Osoby so zdravotným postihnutím	60
6.3.3	Rodina, deti a mládež	62
6.3.4	Osoby ohrozené sociálnym vylúčením	64
6.3.5	Oblasť spoločných cieľov	67
7	Implementácia a monitorovanie Komunitného plánu sociálnych služieb.....	69
	Záver.....	70
	Sociálne služby poskytované mestom	71
	Ďalší poskytovatelia sociálnych služieb	71
	Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	74
	Anketový lístok pre poskytovateľov sociálnych služieb	87

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Opatrovateľská služba poskytovaná mestom Trebišov v rokoch 2020 - 2024	14
Tabuľka 2 Sociálna služba v denných centrách poskytovaná mestom Trebišov v rokoch 2020 - 2024.....	15
Tabuľka 3 Sociálne služby v stredisku osobnej hygieny a pracovne poskytované mestom Trebišov v rokoch 2020 - 2024	16
Tabuľka 4 Sociálna služba krízovej intervencie v útulku poskytovaná mestom Trebišov v rokoch 2020 - 2024	Chyba! Záložka nie je definovaná.
Tabuľka 5 Mestská sociálna ubytovňa	17
Tabuľka 6 Jednorazové sociálne dávky poskytnuté mestom Trebišov	17
Tabuľka 7 Terénna sociálna práca - počet poskytnutých intervencií	18
Tabuľka 8 Odhad potreby sociálnych služieb pre seniorov v meste Trebišov (2020 – 2024).....	29
Tabuľka 9 Peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia	30
Tabuľka 10 Peňažný príspevok na opatrovanie.....	30
Tabuľka 11 Poskytovatelia sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením v Trebišove	31
Tabuľka 12 Vývoj počtu obyvateľov	32
Tabuľka 13 Veková štruktúra obyvateľov.....	36
Tabuľka 14 Starnutie populácie	38
Tabuľka 15 Prirodzený prírastok obyvateľstva	39
Tabuľka 16 Zmeny v stave obyvateľstva vychádzajúce z priestorového pohybu	40
Tabuľka 17 Sobášnosť a rozvodovosť.....	40
Tabuľka 18 Národnostné zloženie obyvateľstva v meste Trebišov, v okrese Trebišov, v KSK a SR	41
Tabuľka 19 Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania	40
Tabuľka 20 Štruktúra obyvateľov podľa vzdelania	41
Tabuľka 21 Počet UoZ v meste a v okrese Trebišov a evidovaná miera nezamestnanosti v okrese Trebišov	45
Tabuľka 22 Štruktúra UoZ podľa veku	45
Tabuľka 23 Štruktúra UoZ podľa vzdelania.....	46
Tabuľka 24 Štruktúra UoZ podľa znevýhodnenia.....	46
Tabuľka 25 Štruktúra UoZ podľa dĺžky evidencie.....	46
Tabuľka 26 Prehľad o poskytovaní dávok v hmotnej núdzi.....	48
Tabuľka 27 Vybrané ukazovatele sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v okrese Trebišov	48
Tabuľka 28 Výdavky z rozpočtu mesta Trebišov na sociálnu oblasť (v €)	49
Tabuľka 29 Príjmy mesta Trebišov z úhrad za poskytované sociálne služby (v €).....	50
Tabuľka 30 Príspevok MPSVaR SR a príspevok MV SR poskytnutý mestu (v €).....	51
Tabuľka 31 Verejní a neverejní poskytovatelia sociálnej služby podľa druhu poskytovanej služby.....	52
Tabuľka 32 Pohlavie respondentov	74
Tabuľka 33 Ekonomická situácia respondentov	77
Tabuľka 34 Najvhodnejšia forma poskytovania sociálnej služby	80
Tabuľka 35 Prítomnosť osoby, ktorá potrebuje, ale nemá prístup k sociálnej pomoci	81
Tabuľka 36 Záujem o komunitné aktivity v oblasti sociálnej starostlivosti	83
Tabuľka 37 Záujem o komunitné podujatia a programy	84

Zoznam grafov

Graf 1 Peňažný príspevok na opatrovanie	31
Graf 2 Prognóza vývoja počtu seniorov a detí.....	35
Graf 3 Vývoj počtu obyvateľov	36
Graf 4 Veková štruktúra obyvateľva	37
Graf 5 Veková pyramída	37
Graf 6 Prirodzený prírastok obyvateľstva	39
Graf 7 Sobášnosť a rozvodovosť	41
Graf 8 Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania	42
Graf 9 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva mesta Trebišov	43
Graf 10 Štruktúra UoZ podľa veku	45
Graf 11 Štruktúra UoZ podľa dĺžky evidencie	47
Graf 12 Počet detí zanedbávajúcich školskú dochádzku	48
Graf 13 Príjmy mesta Trebišov za poskytované sociálne služby	50
Graf 14 Pohlavie respondentov	75
Graf 15 Veková kategória respondentov	75
Graf 16 Rodinný stav respondentov	76
Graf 17 Vzdelanie respondentov	76
Graf 18 Ekonomická situácia respondentov	77
Graf 19 Aktuálne využívanie sociálnych služieb v meste	78
Graf 20 Využívanie konkrétnych sociálnych služieb v meste.....	79
Graf 21 Predpokladaná potreba sociálnych služieb v budúcnosti	79
Graf 22 Najvhodnejšia forma poskytovania sociálnej služby	80
Graf 23 Vnímanie nedostatku a potreby rozšírenia sociálnych služieb v meste	81
Graf 24 Hodnotenie dostupnosti sociálnych služieb v meste	82
Graf 25 Hodnotenie kvality sociálnych služieb v meste	82
Graf 26 Záujem o komunitné aktivity v oblasti sociálnej starostlivosti	84
Graf 27 Záujem o komunitné podujatia a programy	85
Graf 28 Informovanosť obyvateľov o možnostiach sociálnej pomoci v meste	85
Graf 29 Preferované spôsoby získavania informácií o sociálnych službách	86

Úvod

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Trebišov na roky 2025 – 2030 je strategickým dokumentom, ktorý reflektuje potreby obyvateľov mesta v oblasti sociálnych služieb a stanovuje ciele, opatrenia a aktivity na ich systematické napĺňanie. Tento dokument vznikol ako výsledok spolupráce samosprávy, poskytovateľov sociálnych služieb, verejnosti a ďalších zainteresovaných subjektov v území. Cieľom komunitného plánovania je vytvárať dostupné, kvalitné a efektívne sociálne služby, ktoré zohľadňujú miestne špecifiká a reálne potreby cieľových skupín.

Do prípravy plánu sa aktívne zapojili aj občania prostredníctvom dotazníkového prieskumu, konzultácií a stretnutí pracovných skupín, čo prispelo k realistickému nastaveniu priorít a zvýšeniu legitimacy navrhovaných opatrení. Plán reflektuje aktuálnu sociálnu situáciu, demografické a sociologické údaje, ako aj identifikované potreby jednotlivých cieľových skupín – seniorov, osôb so zdravotným znevýhodnením, rodín s deťmi, mládeže a osôb ohrozených sociálnym vylúčením. Pri jeho spracovaní boli zohľadnené aj Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030, ktoré zdôrazňujú princípy dostupnosti, adresnosti, kvality, deinštitucionalizácie a zvyšovania kompetencií miest a obcí v oblasti sociálnych služieb.

Tieto princípy boli pretavené do konkrétnych cieľov a opatrení, ktorých návrh vychádza zo zberu údajov, odbornej analýzy i praktických skúsenosti miestnych poskytovateľov. Plán tak predstavuje vyvážený rámec medzi odbornou víziou a realitou každodenného poskytovania sociálnych služieb v prostredí mesta Trebišov.

Zostaveniu komunitného plánu predchádzala dôsledná analýza aktuálne poskytovaných služieb, finančných možností mesta, činnosti verejných i neverejných poskytovateľov, ako aj potrieb rôznych cieľových skupín. V dokumente sú preto prehľadne spracované vstupy z demografickej a sociologickej analýzy, štatistické údaje, SWOT analýza, ako aj prehľad vízií, cieľov, opatrení a aktivít, ktoré majú napomôcť systematickému rozvoju sociálnych služieb v meste v nasledujúcich rokoch.

Dokument má ambíciu byť živým nástrojom riadenia a koordinácie sociálnych služieb na území mesta, reflektujúcim aktuálnu situáciu i očakávaný vývoj do roku 2030. Slúži ako podpora pre rozhodovanie samosprávy, ako aj východisko pre spoluprácu s poskytovateľmi a ďalšími partnermi pri napĺňaní spoločného cieľa – zvyšovania kvality života všetkých obyvateľov mesta Trebišov. Počas platnosti plánu bude jeho napĺňanie priebežne monitorované a v prípade potreby dopĺňané o nové opatrenia reagujúce na meniace sa potreby.

1 VÝCHODISKÁ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Slovenská republika ako členský štát Európskej únie si do istej miery riadi sociálnu politiku samostatne, musí ale spĺňať základné kritériá, ktoré sú vytýčené Sociálnou chartou Rady Európy. Obsahuje minimálne sociálne práva, ktoré musia členské štáty Rady Európy (všetky sú zároveň členmi EÚ) implementovať do svojej legislatívy. Okrem iných je to aj právo na sociálne služby.

Poskytovanie sociálnych služieb vychádza z viacerých faktorov, ktoré určujú ich organizáciu, financovanie a ciele.

Legislatívne východiská

- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách – definuje druhy sociálnych služieb, podmienky ich poskytovania a financovania.
- Ústava SR a medzinárodné záväzky – právo na sociálnu pomoc, ochrana ľudských práv a dôstojnosti.
- Stratégie a koncepcie – Národné priority rozvoja sociálnych služieb, Plán rozvoja dlhodobej starostlivosti, Plán deinštitucionalizácie.

Demografické a sociálne východiská

- Starnutie populácie – vyšší dopyt po službách pre seniorov.
- Nárast počtu osôb so zdravotným postihnutím a chronickými ochoreniami.
- Sociálna nerovnosť a riziko chudoby – potreba prevencie a sociálneho vylúčenia.

Ekonomické a finančné východiská

- Viac zdroje financovania (štát, samosprávy, prijímatelia, EÚ fondy, neziskový sektor).
- Potreba zefektívnenia využitia zdrojov a udržateľného financovania.

Organizačné východiská

- Sieť verejných, neverejných a súkromných poskytovateľov služieb.
- Podpora komunitných a terénnych foriem starostlivosti namiesto inštitucionálnej.

Technologické a inovačné východiská

- Digitalizácia a zavádzanie nových technológií (eHealth, inteligentné asistívne systémy).
- Rozvoj moderných prístupov v starostlivosti (telemedicína, smart domácnosti).

Tieto východiská tvoria základ pre plánovanie, organizáciu a rozvoj sociálnych služieb s cieľom zabezpečiť ich dostupnosť, kvalitu a udržateľnosť.

1.1 Komunitné plánovanie

Na východiská poskytovania sociálnych služieb priamo nadväzuje komunitné plánovanie sociálnych služieb. Komunitné plánovanie sociálnych služieb je participatívny proces, pri ktorom sa samospráva, poskytovatelia sociálnych služieb a verejnosť spoločne podieľajú na tvorbe koncepcie a rozvoja sociálnych služieb v meste. Jeho cieľom je zabezpečiť, aby sociálne služby reflektovali skutočné potreby obyvateľov a boli efektívne, dostupné a udržateľné.

Hlavné princípy komunitného plánovania sociálnych služieb:

- **Zapojenie verejnosti** – Obyvatelia (najmä prijímatelia sociálnych služieb a ich rodiny) sú kľúčovými aktérmi v plánovaní.
- **Transparentnosť** – O všetkých krokoch procesu je verejnosť pravidelne informovaná.
- **Partnerstvo** – Spolupráca medzi samosprávou, poskytovateľmi služieb, neziskovými organizáciami a odborníkmi.
- **Dôraz na potreby komunity** – Služby sa plánujú na základe reálnych potrieb obyvateľov, nie iba administratívnych rozhodnutí.
- **Dlhodobá udržateľnosť** – Plánovanie zahŕňa aj ekonomické, personálne a infraštruktúrne aspekty.

Komunitné plánovanie zabezpečuje, aby sociálne služby boli prispôsobené reálnym potrebám miestnej komunity. Tento participatívny proces umožňuje efektívne rozhodovanie a zlepšuje kvalitu života v danej lokalite.

1.2 Komunitné plánovanie a štandardy kvality sociálnych služieb

Komunitné plánovanie zohráva kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní kvality sociálnych služieb, keďže vytvára priestor pre participáciu rôznych aktérov a podporuje spoločnú tvorbu strategických dokumentov. Poskytovatelia sociálnych služieb sa vo svojich strategických dokumentoch často hlásia k hodnote zotrvania prijímateľa v domácom prostredí, čo si vyžaduje zavedenie efektívnych mechanizmov plánovania, hodnotenia a aktualizácie služieb.

Pre napĺňanie štandardov kvality sociálnych služieb je nevyhnutné, aby proces tvorby a revízie strategických dokumentov neprebíhal izolovane, ale reflektoval potreby a skúsenosti všetkých zainteresovaných strán:

- **Záujemcov o sociálnu službu** – ich zapojenie do komunitného plánovania umožňuje identifikovať očakávania a požiadavky ešte pred poskytnutím služby.
- **Prijímateľov sociálnych služieb a ich rodín** – prostredníctvom poskytovania a vyhodnocovania spätnej väzby je možné neustále zlepšovať kvalitu a prispôbenie služieb individuálnym potrebám.
- **Odbornej verejnosti a ďalších aktérov** – pravidelná aktualizácia dokumentov na základe skúsenosti a analýz zabezpečuje, že služby zostávajú relevantné a efektívne.

Kľúčovým aspektom pre zotrvanie prijímateľa v domácom prostredí je dôraz na využitie prirodzených zdrojov komunity a koordinovaný prístup k uspokojovaniu jeho potrieb.

Komunitné plánovanie umožňuje prepojiť formálne a neformálne zdroje starostlivosti, čím sa zvyšuje efektívnosť poskytovaných služieb.

V procese strategického plánovania by sa nemalo spoliehať výlučne na odborné kapacity vedenia poskytovateľa služieb. Argument, že prijímatelia a ich rodiny nie sú zvyknutí participovať na tvorbe či aktualizácii dokumentov, prípadne že ich to nezaujíma, je neprípustný. Práve ich aktívne zapojenie vedie k vyššej kvalite služieb a lepšiemu prispôsobeniu podpory ich skutočným potrebám.

Zohľadnenie štandardov kvality sociálnych služieb v komunitnom plánovaní znamená:

Zdôraznenie participácie a inklúzie – všetci aktéri majú možnosť aktívne prispieť k tvorbe a hodnoteniu služieb.

Zavedenie systematických mechanizmov spätnej väzby – neustále zlepšovanie kvality na základe reálnych skúsenosti prijímateľov.

Prepojenie strategického plánovania so zdrojmi komunity – podpora neformálnych opatrovateľov, dobrovoľníckych iniciatív a lokálnych organizácií.

Komunitné plánovanie je preto neoddeliteľnou súčasťou zabezpečenia kvality sociálnych služieb a ich udržateľnosti. Jeho integrácia do procesov plánovania a hodnotenia služieb prispieva k transparentnosti, efektívnosti a predovšetkým k poskytovaniu podpory, ktorá skutočne zodpovedá potrebám v komunite.

1.3 Národné priority

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 sú strategickým dokumentom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, zverejneným 1. marca 2021. Tento dokument stanovuje hlavné smerovanie a ciele v oblasti sociálnych služieb na uvedené obdobie.

Hlavným cieľom týchto priorít je zlepšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb pre všetky cieľové skupiny obyvateľstva, vrátane seniorov, osôb so zdravotným postihnutím a ďalších zraniteľných skupín. Dokument sa zameriava na podporu deinštitucionalizácie, čo znamená prechod od veľkokapacitných zariadení k službám poskytovaným v komunitnom prostredí. Taktiež kladie dôraz na integráciu sociálnych a zdravotných služieb s cieľom zabezpečiť komplexnú starostlivosť pre osoby odkázané na pomoc.

Medzi ďalšie priority patrí podpora terénnych a ambulantných služieb, ktoré umožňujú ľuďom zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí, a zlepšenie kvality poskytovaných služieb prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy pracovníkov v sociálnych službách.

Národná priorita 1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb – je jedným z hlavných pilierov reformy sociálnych služieb na roky 2021 – 2030. Cieľom tejto priority je transformácia systému sociálnych služieb tak, aby sa kládol väčší dôraz na komunitnú starostlivosť, ktorá umožní ľuďom s rôznymi formami odkázanosti žiť v prirodzenom prostredí čo najdlhšie.

Národná priorita 2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti – je jedným z kľúčových cieľom Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030. Táto priorita sa zameriava na prepojenie sociálnych a zdravotných služieb s cieľom poskytovať komplexnú, koordinovanú a efektívnu starostlivosť pre ľudí odkázaných na pomoc.

Národná priorita 3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby – je jednou z hlavných stratégií Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030. Táto priorita kladie dôraz na posilnenie úlohy rodiny a neformálnych opatrovateľov v systéme starostlivosti, pričom zároveň zabezpečuje ich podporu a prepojenie s profesionálnymi sociálnymi službami.

Národná priorita 4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb – je dôležitým pilierom Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030. Jej cieľom je zabezpečiť vysoký štandard sociálnych služieb prostredníctvom odbornej prípravy zamestnancov, zavedenia kvalitných metódik a mechanizmov hodnotenia kvality. Táto priorita reaguje na potrebu modernizácie sociálnych služieb a prispôsobenia ich súčasným požiadavkám spoločnosti.

Národné priority v oblasti sociálnych služieb sú definované vládnyimi stratégiami, koncepciami a legislatívnymi rámcami. Tieto priority sa premietajú aj do strategických dokumentov na regionálnej a miestnej úrovni, medzi ktoré patrí aj **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR)**. PHSR stanovuje dlhodobé ciele a opatrenia v oblasti rozvoja územia, pričom zahŕňa aj sociálnu politiku. Komunitné plánovanie sociálnych služieb by preto malo vychádzať z národných priorít a zároveň byť v súlade s PHSR mesta Trebišov, aby bola zabezpečená koordinácia a efektívne využitie dostupných zdrojov.

1.4 Právny rámec

Výkon samosprávy mesta vychádza z princípov stanovených v zákone č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ktorý v znení neskorších predpisov ukladá obciam povinnosť zabezpečovať všestranný rozvoj svojho územia a starostlivosť o potreby svojich obyvateľov. Právny rámec v oblasti sociálnych služieb je upravený zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorý definuje podmienky a pravidlá ich poskytovania, ako aj práva a povinnosti prijímateľov a poskytovateľov služieb. Cieľom tohto zákona je zabezpečiť podporu pre osoby, ktoré sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii, ohrozenej sociálnym vylúčením alebo s obmedzenou schopnosťou samostatne riešiť svoju životnú situáciu. Príčiny takejto situácie môžu byť rôznorodé.

Zákon tieto dôvody presne vymedzuje:

- osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,
- je ohrozený jej vývoj v dôsledku jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku,
- osoba je ťažko zdravotne postihnutá alebo má nepriaznivý zdravotný stav, osoba dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok, osoba vykonáva opatrovanie

fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,

- osoba je ohrozená správaním iných fyzických osôb alebo sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- osoba zotráva v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- stratila bývanie alebo je ohrozená stratou bývania.

V zmysle zákona o sociálnych službách má každá fyzická osoba právo na takú formu sociálnej služby, ktorá rešpektuje jej ľudské práva a slobody, zachováva jej dôstojnosť a prispieva k podpore jej samostatnosti a aktívneho začlenenia do spoločnosti. Sociálne služby majú zároveň preventívny charakter, ich úlohou je predchádzať sociálnemu vylúčeniu, ako aj zmierňovať jeho dôsledky. Súčasťou tohto zákona je aj nárok na zrozumiteľné, dostupné a úplné informácie o poskytovanej službe, vrátane jej formy miesta, cieľov, rozsahu, výšky úhrady, ako aj o cieľovej skupine, ktorej je určená.

Zákon zároveň systematicky člení sociálne služby do viacerých skupín podľa účelu, charakteru poskytovania a cieľovej skupiny. Každý druh služby reflektuje špecifické potreby prijímateľov:

- **sociálne služby krízovej intervencie** (terénna sociálna služba krízovej intervencie, poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach - nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízkoprahové denné centrum, integračné centrum, komunitné centrum, zariadenie núdzového bývania, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu)
- **sociálne služby na podporu rodiny s deťmi** (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, služba včasnej intervencie)
- **sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku** (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčítateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok)
- **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií)
- **podporné služby** (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, podpora samostatného bývania, jedáleň, pracovňa, stredisko osobnej hygieny).

V rámci tohto zákona obec môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať aj iné druhy sociálnej služby alebo môže sociálne služby účelne a vhodne spájať. Podľa § 80 je samospráva obce nositeľom významných kompetencií v oblasti sociálnych služieb:

- vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb
- utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,

- je správnym orgánom v konaniach o

- potrebe poskytovania sociálnej služby v zariadení pre seniorov,
- povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť,

- poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- uzatvára zmluvu

- o poskytovaní sociálnej služby,
- o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

- poskytuje finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

- kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,

- vedie v informačnom systéme sociálnych služieb evidenciu fyzických osôb,

- vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,

- poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov.

Zákon o sociálnych službách zároveň garantuje fyzickej osobe právo na poskytovanie alebo zabezpečenie sociálnej služby, ako aj právo slobodného výberu poskytovateľa, a to za podmienok stanovených týmto zákonom. Prijímatelia sociálnych služieb majú aj ďalšie zákonom priznané práva, ktoré im zabezpečujú dôstojné, kvalitné a transparentné poskytovanie podpory.

Sociálne služby môžu poskytovať výlučne subjekty, ktoré sú riadne zapísané v **registri poskytovateľov sociálnych služieb**, vedenom v rámci **Informačného systému sociálnych služieb (IS SoS)**. Tento centrálny informačný nástroj, spravovaný Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, bol zavedený **na základe zákona č. 280/2019 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon o sociálnych službách**, a jeho účinnosť nadobudla platnosť od **1. januára 2022**. Medzi poskytovateľov patria jednak **verejní poskytovatelia** – teda mestá, obce a nimi alebo vyšším územným celkom zriadené či založené právnické osoby – ako aj **neverejní poskytovatelia**, ktorými sú ostatné právnické a fyzické osoby. Registrácia v IS SoS je zákonnou podmienkou poskytovania sociálnych služieb a zároveň slúži ako nástroj evidencie, kontroly a plánovania na úrovni štátu i miestnej samosprávy.

Obec má v zmysle § 82 ods. 1 zákona o sociálnych službách povinnosť vytvárať podmienky pre rozvoj komunitných aktivít v oblasti sociálnych služieb, vrátane podpory komunitnej práce a komunitnej rehabilitácie. Cieľom týchto činností je predchádzať vzniku alebo zhoršovaniu

nepriaznivých sociálnych situácií a aktívne prispievať k riešeniu miestnych sociálnych problémov.

V nadväznosti na to, podľa § 83 ods. 1 toho istého zákona, obec vypracúva komunitný plán sociálnych služieb v spolupráci s poskytovateľmi aj prijímateľmi sociálnych služieb pôsobiacimi v jej územnom obvode.

Aj keď komunitný plán vychádza primárne zo zákona o sociálnych službách, pri jeho tvorbe a realizácii je nevyhnutné prihliadať aj na ďalšie súvisiace právne predpisy. Významnú úlohu zohráva najmä **zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi**, ktorý upravuje poskytovanie základných životných potrieb osobám v núdzi, a **zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele**, ktorý sa týka ochrany práv detí a podpory rodín v krízových situáciách.

Internými predpismi pre oblasť sociálnych vecí a služieb sú všeobecne záväzné nariadenia mesta – **VZN č. 192/2025 o sociálnych službách**, **VZN č. 137/2015 o poskytovaní jednorazových sociálnych dávok** a **VZN č. 159/2019 o finančnom príspevku na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**.

1.5 Komunitný plán sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb je strategicky dokument, ktorý určuje smerovanie sociálnych služieb v danej lokalite. Vzniká prostredníctvom komunitného plánovania – participatívneho procesu, ktorý zapája obyvateľov, poskytovateľov služieb, samosprávu a ďalšie zainteresované strany. Tento strategický dokument by mal byť v súlade s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) mesta, vypracovaným podľa § 8 alebo § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

PHSR stanovuje dlhodobé rozvojové ciele v rôznych oblastiach, vrátane sociálnych služieb a komunitný plán na tieto ciele nadväzuje tým, že konkretizuje opatrenia a aktivity na zlepšenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb pre obyvateľov. Súlad medzi týmito dokumentmi zabezpečuje efektívnu koordináciu rozvojových priorít a umožňuje optimalizáciu zdrojov na ich realizáciu.

Mesto Trebišov má aktuálne vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) na obdobie 2023 – 2032, ktorý stanovuje hlavné rozvojové priority vrátane oblasti sociálnych služieb. Komunitný plán sociálnych služieb mesta Trebišov je preto koncipovaný v súlade s týmto strategickým dokumentom, aby zabezpečil koordinovaný a udržateľný rozvoj sociálnych služieb pre obyvateľov mesta.

Z hľadiska legislatívy je dôležité, že **novela zákona č. 448/2018 Z. z. o sociálnych službách**, účinná od 1. januára 2018, v **§ 83 ods. 5** explicitne určuje povinný obsah komunitného plánu sociálnych služieb. Tieto náležitosti sú priamo previazané s právnymi a finančnými podmienkami poskytovania dotácií a podpory zo štátneho rozpočtu pre poskytovateľov sociálnych služieb.

2 ANALÝZA STAVU POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Mesto Trebišov sa aktívne venuje poskytovaniu a rozvoju sociálnych služieb s cieľom zlepšiť kvalitu života svojich obyvateľov. Sociálne služby sú zamerané na rôzne cieľové skupiny, vrátane seniorov, osôb so zdravotným postihnutím, rodín s deťmi a marginalizovaných komunít.

2.1 Verejní poskytovatelia sociálnych služieb

2.1.1 Mesto Trebišov

Mesto Trebišov prostredníctvom Oddelenia sociálnych vecí a v súlade so Všeobecne záväzným nariadením mesta Trebišov o sociálnych službách č. 192/2025, účinným od 1. septembra 2025:

- rozhoduje o potrebe poskytovania sociálnej služby v zariadení pre seniorov,
- poskytuje
 - domácu opatrovateľskú službu, vrátane spôsobu určenia a výšky úhrady za poskytovanie domácej opatrovateľskej služby,
 - sociálnu službu v dennom centre,
 - sociálne služby v stredisku osobnej hygieny a pracovne,
 - sociálnu službu krízovej intervencie v útulku.

2.1.1.1 Domáca opatrovateľská služba

Domáca opatrovateľská služba je terénna forma sociálnej služby, ktorá je poskytovaná fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácnosti. Podmienkou jej poskytovania je rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu. Zahŕňa pomoc klientovi pri nevyhnutných základných potrebách (pomoc pri osobnej hygiene, dohľad, podaj jedla, liekov, kúpanie, nákup, bežné upratovanie, príprava jedla, sprievod na úrady alebo na lekárske vyšetrenie,...). S poskytovanou opatrovateľskou službou podľa potrieb klienta sa odstráni sociálna núdza klienta len v nevyhnutnej miere a núti ho udržiavať si čo najvyššiu mieru sebaobsluhy. Taktiež umožňuje príbuzným klientov zotrvať v pracovnom pomere, čím nie je ohrozený ich sociálny štandard ani osobné a osobnostné potreby. Služba nezahŕňa zdravotnícke výkony.

Mesto poskytuje službu na základe zmluvy uzatvorenej medzi mestom a fyzickou osobou – prijímateľom sociálnej služby. Poskytovaná je za úhradu.

Tabuľka 1: Opatrovateľská služba poskytovaná mestom Trebišov v rokoch 2020 - 2024

rok	počet opatrovateliek	opatrované osoby	financovanie v €		
			z rozpočtu mesta	úhrada klientov	spolu
2020	24	27	60 465,95	50 361,70	110 827,65
2021	23	26	155 159,12	41 800,60	196 959,72
2022	21	23	100 585,08	39 100,56	139 685,64
2023	20	22	94 940,50	32 712,00	127 652,50
2024	18	23	27 145,36	30 281,70	57 427,06

Zdroj: MsÚ Trebišov

Domáca opatrovateľská služba patrí medzi kľúčové formy sociálnej pomoci, ktoré mesto Trebišov dlhodobo poskytuje svojim obyvateľom. Mestu sa opakovane podarilo zapojiť do projektov podporených z Európskeho sociálneho fondu a získať nenávratné finančné príspevky. Získané finančné prostriedky boli systematicky využívané predovšetkým na úhradu mzdových nákladov kvalifikovaných opatrovateľiek zamestnaných na plný pracovný úväzok, čím sa zabezpečila kontinuita a kvalita poskytovaných služieb.

V roku 2024 sa Mesto Trebišov zapojilo do národného projektu „Podpora opatrovateľskej služby“, konkrétne do aktivity „Poskytovanie príspevku na opatrovateľskú službu ako súčasť systémovej zmeny“, podaktivity 2 „Poskytovanie príspevku za poskytnuté hodiny opatrovateľskej služby“. Projekt je zameraný na zlepšenie dostupnosti opatrovateľskej služby v meste, podporu sociálneho začlenenia zraniteľných osôb v ich prirodzenom domacom prostredí a posilnenie personálnych kapacít v dlhodobej starostlivosti.

Mestu Trebišov bol na tento účel chválený nenávratný finančný príspevok, ktorý je poskytovaný formou mesačných platieb za reálne odpracované hodiny opatrovateľskej služby. Počas 24 mesiacov trvania projektu budú tieto prostriedky slúžiť na úhradu mzdových výdavkov opatrovateľiek pôsobiacich v teréne. Realizácia projektu je financovaná z Európskeho sociálneho fondu + v rámci Programu Slovensko 2021 – 2027.

2.1.1.2 Sociálna služba v dennom centre

Táto služba patrí k podporným sociálnym službám. Poskytuje sa ambulantnou formou počas dňa fyzickej osobe s trvalým pobytom na území mesta Trebišov, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom. V dennom centre sa poskytuje najmä sociálne poradenstvo a zabezpečuje sa záujmová činnosť.

Denné centrá v meste zriaďuje Mesto Trebišov v zmysle schváleného Organizačného poriadku Mestského úradu v Trebišove. Denné centrá dodržiavajú prevádzkový poriadok v súlade s platnými predpismi.

Tabuľka 2: Sociálna služba v denných centrách poskytovaná mestom Trebišov v rokoch 2020 - 2024

	počet denných centier	počet členov denných centier	financovanie v €
2020	6	368	2935,91
2021	6	305	4015,42
2022	6	304	4382,82
2023	6	303	5127,33
2024	6	328	4771,32

Zdroj: MsÚ Trebišov

2.1.1.3 Sociálne služby v stredisku osobnej hygieny a práčovne

Stredisko osobnej hygieny a práčovne mesto prevádzkuje na ulici Medická 2374/2, Trebišov. V stredisku osobnej hygieny mesto utvára podmienky na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny fyzickej osobe s trvalým pobytom na území mesta, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek. V práčovni sú pre uvedenú skupinu občanov vytvorené podmienky na pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva. Služba je poskytovaná za úhradu.

Tabuľka 3: Soc. služby v stredisku osobnej hygieny a práčovne poskytované mestom Trebišov v rokoch 2020 - 2024

Stredisko osobnej hygieny a práčovňa						
	počet klientov	počet úkonov			rozpočet obce	príspevky od užívateľov
		sprchovanie	pranie	spolu		
2020	1 571	700	893	1 593	13 239,08	1 834,87
2021	1 795	765	1 081	1 846	13 642,71	2 176,96
2022	1 934	944	1 041	1 985	14 378,41	2 209,58
2023	1 590	762	877	1 639	15 280,49	1 836,82
2024	1 330	539	885	1 424	16 461,83	1 738,60

Zdroj: MsÚ Trebišov

2.1.1.4 Sociálna služba krízovej intervencie v útulku

Tabuľka 4: Sociálna služba krízovej intervencie v útulku poskytovaná mestom Trebišov v rokoch 2020 -2024

	počet klientov	počet klientov, ktorým bola poskytovaná soc. služba u iných poskytovateľov	financovanie v €			
			dotácia MPSVaR	z rozpočtu mesta	úhrada od klientov	spolu
2020	11	66	27 000	44 385,83	11 746,58	83 132,41
2021	12	66	27 000	18 864,53	11 323,50	70 595,57
2022	14	66	45 000	19 131,08	12 669,30	79 800,38
2023	15	66	49 140	16 911,40	14 324,00	81 883,45
2024	11	66	63 000	26 316,90	11 960,80	101 277,70

Zdroj: MsÚ Trebišov

Sociálna služba krízovej intervencie v útulku na ulici Dopravná 2107/1, Trebišov sa poskytuje fyzickej osobe s trvalým pobytom na území mesta, ktorá je v nepriaznivej sociálnej situácii, nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať. V mestskom útulku sa poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, nevyhnutné ošatenie a obuv. Vytvorené sú podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo potravín, na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, pranie, žehlenie a záujmovú činnosť. Služba je poskytovaná za úhradu a podmienok stanovených VZN 192/202025 o sociálnych službách.

2.1.1.5 Ďalšie sociálne služby

2.1.1.5.1 Mestská sociálna ubytovňa

Mesto Trebišov zriadilo od 1. apríla 2014 Mestskú sociálnu ubytovňu, Dopravná 2107/1, 075 01, Trebišov, pre fyzické osoby s trvalým pobytom na území mesta Trebišov, ktoré nemajú zabezpečené bývanie, alebo nemôžu doterajšie bývanie užívať.

Tabuľka 5: Mestská sociálna ubytovňa

Mestská sociálna ubytovňa		
	počet klientov	platby za ubytovanie v €
2020	26	30 766,50
2021	27	28 589,50
2022	25	27 776,90
2023	19	24 930,70
2024	19	26 876,05

Zdroj údajov: MsÚ Trebišov

2.1.1.5.2 Poskytovanie jednorazových sociálnych dávok a sociálnej výpomoci rodinám a deťom

Podľa zákona 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov a všeobecne záväzného nariadenia mesta č. 137/2015, sú dávky poskytované sociálne odkázaným občanom mesta Trebišov, alebo občanom mesta, ktorí sa ocitli v sociálnej núdzi, najmä na úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie, základné vybavenie domácnosti, zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa a na mimoriadne liečebné náklady. Jednorazová sociálna dávka sa môže poskytnúť spravidla jedenkrát do roka. Členom domácnosti, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, je možné poskytnúť jednorazovú sociálnu výpomoc. Sociálne dávky a výpomoc sú poskytované s cieľom zabezpečiť zmiernenie negatívnych dôsledkov na občanov v sociálnej núdzi a fungujúci rodinný systém. Jednorazová dávka v hmotnej núdzi je financovaná z rozpočtu obce.

Tabuľka 6: Jednorazové sociálne dávky poskytnuté mestom Trebišov

	počet klientov	vyplatená suma
2020	5	268
2021	2	117
2022	4	218
2023	1	50
2024	1	50

Zdroj údajov: MsÚ Trebišov

2.1.1.5.3 Terénna sociálna práca

Terénna sociálna práca je odborná činnosť realizovaná priamo v prirodzenom prostredí človeka. Jej cieľom je sprístupniť občanom spoločenské zdroje, podporovať ich začlenenie a pomáhať im viesť dôstojný život. Prostredníctvom odborných metód zmierňuje dôsledky sociálneho vylúčenia, posilňuje schopnosti jednotlivca a rešpektuje jeho potreby a návrhy pri riešení problémov. Zároveň podporuje budovanie vzťahov medzi jednotlivcom a komunitou a kladie dôraz na prevenciu sociálnych rizík. Vychádza z princípov rovnosti, solidarity a rešpektu k ľudskej dôstojnosti, čím posilňuje sociálnu súdržnosť a stabilitu v meste.

Mesto Trebišov je zapojené do národného projektu Terénna sociálna práca a komunitné centrá („NP Spolu pre komunity“), v rámci aktivity TSP – cieľová skupina marginalizované rómske komunity, ktorý zastrešuje MPSVR SR a je podporený z prostriedkov Európskej únie. V rámci projektu v meste pôsobia 2 terénni sociálni pracovníci a 3 terénni pracovníci. Miestom výkonu ich práce je lokalita, kde žijú, resp. sa zdržiavajú príslušníci marginalizovaných komunít – rómska osada v Trebišove. Kancelária TSP sa nachádza na Ul. Záhradná 3919/62, Trebišov. Terénni sociálni pracovníci a terénni pracovníci poskytujú odborné poradenstvo, podporu v oblasti bývania, financií a zamestnania, sprostredkujú informácie a spolupracujú s inštitúciami pri riešení sociálnych problémov. Dôležitou súčasťou je aj monitorovanie prostredia cieľových skupín a aktívna spolupráca s komunitou s cieľom posilniť ich začlenenie do spoločnosti.

Tabuľka 7: Terénna sociálna práca - počet poskytnutých intervencií

	Poskytnuté intervencie za jednotlivé mesiace roka												financovanie
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2020	375	325	339	326	326	384	434	361	302	259	274	336	73 226,53
2021	288	279	293	349	380	423	358	379	298	324	256	244	71 962,35
2022	263	286	363	280	247	263	285	355	300	380	358	293	82 461,42
2023	383	367	423	314	328	378	220	324	353	220	254	266	78 396,48
2024	342	261	300	267	257	309	302	259	268	117	264	197	94 931,88

Zdroj údajov: MsÚ Trebišov

Terénna sociálna práca v Trebišove tak predstavuje systematickú podporu pre jednotlivcov a rodiny v zložitých životných situáciách a prispieva k zlepšeniu kvality života obyvateľov mesta.

2.1.1.5.4 Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa

V meste Trebišov na ulici T. G. Masaryka 2229/36 sa nachádza mestské zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, známe ako Detské jasle. Toto zariadenie poskytuje celodennú starostlivosť s kapacitou 15 detí. Prevádzková doba je od pondelka do piatka, od 6:30 do 16.30. Strava je zabezpečená štyrikrát denne a dováža sa zo školskej jedálne pri materskej škole na ulici Škultétyho. Personál tvorí päť zamestnancov vrátane vedúcej sestry, zdravotnej asistentky, vychovávateľky, pomocnej kuchárky/upratovačky a sanitárky. Zápis detí prebieha počas celého roka a prijímajú sa zdravé deti vo veku od 1 do 3 rokov, ktorých rodičia alebo opatrovníci sú zamestnaní.

Detské jasle zohrávajú dôležitú úlohu v podpore rozvoja detí v ranom veku. Poskytujú prostredie, kde sa deti učia sociálnym zručnostiam, samostatnosti a získavajú nové poznatky prostredníctvom hier a rôznych aktivít. Pre pracujúcich rodičov predstavujú jasle významnú pomoc, keďže zabezpečujú odbornú starostlivosť o ich deti počas pracovnej doby.

2.1.1.6 Iné služby určené pre občanov

2.1.1.6.1 Senior karta

Senior karta je jedným z obľúbených benefitov, ktoré mesto Trebišov ponúka svojim starším obyvateľom. Je určená pre seniorov nad 65 rokov s trvalým pobytom v meste Trebišov a prináša rôzne výhody a zľavy na vybrané služby. Držitelia Senior karty ju môžu uplatniť na spoplatnených podujatiach organizovaných mestom, a to najmä na zimnom štadióne, v športovej hale, vo futbalovom areáli a v areáli vodných športov (letné kúpalisko). Senior kartu možno využívať ako bezplatnú vstupenku na vybraný typ podujatí v zariadeniach, kde je umiestnený oznam o bezplatnom vstupe. Ponuka a rozsah výhod sa postupne upravuje. Cieľom Senior karty je podporiť aktívny životný štýl staršej generácie a spríjemniť im každodenný život v našom meste.

2.1.1.6.2 Rezidenčná karta

Ďalším benefitom, ktoré mesto Trebišov ponúka svojim občanom je rezidenčná karta. Je určená pre občanov s trvalým pobytom v meste Trebišov, ktorí majú splnené záväzky voči mestu k 31.1. predchádzajúceho roka. Nárok na rezidenčnú kartu má osoba od 3 do 65 rokov. Rezidenčná karta mesta Trebišov je platná iba s občianskym preukazom. Pre deti do 15 rokov je rezidenčná karta mesta Trebišov platná iba s preukazom poistenca. Držitelia rezidenčnej karty môžu jej výhody a zľavy uplatniť v areáli vodných športov (letné kúpalisko a mestská plaváreň), v mestskej športovej hale Fitness štúdio, v komunitnej klubovni FAJNOVO (budova Centra voľného času), tiež pri člnkovaní a vodnom bicyklovaní na rybníku v mestskom parku v letných mesiacoch. Rezidenčná karta je spoplatnená poplatkom 1 Eur. V prípade straty rezidenčnej karty mesto Trebišov účtuje poplatok za vystavenie náhradnej karty v sume 5 eur. Cieľom rezidenčnej karty je umožniť občanom mesta jednoduchší prístup k mestským službám, ako kultúrne podujatia či športové aktivity. Rezidenčné karty môžu podporovať občiansku angažovanosť a participáciu na mestských aktivitách.

2.1.1.6.3 Inštitút osobitného príjemcu

Inštitút osobitného príjemcu upravuje § 23 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi. Osobitný príjemca pomoci v hmotnej núdzi môže byť obec alebo iná právnická alebo fyzická osoba, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Mesto Trebišov je na základe rozhodnutia Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Trebišove od roku 2014 určené ako osobitný príjemca. Mesto Trebišov ako osobitný príjemca spravuje zverené finančné prostriedky a zabezpečuje pomoc v hmotnej núdzi v peňažnej a vecnej forme. Za vecnú formu sa považuje vydávanie poukázok na nákup potravín a ošatenia. Mesto Trebišov vedie evidenciu o výdavkoch osobitne pre každého občana v hmotnej núdzi a mesačne preukazuje využitie poskytnutých finančných prostriedkov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Trebišove.

2.1.1.6.4 Miestne občianske a preventívne služby (MOaPS)

V meste Trebišov fungujú Miestne občianske a preventívne služby (MOaPS), ktoré nadväzujú na predchádzajúce Rómske občianske poriadkové služby. Tieto hliadky sú zamerané na udržiavanie verejného poriadku a zlepšovanie kvality života v marginalizovaných rómskych komunitách.

V decembri 2023 mesto získalo nenávratný finančný príspevok približne 492 000 eur na podporu MOaPS. Projekt trvajúci 30 mesiacov, zahŕňa zamestnanie 12 členov hliadok, ktorí prešli odborným školením. Ich úlohou je monitorovať verejný poriadok, spolupracovať s mestskou políciou a ďalšími inštitúciami a reagovať na bezpečnostné situácie v meste.

Členovia MOaPS sú často prítomní v oblastiach s vyššou koncentráciou neprispôsobivých občanov, ako sú nákupné centrá, či Severné námestie. Okrem dohľadu nad poriadkom asistujú aj pri aktivitách, ako sú výplaty sociálnych dávok, vývozy odpadu či sprevádzanie záchraných zložiek do rómskej osady. Ich prítomnosť a činnosť prispievajú k zlepšeniu verejného poriadku a bezpečnosti v meste Trebišov, čo pozitívne ovplyvňuje spolunažívanie všetkých obyvateľov.

2.1.2 LUMEN

LUMEN – Špecializované zariadenie, zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb, Jilemnického 1707/1, Trebišov je rozpočtová organizácia poskytujúca sociálne služby. Jej zriaďovateľom je Košický samosprávny kraj.

Ubytovanie je poskytované v dvojľôžkových a jednolôžkových izbách so samostatným balkónom. Klient má na izbe k dispozícii posteľ, nočný stolík, nočnú lampu, poličku, skriňu, stôl, stoličky a umývadlo. Kúpeľne a toalety v časti špecializované zariadenie sú spoločné pre klientov jedného oddelenia. V časti zariadenia pre seniorov a v časti domova sociálnych služieb sa na jednej bunke nachádzajú dve izby, pričom na jednej bunke majú spoločnú kúpeľňu a spoločné WC.

Zariadenie LUMEN má vlastnú stravovaciu prevádzku, kde sa pripravuje celodenná strava pre klientov zariadenia v súlade so zásadami zdravej výživy a s prihliadnutím na vek a zdravotný stav klientov. Klienti majú možnosť odoberať racionálnu, neslanú alebo diabetickú stravu. Strava sa poskytuje v priestoroch veľkej jedálne vo vstupnej časti zariadenia pre klientov zariadenia pre seniorov a domova sociálnych služieb. Klientom špecializovaného zariadenia sa podáva strava priamo na izbe.

Úsek sociálnej práce a sociálnej rehabilitácie poskytuje všetkým klientom zariadenia sociálne poradenstvo, v rámci ktorého im pomáha riešiť ich nepriaznivú sociálnu situáciu a osobné problémy. Pomáha klientom v ich osobnom záujme pri vybavovaní úradných záležitostí, pri vybavovaní osobných dokladov, pri spisovaní a podávaní rôznych písomných podaní a sprostredkováva ich osobný a písomný styk s rôznymi úradnými inštitúciami. Poradenstvo a starostlivosť v jednotlivých zariadeniach zabezpečuje ošetrovateľský a opatrovateľský úsek. Klientov zariadenia navštevuje praktický lekár, ktorý indikuje medikáciu, odborné lekárske vyšetrenia alebo hospitalizáciu.

Klienti majú možnosť venovať sa vlastnej záujmovej činnosti v dvoch samostatných miestnostiach, kde sa im venujú pracovníci na rozvoj pracovných zručností a inštruktori sociálnej rehabilitácie. Kultúrna činnosť pozostáva predovšetkým z kultúrnych programov, ktoré pripravujú deti z materských, základných a stredných škôl z Trebišova a blízkeho okolia. Oblúbené sú vystúpenia folklórnych súborov, ale aj tanečné zábavy, športové dni, jednodňové výlety, brigády pri skrášľovaní areálu, opekačka či varenie gulášu. Veľká starostlivosť sa v zariadení venuje duchovnej činnosti klientov. Vo vstupných priestoroch zariadenia je kaplnka).

LUMEN Trebišov je kombinované zariadenie. V časti **Zariadenie pre seniorov** sa poskytujú sociálne služby fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č.3 zákona o sociálnych službách alebo poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

V časti **Domov sociálnych služieb** sa poskytuje sociálna služba dospeléj fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 alebo fyzickej osobe, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III.

V časti **Špecializované zariadenie** sa poskytuje sociálna služba dospeléj fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie a hluchoslepota alebo organický psychosyndróm ťažkého stupňa.

Zariadenie LUMEN ako zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, ošetrovateľskú starostlivosť, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, osobné vybavenie, zabezpečuje pracovnú terapiu a záujmovú činnosť a utvára podmienky na úschovu cenných vecí.

Organizačnou súčasťou zariadenia LUMEN je Útulok pre osamelých rodičov s deťmi. V útulku sa pomoc poskytuje fyzickej osobe v prípade straty bývania, nepriaznivej sociálnej situácie v rodine, krízovej situácie v rozvodovom konaní, rodinnej alebo osobnej tragédie, živeľnej pohromy, neschopnosti riešiť nevhodné alebo zlé podmienky na bývanie a pod. Tieto ťažké životné situácie, ktoré vedú k nutnosti hľadania si iného bývania, vieme pomôcť prekonať v našom zariadení Útulok na Jesenského ul. v Trebišove.

Zariadenie tiež poskytuje sociálne poradenstvo. K dispozícii sú celkom tri izby, spoločenská miestnosť, herňa a sociálne zázemie na zabezpečenie osobnej hygieny. Klienti majú možnosť prípravy stravy v kuchyni, ktorá je okrem iného vybavená plynovým aj elektrickým šporákom, umývačkou riadu, chladničkou a mikrovlnkou. Taktiež sú vytvorené podmienky na pranie, žehlenie a údržbu osobného ošatenia. Celé zariadenie má charakter obytného domu, areál je celý oplotený a disponuje priestraným dvorom a záhradou, ktorá poskytne dospelým klientom aj deťom dostatok možností na odpočinok, voľnočasové aktivity, či dopestovanie zeleniny. Celý objekt je chránený kamerovým systémom.

Odľahčovacia služba v LUMEN Trebišov

V súlade s usmernením č.2 / 2019 Odboru sociálnych vecí Košického samosprávneho kraja s účinnosťou od 20.9.2019 zariadenie LUMEN - ŠZ, ZpS a DSS Trebišov poskytuje odľahčovaciu službu podľa § 54 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Požičovňa pomôcok v LUMEN Trebišov

Uznesením č. 284/2019 zo 14. Zasadnutia Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja, konaného dňa 21.10.2019 bol rozšírený predmet činnosti zariadenia LUMEN - ŠZ, ZpS a DSS Trebišov o nový druh sociálnej služby Požičiavanie pomôcok. Požičiavanie pomôcok je sociálna služba, poskytovaná v súlade s § 47 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Požičiavanie pomôcok je sociálna služba, ktorá sa poskytuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom, ktorá je odkázaná na pomoc.

2.2 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

2.2.1 OZ Teresa Benedicta

OZ Teresa Benedicta, Nám. Jána Pavla II č. 6073/7, 071 01 Michalovce prevádzkuje šesť charitných domov, z toho dva sú v Trebišove – Charitný dom Jozefa Machalu, Paričovská 2745/116, 075 01 Trebišov (zariadenie opatrovateľskej služby - ZOS a domov sociálnych služieb - DSS) a Charitný dom Imricha Halása, SNP 1079/76, 075 01 Trebišov (zariadenie opatrovateľskej služby - ZOS).

Charitný dom Jozefa Machalu je kombinované zariadenie

Zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS) 448/2008 Z. z. § 36

V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby. Sociálna služba sa poskytuje pobytovou formou.

Poskytujú sa:

- pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
- sociálne poradenstvo,
- sociálna rehabilitácia,
- ubytovanie,
- stravovanie,
- upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva,
- a utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí.

Kapacita zariadenia ZOS je 14 prijímateľov.

Občania, ktorí majú záujem o umiestnenie do ZOS, si podávajú žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste trvalého pobytu.

Domov sociálnych služieb (DSS) 448/2008 Z. z. § 38

V domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba týždennou pobytovou sociálnou službou alebo ambulatnou sociálnou službou fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba

- odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V.
- nevidiaci alebo prakticky nevidiaci a jej stupeň odkázanosti je najmenej III.

Poskytuje sa:

- pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
- sociálne poradenstvo,
- sociálna rehabilitácia,
- stravovanie,
- ubytovanie,
- upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva,
- osobné vybavenie,

Zabezpečuje sa:

- rozvoj pracovných činností,
- záujmová činnosť.

Utvárajú sa podmienky na:

- vzdelávanie,
- úschovu cenných vecí,

Kapacita zariadenia v DSS 19 prijímateľov.

Občania, ktorí majú záujem o umiestnenie do zariadenia, si podávajú žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste trvalého pobytu, kde ich následne posúdia pracovníci úradu a vydajú patričné rozhodnutie.

V Domove sociálnych služieb na spolufinancovaní sa podieľa Košický samosprávny kraj.

O pohodlie a harmóniu prijímateľov sociálnej služby sa stará odborný personál, ktorý pozostáva z vedúcej zariadenia, sociálnych pracovníkov, inštruktorov sociálnej rehabilitácie, inštruktorkou pracovných zručností, vedúcej sestry a opatrovateľov. Pomocný personál sa stará o chod prevádzky upratovačky, pracovníci v práčovni, pracovníci v kuchyni a údržbár. Zariadenie disponuje vlastnou kuchynou, ktorá pripravuje stravu vhodnú pre prijímateľov s rôznymi diétami podľa ordinácie lekára. O zdravotnú stránku prijímateľov sa stará obvodný lekár, ktorého si prijímatelia volia samostatne v spolupráci s odbornými lekármi podľa ich potrieb.

Prijímatelia majú možnosť zúčastňovať sa rôznych denných aktivít, kde sa využívajú a rozvíjajú prvky maľovania, hudby, pohybu, myslenia a pod.. Zariadenie pre svojich prijímateľov organizuje rôzne kultúrne, spoločenské, duchovné, rekreačné, záujmové, aktivizačné, pracovné aktivity. Rovnako sa majú možnosť venovať rôznym voľnočasovým aktivitám. Veľa času prijímatelia trávajú v keramickej, drevárskej dielni, na aktivity sa využívajú aj priestory v exteriéry- altánok, dvor alebo park.

Charitný dom Imricha Halasa

Zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS) 448/2008 Z. z. § 36

V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby. Sociálna služba sa poskytuje pobytovou formou.

Poskytujú sa:

- pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
- sociálne poradenstvo,
- sociálna rehabilitácia,
- ubytovanie,
- stravovanie,
- upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva,
- a utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí.

Kapacita zariadenia ZOS je 32 prijímateľov.

Občania, ktorí majú záujem o umiestnenie do ZOS, si podávajú žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu na príslušnom obecnom, prípadne mestskom úrade v mieste trvalého pobytu.

O pohodlie a harmóniu prijímateľov sociálnej služby sa stará odborný personál, ktorý pozostáva z vedúcej zariadenia, sociálneho pracovníka, inštruktorov sociálnej rehabilitácie, vedúcej sestry a opatrovateľov. Pomocný personál sa stará o chod prevádzky.

O zdravotnú stránku prijímateľov sa stará obvodný lekár, ktorého si prijímatelia volia samostatne v spolupráci s odbornými lekármi podľa ich potrieb.

Prijímatelia majú možnosť zúčastňovať sa rôznych denných aktivít, kde sa využívajú a rozvíjajú prvky maľovania, hudby, pohybu, myslenia a pod.. Zariadenie pre svojich prijímateľov organizuje rôzne kultúrne, spoločenské, duchovné, rekreačné, záujmové, aktivizačné, pracovné aktivity. Rovnako sa majú možnosť venovať rôznym voľnočasovým aktivitám.

2.2.2 KOTVA n. o., Trebišov

KOTVA n.o. Trebišov, nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby, bola založená v roku 2006. Hlavným zameraním je pomoc a podpora ženám zažívajúcim násilie v partnerských vzťahoch a ich deťom. Prioritou práce neziskovej organizácie je bezpečie, ochrana a posilnenie spomínanej skupiny žien.

Od 01.01.2008 organizácia pre túto cieľovú skupinu prevádzkuje zariadenie núdzového bývania – bezpečný ženský dom rodinného typu, a to pobytovou formou, celoročne, na určitý čas. Ženám a ich deťom sa v zariadení vytvára bezpečné rodinné prostredie, kde je poskytované sociálne poradenstvo. Jeho cieľom je poskytovať efektívnu pomoc, podporu a ochranu ženám zažívajúcim násilie a ich deťom, v bezpečnom a dôvernom prostredí mimo dosah násilného partnera, prispievať k eliminácii násilia na ženách a jeho negatívnych následkov, spolupracovať s rôznymi organizáciami a inštitúciami tak, aby ženám bola zabezpečená čo najúčinnnejšia koordinovaná a efektívna pomoc a podpora. Poslaním zariadenia núdzového bývania je predovšetkým poskytovať kvalitných sociálnych služieb ženám zažívajúcich násilie a ich deťom, odbornými zamestnancami v súlade s etickým kódexom a dodržiavaním základných ľudských práv a slobôd.

Bezpečný ženský dom je predovšetkým bezpečný priestor pre ženy zažívajúce násilie a ich deti. Cieľom je, aby sa v tomto prostredí dokázali čo najrýchlejšie „postaviť na vlastné nohy“, prevzali kontrolu nad svojim životom a dokázali viesť samostatný a plnohodnotný život bez násilia, ako svojprávní jedinci.

V zariadení núdzového bývania sa poskytuje:

- ubytovanie na určitý čas,
- sociálne poradenstvo,
- pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,

utvárajú sa podmienky na:

- prípravu stravy,
- vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny,
- upratovanie,
- pranie, žehlenie, údržbu bielizne a šatstva,
- záujmovú činnosť.

Zariadenie organizuje rôzne kultúrne, športové, výchovno-vzdelávacie a voľnočasové aktivity, pracovné terapie podľa záujmu prijímateľov a pod.

Sociálne služby podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách sa poskytujú v prenajatom dvojpodlažnom rodinnom dome s dvorom, s kapacitou dvadsať prijímateľov.

2.2.3 Slovenský Červený kríž, územný spolok Trebišov

V zmysle Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách prevádzkuje Slovenský Červený kríž, územný spolok Trebišov (ďalej „SČK ÚzS TV“) tieto registrované sociálne služby v meste:

- Zariadenie opatrovateľskej služby „Prameň nádeje“, ul. Hviezdoslavova 3203/1, Trebišov,
- Špecializované zariadenie „Prameň nádeje“, ul. Hviezdoslavova 3203/1, Trebišov,
- Špecializované zariadenie „Maják“, ul. Konečná 1794/5, Trebišov,
- Zariadenie núdzového bývania „Maják“, ul. Konečná 1794/1794, Trebišov,
- Jedáleň, Hviezdoslavova 3203/1, Trebišov,
- Prepravná služba, Trebišov.

Zariadenie opatrovateľskej služby a špecializované zariadenie

V zariadeniach opatrovateľskej služby sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby. Kapacita zariadenia sociálnej služby v meste je pre 30 prijímateľov. V špecializovaných zariadeniach sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V, má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota, AIDS alebo organický psychosyndróm ťažkého stupňa. V špecializovaných zariadeniach je kapacita pre 27 prijímateľov. Sociálne služby sú poskytované pobytovou celoročnou formou na základe príslušného právoplatného rozhodnutia o odkázanosti na príslušnú sociálnu službu. V zariadeniach sa poskytuje opatrovateľská a ošetrovateľská starostlivosť odborným personálom. S prijímateľmi sa pracuje na základe individuálneho plánu, ktorý zahŕňa druh obmedzenia. Na základe toho sú zvolené vhodné aktivity a činnosti.

V zariadeniach opatrovateľskej služby sa v zmysle zákona poskytuje: pomoc osobe odkázanej na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, zároveň sa utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí.

V špecializovaných zariadeniach sa v zmysle zákona poskytuje: pomoc osobe odkázanej na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie. Zabezpečuje sa rozvoj pracovných zručností, záujmová činnosť, zároveň sa utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí.

Zariadenie núdzového bývania

Zariadenia núdzového bývania je účelové zariadenie, kde sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Do zariadenia núdzového bývania sa zvyčajne dostávajú matky s deťmi, ktoré v takomto riešení vidia mnohokrát poslednú šancu na vyriešenie svojej situácie. Udalosti, ktoré osoby prežívajú, sa dajú veľmi ťažko popísať, nakoľko sú veľmi hlboké a traumatizujúce. Zraňuje ich mnohokrát nezáujem okolia alebo nerešpektovanie násilia. Žena – matka, bojac sa o svoje deti a o seba, väčšinou nemá odvahu zverejniť násilie. „Keďže týranie má najčastejšie podobu domáceho násilia, obeť strácajú istotu osobnej bezpečnosti práve na miestach, kde sa väčšina ľudí cíti najmenej ohrozená.“

V zariadení núdzového bývania sa poskytuje:

- ubytovanie na určitý čas,
- sociálne poradenstvo,
- pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov.

Utvárajú sa podmienky na:

- prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín,

- vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny,
- upratovanie,
- pranie, žehlenie a údržbu šatstva a bielizne,
- záujmovú činnosť.

Ak je potrebné chrániť život a zdravie fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii zabezpečuje sa v zariadení núdzového bývania utajenie miesta jej ubytovania a jej anonymita.

Jedáleň

Je to účelové zariadenie na poskytovanie sociálnej služby - stravy pre odkázané osoby v meste. Možnosť odoberať obedy priamo v jedálni alebo s donáškou domov. Zároveň sa v tejto jedálni pripravuje strava pre prijímateľov sociálnej služby zariadenia opatrovateľskej služby a prijímateľov sociálnej služby špecializovaných zariadení. Jedlá sa pripravujú podľa platných receptúr, dodržiava sa systém HACCP. Jedálne lístky pripravuje odborný personál.

Prepravná služba

Prepravná služba slúži predovšetkým na zlepšenie sociálneho prostredia prispieva k zvyšovaniu mobility, samostatnosti a sociálneho začlenenia znevýhodnených skupín obyvateľov mesta. Služba je zabezpečená vozidlom Fiat Doblo – 4 miestne s plošinou pre vozičkárov.

2.3 Ďalšie organizácie pôsobiace v oblasti sociálnych služieb

2.3.1 Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS)

ÚNSS je občianske združenie, ktorého členmi sú ľudia so zrakovým postihnutím, ich priaznivci, priatelia a rodičia nevidiacich a slabozrakých detí. Poslaním združenia je poskytovanie sociálnych služieb, obhajoba záujmov ľudí so zrakovým postihnutím zameraná na vytváranie rovnakých príležitostí, zabezpečenie rovnakého zaobchádzania a realizáciu pozitívnych opatrení na prekonávanie a kompenzáciu dôsledkov zrakového postihnutia.

Osobám so zrakovým postihnutím poskytuje terénne služby. To znamená, že takáto osoba nemusí cestovať za potrebnou pomocou, aby sa naučila chodiť s bielou palicou, čítať a písať Braillovo písmo či uvariť si doma obed a upratať bez pomoci iných. Odborní pracovníci osoby so zrakovým postihnutím navštívia doma, kde spolu preberú zvládanie základných každodenných činností. Pomôžu im tiež s výberom vhodnej kompenzačnej pomôcky.

Prioritou oddelenia sociálnych služieb ÚNSS je vedenie krajských stredísk ÚNSS a zabezpečenie kvality nimi poskytovaného sociálneho poradenstva a sociálnej rehabilitácie. Krajské strediská ÚNSS sú pracoviská poskytujúce nevidiacim a slabozrakým ľuďom služby kompenzujúce dôsledky ich zrakové postihnutia vrátane poskytovania sociálneho poradenstva, vykonávania sociálnej prevencie a sociálnej rehabilitácie.

Únia nevidiacich a slabozrakých zabezpečuje prostredníctvom siete ôsmich krajských stredísk dostupnosť špecializovaných sociálnych služieb pre osoby so zrakovým postihnutím v každom krajskom meste Slovenskej republiky. Krajské stredisko UNSS v Košiciach sídli na adrese Park

obrancov mieru 1, 040 01 Košice. Jeho činnosť je zameraná najmä na poskytovanie špecializovaného sociálneho poradenstva a sociálnej rehabilitácie pre nevidiacich a slabozrakých. Služby sú poskytované bezplatne a sú dostupné všetkým, ktorí ich potrebujú.

Na území mesta Trebišov sú odborné činnosti UNSS realizované v konzultačných priestoroch na adrese M. R. Štefánika 2329, budova NC Berehovo, 2. poschodie, č. dverí 19, 075 01 Trebišov. Záujemcom zo strany obyvateľom mesta sú na uvedenom pracovisku poskytované odborné činnosti.

2.3.2 Slovenský zväz telesne postihnutých (SZTP)

SZTP je občianske združenie, ktoré telesne postihnutým občanom poskytuje sociálne poradenstvo a sociálnu rehabilitáciu. Podieľa sa na odstraňovaní architektonických bariér a starostlivosť o telesne postihnuté deti a mládež. Poskytuje informácie, ovplyvňuje výrobu ortopedických a protetických pomôcok. Pripravuje pre telesne postihnutých občanov kultúrno-spoločenské aktivity. Pomáha osobám s telesným postihnutím pri riešení a napĺňaní ich sociálnych, ekonomických, psychických a spoločenských potrieb a záujmov.

Členom SZTP sa môže stať občan s telesným postihnutím a ťažkým telesným postihnutím, rodič s telesne postihnutého dieťaťa, rodinný príslušník, priateľ a priaznivec telesne postihnutých.

2.4 Súčasný stav a potreba sociálnych služieb pre cieľové skupiny

2.4.1 Seniori

Demografický vývoj na Slovensku aj v rámci celej Európskej únie jednoznačne potvrdzuje trend starnutia populácie. Počet osôb v seniorskom veku t. j. nad 65 rokov každoročne narastá, čo prináša výrazné spoločenské, ekonomické a sociálne výzvy. Seniori predstavujú skupinu obyvateľov, ktorá je často ohrozená sociálnou exklúziou, osamelosťou, stratou sebestačnosti a zdravotnými komplikáciami. V nepriaznivých sociálnych situáciách si bez adekvátnej podpory len ťažko dokážu poradiť sami, najmä v prípadoch, keď chýba prirodzená pomoc zo strany rodiny alebo blízkych.

S rastúcim počtom seniorov narastá aj dopyt po efektívnych a dostupných sociálnych službách, ktoré im umožnia čo najdlhšie zotrvať v prirodzenom domácom prostredí. Tento princíp je v súlade s moderným smerovaním sociálnej politiky a procesom deinštitucionalizácie, ktorého cieľom je obmedzovať potrebu umiestňovania osôb do pobytových zariadení a podporovať komunitné riešenia a individuálny prístup.

Preto je nevyhnutné sústrediť sa na rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb, ako sú opatrovateľská služba, služby denného stacionára, podpora domácej ošetrovateľskej starostlivosti, ako aj rôzne aktivity zamerané na aktívne starnutie – napr. vzdelávacie, kultúrne a spoločenské programy. Tieto služby významne prispievajú k zvyšovaniu kvality života seniorov, podpore ich samostatnosti a predchádzaniu predčasnemu odkázaniu na inštitucionálnu starostlivosť.

Skupinu seniorov je možné v rámci plánovania sociálnych služieb rozčleniť podľa vekových kategórií (napr. 65 – 74, 75 – 84, 85 a viac rokov) a podľa stupňa schopnosti sebaobsluhy, čo umožňuje presnejšie identifikovať ich potreby. Vzhľadom na absenciu aktuálnych údajov podľa špecializovanej metodiky (napr. manuál Socioklubu), a v záujme zachovania odbornosti i praktickej využiteľnosti komunitného plánu, sa zvolil alternatívny prístup znázorňujúci štruktúru seniorov podľa veku a dostupnosť sociálnych služieb v území.

Prehľad nižšie ponúka orientačný pohľad na podiel seniorov v populácii, ako aj kapacitné možnosti existujúcich služieb.

Tabuľka 8: Odhad potreby sociálnych služieb pre seniorov v meste Trebišov (2020 - 2024)

Rok	Počet obyvateľov 65+ spolu	Podiel na celkovej populácii (%)	Odhad potreby sociálnych služieb*
2020	3 018	12,3 %	300 – 450 osôb
2021	3 074	13,3 %	310 – 460 osôb
2022	3 214	14,0 %	320 – 480 osôb
2023	3 361	14,7 %	335 – 500 osôb
2024	3 355	14,7 %	330 -500 osôb

**Poznámka: Odhad potreby vychádza z trendov deinštitucionalizácie a odporúčaní Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (napr. Plán deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti). Uvažuje sa, že 10 – 15 % populácie vo veku 65+ môže vyžadovať niektorú z foriem sociálnej služby – najmä terénnu, ambulantnú alebo pobytovú.*

2.4.2 Osoby so zdravotným znevýhodnením

Zdravotné znevýhodnenie je významným faktorom, ktorý ovplyvňuje kvalitu života jednotlivca a jeho možnosti plnohodnotne sa zapájať do spoločenského života. Nejde len o samotné fyzické, psychické či mentálne obmedzenia, ale aj o prekážky v prístupe k službám, vzdelaniu, zamestnaniu, bývaniu a spoločenskej participácii, ktoré môžu viesť až k sociálnemu vylúčeniu.

Do skupiny osôb so zdravotným znevýhodnením zaraďujeme osoby s rôznymi druhmi dlhodobého obmedzenia, ktoré im bránia v bežnom fungovaní. Ide najmä o:

- osoby s poruchou mobility (napr. osoby s telesným postihnutím),
- osoby s poruchami zraku a sluchu (zmyslové znevýhodnenie),
- osoby s mentálnym postihnutím alebo poruchami autistického spektra,
- osoby s chronickými civilizačnými ochoreniami,
- osoby s duševnými poruchami a ochoreniami,
- osoby s kombinovaným postihnutím.

V súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím je dnes kladený dôraz na odstránenie bariér a rovnaké príležitosti, nie len na kompenzáciu „nedostatkov“. Prístup sa preto posúva od medicínskeho modelu k sociálnemu a ľudskoprávnemu prístupu, kde je zdravotné znevýhodnenie vnímané v kontexte interakcie jednotlivca s prostredím a spoločnosťou.

Cieľom sociálnych služieb pre osoby so zdravotným znevýhodnením je podpora ich samostatnosti, nezávislosti a čo najväčšej miery sociálnej integrácie. Dôležité je umožniť im žiť v prirodzenom prostredí, zostať súčasťou komunity, zapájať sa do rozhodovania o vlastnom živote a využívať verejné služby rovnako ako ostatní občania. Na úrovni štátu a samosprávy zohráva kľúčovú úlohu Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR), ktorý zabezpečuje poskytovanie finančných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Cieľom týchto kompenzácií je odstránenie alebo zmiernenie sociálnych dôsledkov postihnutia a podpora aktívnej účasti osoby so zdravotným znevýhodnením na živote spoločnosti.

Jednotlivé typy peňažných príspevkov, ktoré možno v rámci tejto podpory poskytnúť, sú uvedené v nasledujúcej tabuľke. Z hľadiska objemu vyplatených finančných prostriedkov patrí medzi najvýznamnejšie - peňažný príspevok na osobnú asistenciu. Dlhodobu predstavuje najvyššiu vyplácanú sumu spomedzi všetkých druhov kompenzačných príspevkov, pričom každoročne dochádza k jej nárastu. Kým v roku 2020 bola celková vyplatená suma 148 422,49 €, v roku 2023 dosiahla už 216 900,49 € a v roku 2024 narástla na 266 172,71 €.

Tabuľka 9: Peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia

Peňažný príspevok na kompenzácie	Počet poberateľov					Vyplatená suma (v €)				
	2	2	2	2	2	2020	2021	2022	2023	2024
	0	0	0	0	0					
	2	2	2	2	2					
	0	1	2	3	4					
PP na kúpu pomôcky	1	3	3	10	11	674,25	3 576,89	9 909,25	9 591,22	7 662,29
PP na výcvik používania pomôcky	1	0	1	0	0	855,00	0,00	1 020,00	0,00	0,00
PP na kúpu zdvíhacieho zariadenia	2	1	3	4	3	22 205,7	9 136,80	42 808,2	45 708,9	33 841,3
PP na úpravu osobného motorového vozidla	0	0	1	0	0	0,00	0,00	483,60	0,00	0,00
PP na úpravu bytu	0	2	6	3	0	0,00	4 457,99	11 615,8	5 065,19	0,00
PP na úpravu rodinného domu	3	5	2	2	2	6 307,23	12 063,2	3 583,76	1 751,88	8 838,48
PP na osobnú asistenciu	21	20	20	26	29	148 422,4	153 980,5	174 945,2	216 900,4	266 172,7
PP na opravu pomôcky	0	1	0	2	0	0,00	23,43	0,00	125,00	0,00
PP na kúpu osobného motorového vozidla	2	1	3	5	8	14 937,2	6 560,00	20 580,2	66 297,8	108 661,6
PP na prepravu	3	2	3	3	3	1 304,06	1 307,71	2 030,25	2 802,90	2 275,91
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov –	221	215	199	180	175	61 378,2	60 863,2	57 970,3	60 579,7	63 032,9

diéta										
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov – hygiena alebo opotrebovanie	293	289	284	286	282	63 020,4	63 367,1	63 827,2	70 053,7	77 320,1
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov – prevádzka OMV	282	267	251	245	240	111 093,6	106 572,7	101 256,9	110 487,6	118 140,7
PP na kompenzáciu výdavkov - pes	0	0	1	1	1	0,00	0,00	601,04	664,87	724,26

Zdroj: ÚPSVaR Trebišov

Medzi významné formy podpory patrí aj peňažný príspevok na opatrovanie, ktorý umožňuje rodinným príslušníkom alebo iným osobám zabezpečiť potrebnú každodennú starostlivosť.

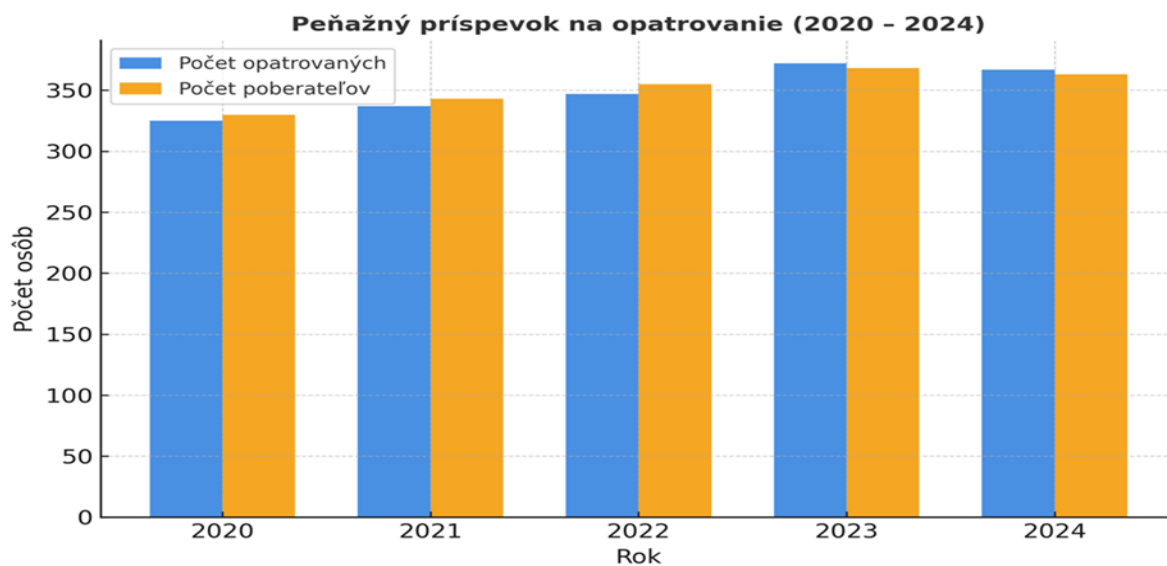
Tabuľka 10: Peňažný príspevok na opatrovanie

Peňažný príspevok na opatrovanie	2020	2021	2022	2023	2024
Počet opatrovaných	325	337	347	372	367
Počet poberateľov	330	343	355	368	363
Vyplatená suma (v €)	1 247 353,55	1 431 216,43	1 597 044,81	1 810 890,91	2 165 974,53

Zdroj: ÚPSVaR Trebišov

Pre lepšiu názornosť je vývoj počtu opatrovaných osôb a poberateľov príspevku znázornený v nasledujúcom grafe.

Graf 1: Peňažný príspevok na opatrovanie

Vzhľadom na to, že potreby osôb so zdravotným znevýhodnením a seniorov sa v mnohých ohľadoch prelínajú – najmä v oblasti odkázanosti na pomoc inej osoby, mobility, bývania či potreby sociálneho kontaktu – sociálne služby pre tieto dve cieľové skupiny často úzko súvisia a majú spoločné prvky. Preto v nasledujúcej tabuľke uvádzame poskytovateľov sociálnych služieb spoločne pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením, čím zároveň reflektujeme reálnu prax v teréne a organizáciu služieb na úrovni mesta.

Tabuľka 11: Poskytovatelia sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením v Trebišove

	poskytovatelia	cieľové skupiny
zariadenie pre seniorov	LUMEN Trebišov	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom FO v dôchodkovom veku
zariadenie opatrovateľskej služby	OZ Teresa Benedicta	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
	SČK	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
domov sociálnych služieb	LUMEN Trebišov	FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné poruchy a poruchy správania
	OZ Teresa Benedicta	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
špecializované zariadenie	SČK	FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné poruchy - Alzheimerova choroba FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné poruchy - Demencie rôzneho typu etiológie FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné poruchy - Organický psychosyndróm FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné poruchy - Schizofrénia a schizotypové poruchy FO s nepriaznivým zdravotným stavom - telesné postihnutie - Parkinsonova choroba FO s nepriaznivým zdravotným stavom - zmyslové postihnutie
	LUMEN Trebišov	FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné poruchy - Alzheimerova choroba FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné poruchy - Demencie rôzneho typu etiológie FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné poruchy - Organický psychosyndróm FO s nepriaznivým zdravotným stavom - telesné postihnutie - Parkinsonova choroba
opatrovateľská služba	mesto Trebišov	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
denné centrum	mesto Trebišov	FO v dôchodkovom veku
jedáleň	SČK	FO v dôchodkovom veku
prepravná služba	SČK	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
požičiavanie pomôcok	LUMEN Trebišov	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom

Zdroj: MsÚ Trebišov

2.4.3 Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Do skupiny osôb ohrozených sociálnym vylúčením patria jednotlivci a rodiny, ktoré sa v dôsledku nepriaznivých životných okolností nachádzajú na okraji spoločnosti a ich schopnosť zúčastňovať sa na bežnom živote je výrazne obmedzená. Ide najmä o osoby dlhodobo nezamestnané, osoby s nízkou kvalifikáciou, osoby bez domova, ľudí so skúsenosťou so závislosťami, osoby po výkone trestu odňatia slobody, mladých dospelých opúšťajúcich inštitucionálnu starostlivosť, ako aj seniorov bez sociálneho zázemia. Významnou skupinou sú aj osamelé rodičky, ženy s deťmi, príslušníci marginalizovaných rómskych komunít či osoby so zdravotným znevýhodnením.

Sociálne vylúčenie týchto osôb býva spôsobené kombináciou faktorov ako sú chudoba, diskriminácia, slabá dostupnosť vzdelávania, zdravotnej starostlivosti a bývania. Sociálne služby pre túto skupinu sú preto kľúčovým nástrojom na podporu ich začlenenia do spoločnosti. Zahŕňajú najmä služby zamerané na podporu samostatnosti, obnovu pracovných návykov, riešenie bývania, prevenciu krízových situácií a posilnenie ich schopností zvládať každodenné životné výzvy.

2.4.4 Rodina, deti a mládež

Rodina je rozvíjajúca sa spoločenská inštitúcia, ktorá je výrazne ovplyvňovaná sociálno-ekonomickými a demografickými trendmi prebiehajúcimi v spoločnosti.

Znižovanie pôrodnosti, starnutie populácie a rast migrácie patria medzi najvýznamnejšie demografické javy, ktoré menia početné aj štrukturálne zloženie obyvateľstva. Tieto zmeny sa výrazne premietajú aj do rodinného správania a štruktúry domácnosti – sledujeme pokles sobášnosti, rast rozvodovosti, zvyšujúci sa počet detí narodených mimo manželstva, ako aj nárast faktických manželstiev (spolužitie „druh a družka“). Vzrastá aj počet viacgeneračných domácností, čo je často dôsledok vynútenej medzigeneračnej solidarity – napr. z dôvodu nedostupnosti cenovo prijateľného bývania pre mladé rodiny. Tieto faktory majú priamy dopad na deti a mládež, ktoré sú čoraz častejšie vystavované zložitým životným situáciám.

Medi najrizikovejšie faktory patria: negatívne vzory správania v rodine (alkoholizmus, domáce násilie, agresivita, nestabilné vzťahy), zanedbávanie výchovy a nedostatok rodičovskej kontroly, psychická absencia rodičov v dôsledku pracovného vyťaženia alebo životného stresu. Vo „funkčných“ rodinách tiež môže nastať situácia, keď sa deti v dôsledku nedostatočnej pozornosti obracajú na rovesnícke skupiny, ktoré predstavujú antisociálne alebo rizikové prostredie. V súčasnosti pribúdajú aj nové fenomény ovplyvňujúce vývin detí a mládeže: digitálne závislosti (sociálne siete, online hry), kyberšikana a online manipulácia, poruchy duševného zdravia (úzkosti, depresie, sebapoškodzovanie), nárast identity a hodnotovej neistoty u mládeže.

Sociálne služby by mali byť orientované nielen na liečbu následkov sociálno-patologických javov, ale predovšetkým na prevenciu, včasnú intervenciu a posilňovanie odolnosti rodín.

3 ANALÝZA SOCIOLOGICKÝCH A DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV

Demografický a sociologický vývoj obyvateľstva je základným východiskom pre efektívne plánovanie sociálnych služieb. Táto kapitola sa zameriava na analýzu kľúčových demografických ukazovateľov a ich prognóz, ktoré ovplyvňujú potreby obyvateľstva v sociálnej oblasti. Na sociálnu oblasť pôsobia viaceré vonkajšie faktory – sociologické (demografické zmeny, starnutie populácie, zmeny životného štýlu), technologické (digitalizácia, inovácie), ekonomické (nezamestnanosť, regionálne rozdiely) a politické (legislatívne a systémové zmeny).

3.1 Základná charakteristika

Údaj	Hodnota
Kraj	Košický
Okres	Trebišov
Počet obyvateľov	22 780
Rozloha mesta	62,50 km ²
Poloha mesta	zemepisná šírka - 48°39', zemepisná dĺžka 21°43'
Nadmorská výška	109 m n. m.

Trebišov leží v juhozápadnej časti Východoslovenskej nížiny, na pravom brehu rieky Ondavy. Je súčasťou Košického samosprávneho kraja a centrom južného Zemplína. Jeho poloha, rozloha a počet obyvateľov z neho robia významné regionálne centrum s bohatou históriou a kultúrnym dedičstvom.

3.2 Analýza demografickej situácie a prognóz demografického vývoja

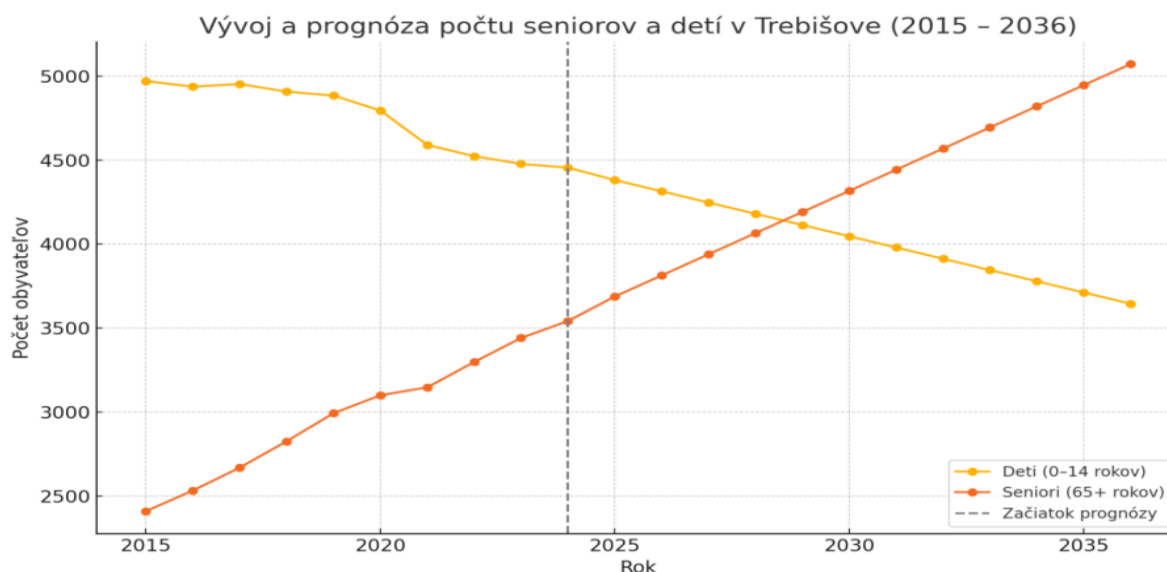
3.2.1 Stav obyvateľstva

Demografická situácia mesta Trebišov sa v poslednom desaťročí vyznačuje postupným úbytkom detskej populácie a rastom počtu seniorov. Tento trend starnutia obyvateľstva je významným dôsledkom populačného vývoja, ktorý ovplyvňuje potreby mesta v oblasti sociálnych a zdravotných služieb.

Kým v roku 2015 žilo v Trebišove 4 970 detí vo veku 0 – 14 rokov, do roku 2024 ich počet klesol na 4 455. Naopak, počet seniorov vo veku 65 a viac rokov stúpol z 2 410 na 3 542. V roku 2024 tak pripadá na 100 detí vo veku 0 – 14 rokov približne 80 obyvateľov vo veku 65 a viac rokov. Prognóza do roku 2036 naznačuje, že rozdiel medzi oboma skupinami sa bude ešte viac prehĺbovať.

Priemerný vek obyvateľstva v Trebišove podľa odhadu presiahne v roku 2025 hodnotu 41,2 roka a do roku 2035 sa priblíži k 43,5 roka. Za obdobie 2025 – 2035 sa tak priemerný vek zvýši približne o 2,3 roka.

Graf 2: Prognóza vývoja počtu seniorov a detí

Na základe lineárnej prognózy vychádzajúcej z údajov z rokov 2015 – 2024 sa predpokladá, že počet detí v meste Trebišov bude aj naďalej mierne klesať, zatiaľ čo počet seniorov bude kontinuálne narastať. V roku 2025 by malo žiť v meste približne 4 381 detí a 3 688 seniorov, pričom do roku 2036 klesne počet detí na 3 645 a počet seniorov vzrastie na 5 072.

Starnutie populácie predstavuje jednu z kľúčových výziev v oblasti sociálnych služieb, keďže je spojené s rastúcim dopytom o ich dostupnosti, kvalite a udržiateľnosti. Nepriaznivý demografický vývoj, najmä zvyšujúci sa podiel seniorov, vyvíja tlak na systém sociálnej starostlivosti na národnej aj miestnej úrovni. Pre samosprávy to znamená nutnosť rozširovať kapacity a diverzifikovať formy sociálnej pomoci tak, aby dokázali flexibilne reagovať na meniace sa potreby obyvateľov. Tento trend zároveň zvyšuje riziko rastúcich verejných výdavkov a zdôrazňuje potrebu efektívne plánovať a zriaďovať zariadenia a služby, ktoré budú schopné zabezpečiť primeranú podporu starnúcej populácii.

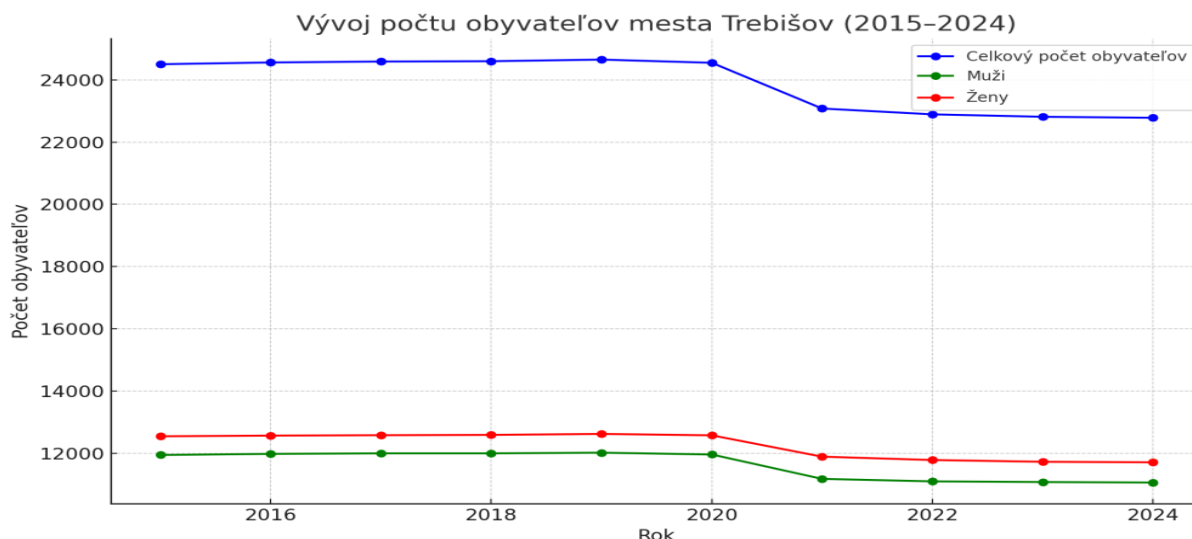
Ku koncu roka 2024 žilo v Trebišove 22 780 obyvateľov, 11 065 mužov a 11 715 žien. Počet obyvateľov Trebišova v rokoch 2015 až 2019 mal stúpajúcu tendenciu. Od roku 2020 dochádza každoročne k poklesu.

Tabuľka 12: Vývoj počtu obyvateľov

rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
muži	11 950	11 985	12 002	12 002	12 023	11 965	11 182	11 102	11 081	11 065
ženy	12 550	12 572	12 585	12 595	12 626	12 581	11 895	11 788	11 731	11 715
spolu	24 500	24 557	24 587	24 597	24 649	24 546	23 077	22 890	22 812	22 780

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 3: Vývoj počtu obyvateľov

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie

3.2.2 Veková štruktúra obyvateľstva mesta Trebišov

Veková skupina **0-14** zaznamenala mierny, no stabilný pokles. V roku 2015 predstavoval počet detí 4 970, čo bolo približne 20,29 % populácie. Do roku 2024 sa tento počet znížil na 4 455 (19,56 %). Najvýraznejší medziročný pokles nastal medzi rokmi 2020 a 2021 (o 205 osôb).

Produktívna skupina **15-64** postupne klesala počas celého sledovaného obdobia. Najvýraznejší pokles bol medzi rokmi 2020 a 2021, keď počet klesol o viac než 1 300 osôb, čo súvisí aj s presunom populácie do seniorskej vekovej kategórie.

Naopak veková skupina **65 a viac** kontinuálne rástla. V roku 2015 žilo v tejto kategórii 2 410 osôb (9,84 %), pričom v roku 2024 ich už bolo 3 542 (15,55 %).

Demografická štruktúra obyvateľstva sa v období 2015 – 2024 zreteľne mení v prospech starších vekových skupín. Klesá podiel detí a obyvateľov v produktívnom veku, zatiaľ čo podiel seniorov neustále narastá. Tento trend naznačuje pokračujúce starnutie populácie.

Tabuľka 13: Veková štruktúra obyvateľov

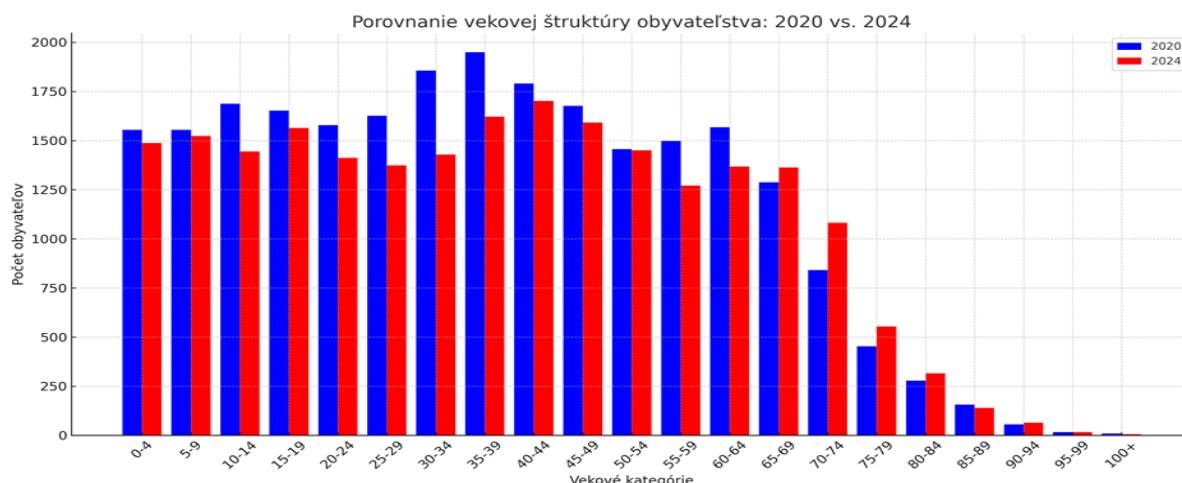
veková skupina	rok									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	počet obyvateľov									
0 -14	4970	4937	4953	4907	4884	4795	4590	4523	4477	4455
15 - 64	17120	17087	16965	16864	16772	16651	15340	15069	14894	14783
65+	2410	2533	2669	2826	2993	3100	3147	3298	3441	3542
Spolu	24500	24557	24587	24597	24649	24546	23077	22890	22812	22780
	štruktúra v %									
0 - 14	20,29	20,10	20,14	19,95	19,81	19,53	19,89	19,76	19,63	19,56
15 - 64	69,88	69,58	69,00	68,56	68,04	67,84	66,47	65,83	65,29	64,89
65+	9,84	10,31	10,86	11,49	12,14	12,63	13,64	14,40	15,08	15,55

Zdroj: Štatistický úrad SR

Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva mesta v rokoch 2020 a 2024 poukazuje na pokračujúce demografické zmeny. Najpočetnejšie zastúpenie majú obyvatelia v produktívnom veku (vek 35 - 54 rokov), čo znamená, že pracovne aktívna populácia zatiaľ stále tvorí najväčšiu časť obyvateľstva.

Z grafu je však zrejмый aj trend starnutia populácie – postupne narastá počet obyvateľov vo vyšších vekových kategóriách (najmä 65+), pričom zároveň klesá počet detí a mladých ľudí do 20 rokov. Tento vývoj naznačuje znižovanie pôrodnosti a zvyšovanie priemernej dĺžky života.

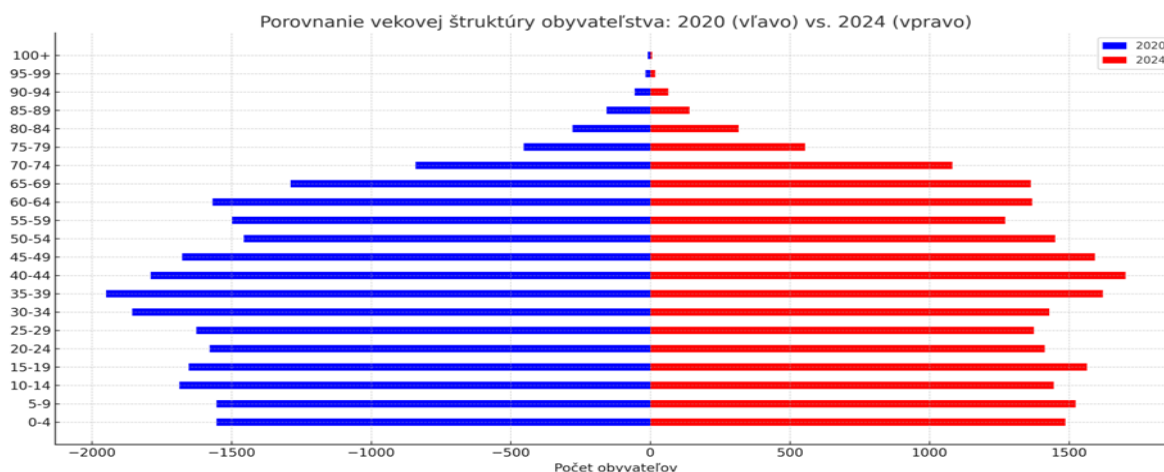
Graf 4: Veková štruktúra obyvateľstva

Zdroj: Štatistický úrad SR

Doplňujúcim vizuálnym prvkom je veková pyramída, ktorá porovnáva štruktúru obyvateľstva mesta Trebišov v rokoch 2020 a 2024.

Graf 5: Veková pyramída

Graf znázorňuje porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva v rokoch 2020 a 2024 v päťročných vekových kategóriách. Modrá farba predstavuje údaje za rok 2020 (vľavo), červená za rok 2024 (vpravo).

Zdroj: Štatistický úrad SR

V tabuľke 14 možno na základe analyzovaných údajov vidieť, že **priemerný vek** obyvateľa v období 2015 až 2024 sa neustále zvyšoval.

V roku 2015 predstavoval **mediánový vek** 34,8 roka, zatiaľ čo v roku 2024 už dosahuje hodnotu 38,6 roka. To znamená, že polovica populácie je staršia ako tento vek a polovica mladšia. **Index starnutia** vyjadruje pomer počtu osôb vo veku 65 a viac rokov k počtu detí vo veku 0 – 14 rokov v percentách. Je to kľúčový ukazovateľ na hodnotenie demografického vývoja a starnutia populácie. Celkovo sa index zvýšil z 48,49 % v roku 2015 na 79,51 % v roku 2024. To znamená, že na 100 detí do 14 rokov pripadá už takmer 80 seniorov nad 65 rokov. U žien je nárast ešte výraznejší, na 100 detí pripadá takmer rovnaký počet starších žien.

Zároveň v tabuľke 14 možno vidieť prehľad o tom, akú záťaž predstavuje ekonomicky neaktívna populácia pre pracujúcich. **Index ekonomického zaťaženia** bol v roku 2015 na úrovni 43,11%, čo znamená, že na 100 ekonomicky aktívnych ľudí pripadalo približne 43 osôb mimo produktívneho veku. V roku 2024 tento index dosiahol už 54,1 %, teda každý pracujúci „nesie na pleciach“, vyššie bremeno v podobe rastúceho počtu detí a seniorov.

Tabuľka 14: Starnutie populácie

Ukazovateľ	Pohlavie	Rok									
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Priemerný vek obyvateľa	muži	34,67	35,00	35,22	35,6	35,9	36,16	36,33	36,61	36,93	37,02
	ženy	37,56	37,90	38,20	38,44	38,68	38,91	39,35	39,59	39,80	40,08
	spolu	36,15	36,48	36,75	37,05	37,32	37,57	37,88	38,14	38,41	38,59
Mediánový vek	muži	33,30	33,80	34,20	34,80	35,20	35,70	36,00	36,40	36,80	37,00
	ženy	36,40	36,90	37,20	37,60	38,00	38,30	39,20	39,50	39,90	40,30
	spolu	34,80	35,20	35,60	36,00	36,50	36,90	37,50	37,90	38,40	38,60
Index starnutia (%)	muži	34,77	37,63	40,00	44,48	48,37	51,71	55,71	59,55	63,95	63,91
	ženy	63,27	65,93	68,86	71,31	74,66	77,89	81,61	86,46	91,03	95,54
	spolu	48,49	51,31	53,89	57,59	61,28	64,65	68,56	72,92	76,86	79,51
Index ekonomického zaťaženia osôb (%)	muži	40,97	41,43	42,81	43,27	44,23	44,40	47,48	48,64	49,74	50,26
	ženy	45,2	45,97	47,00	48,40	49,67	50,40	53,33	55,11	56,54	57,91
	spolu	43,11	43,72	44,93	45,86	46,97	47,41	50,44	51,90	53,16	54,10
Index ekonomickej závislosti mladých ľudí (%)	muži	30,40	30,10	30,58	29,95	29,81	29,27	30,49	30,49	30,53	30,66
	ženy	27,69	27,70	27,84	28,25	28,44	28,33	29,36	29,55	29,60	29,61
	spolu	29,03	28,89	29,20	29,10	29,12	28,80	29,92	30,02	30,06	30,14
Index ekonomickej závislosti starých ľudí (%)	muži	10,57	11,33	12,23	13,32	14,42	15,13	16,99	18,16	19,22	19,60
	ženy	17,52	18,26	19,17	20,15	21,23	20,07	23,96	25,55	26,94	28,29
	spolu	14,08	14,82	15,73	16,76	17,85	18,62	20,51	21,89	23,10	23,96

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pri analýze štatistických údajov o prirodzenom prírastku obyvateľstva za roky 2015 – 2024 možno v tabuľke 15 pozorovať viaceré významné trendy a výkyvy.

V období rokov 2015 – 2019 sa hodnoty prirodzeného prírastku pohybovali relatívne stabilne, pričom kolísali medzi 116 a 129 osôb ročne. Tento trend poukazuje na mierne pozitívny vývoj, kde počet živonarodených detí pravidelne prevyšoval počet zomretých.

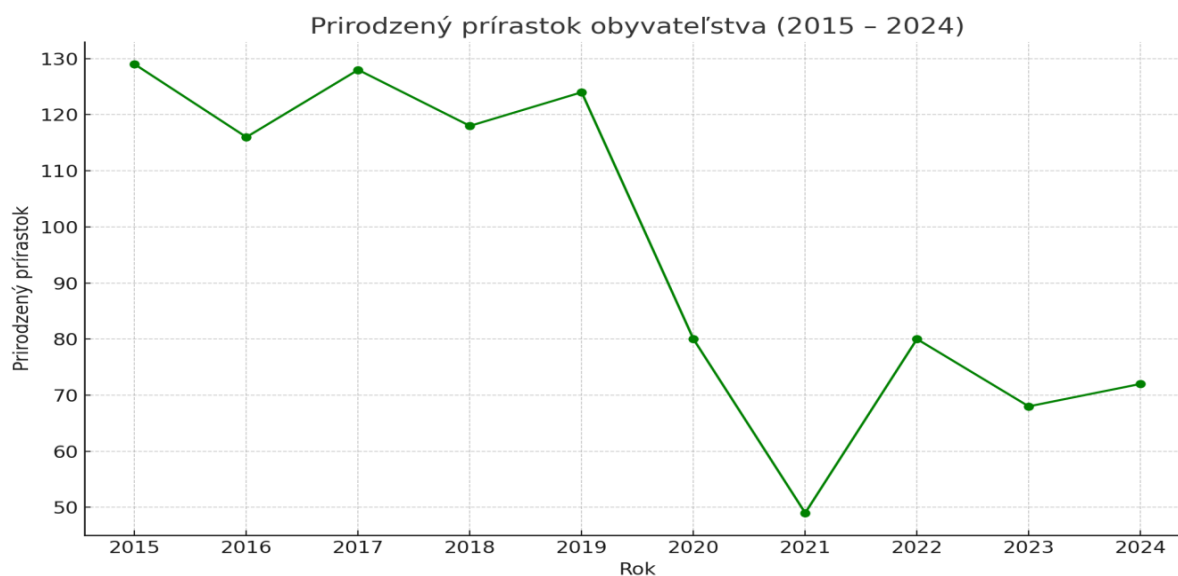
Zlom nastal v roku 2020, kedy sa prirodzený prírastok výrazne znížil na 80 osôb. V nasledujúcom roku 2021 bol zaznamenaný najnižší prírastok v sledovanom období iba 49 osôb. Tento pokles úzko súvisí s pandemiou COVID-19, ktorá v roku 2021 vyvrcholila. Práve v tomto roku zomrelo až 275 osôb, čo predstavuje najvyšší počet úmrtí v analyzovaných rokoch. Po pandemickom období počet živonarodených ostáva nižší v porovnaní s predpandemickými rokmi, pričom úroveň úmrtnosti sa tiež ešte úplne nevrátila na úroveň rokov 2015 – 2019.

Tabuľka 15: Prirodzený prírastok obyvateľstva

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Živonarodení (Osoba)	333	305	331	312	324	321	324	305	279	308
Zomretí (Osoba)	204	189	203	194	200	237	275	225	211	236
Prirodzený prírastok obyvateľstva (Osoba)	129	116	128	118	124	80	49	80	68	72

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 6: Prirodzený prírastok obyvateľstva

Zdroj: Štatistický úrad SR

Popri prirodzenej reprodukcii, teda počte narodených a zomretých, zohráva v demografickom vývoji významnú úlohu aj migrácia obyvateľstva, teda jeho priestorový pohyb. Jedným z najčastejších dôvodov zmeny trvalého pobytu býva migrácia za zamestnaním. Celkový prírastok obyvateľstva, ktorý zahŕňa nielen migračnú bilanciu, ale aj prirodzenú reprodukciu, bol v rokoch 2015 až 2019 kladný. Od roku 2020 však dochádza k záporným hodnotám, pričom najnižšia hodnota bola zaznamenaná v roku 2022 (-187 osôb). Viď tabuľka 16.

Tabuľka 16: Zmeny v stave obyvateľstva vychádzajúce z priestorového pohybu

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Prist'ahovaní na trvalý pobyt (Osoba)	287	309	301	246	269	159	167	154	213	234
Vyst'ahovaní z trvalého pobytu (Osoba)	416	368	399	354	341	346	352	421	359	338
Migračné saldo (Osoba)	-129	-59	-98	-108	-72	-187	-185	-267	-146	-104
Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)	0	57	30	10	52	-103	-136	-187	-78	-32
Prist'ahovaní na 1000 obyvateľov na trvalý pobyt	11,726	12,588	12,24	9,998	10,914	6,463	7,218	6,706	9,337	10,261
Vyst'ahovaní na 1000 obyvateľov z trvalého pobytu	16,997	14,992	16,225	14,388	13,835	14,064	15,214	18,334	15,737	14,822
Hrubá miera migračného salda	-5,271	-2,404	-3,985	-4,390	-2,921	-7,601	-7,996	-11,627	-6,400	-4,561
Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva	0	2,322	1,220	0,406	2,110	-4,187	-5,878	-8,144	-3,491	-1,403

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z údajov v tabuľke 17 vidieť, že najvýraznejší prepád v sobášnosti nastal v roku 2020, kedy počet sobášov klesol na 63 a hrubá miera sobášnosti dosiahla len 2,561 ‰. Tento rok predstavuje najvýznamnejší zlom v sledovanom období a súvisí s nástupom pandémie COVID-19 a následnými obmedzeniami verejných zhromaždení vrátane svadieb.

Podobný vplyv pandémie možno pozorovať aj pri rozvodovosti – v roku 2020 bolo zaznamenaných 36 rozvodov (1,463 ‰), čo je pokles oproti predchádzajúcemu roku 2019 (44 rozvodov, 1,785 ‰).

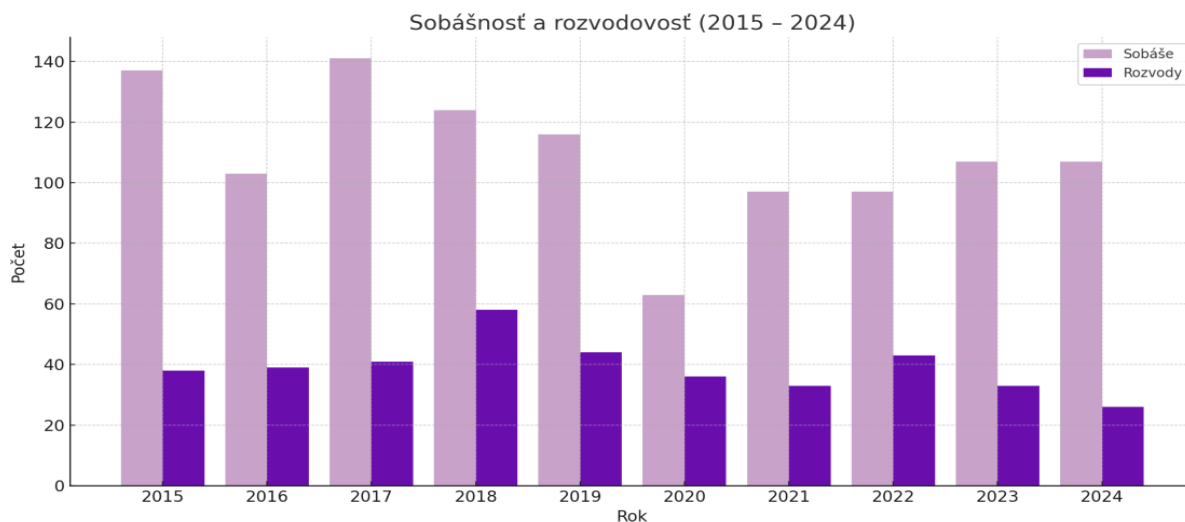
Tabuľka 17: Sobášnosť a rozvodovosť

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sobáše	137	103	141	124	116	63	97	97	107	107
Hrubá miera sobášnosti (Promile)	5,598	4,196	5,734	5,04	4,706	2,561	4,193	4,224	4,691	4,692
Rozvody	38	39	41	58	44	36	33	43	33	26
Hrubá miera rozvodovosti (Promile)	1,553	1,589	1,667	2,357	1,785	1,463	1,426	1,873	1,447	1,14

Zdroj: Štatistický úrad SR

Celkovo možno konštatovať, že pandémie COVID-19 mala výrazný krátkodobý dopad na sobášnosť aj rozvodovosť, pričom v nasledujúcich rokoch došlo k postupnému zotaveniu.

Graf 7: Sobášnosť a rozvodovosť

Zdroj: Štatistický úrad SR

3.2.3 Národnostné zloženie

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 sa v meste Trebišov k slovenskej národnosti prihlásilo 76,83 % obyvateľov, čo je mierne od celoslovenským priemerom (83,82 %), no nad priemerom okresu Trebišov (65,5 %). Zastúpenie rómskej národnosti v meste dosahuje 8,42 %, čo je výrazne nad krajským (3,11 %) aj celoslovenským priemerom (1,23 %). Rómska národnosť tak tvorí významnú menšinu. Dôležité je vak zdôrazniť, že značnú časť obyvateľov rómskeho pôvodu sa pri sčítaní hlási k slovenskej národnosti, čo môže reálne zastúpenie tejto menšiny podhodnocovať. V rámci okresu Trebišov je výrazná aj prítomnosť maďarskej národnosti (24,14 %), čo z neho robí jeden z okresov s najvyšším podielom Maďarov na Slovensku. Národnostná štruktúra mesta a okresu Trebišov reflektuje multietnický charakter juhovýchodného Slovenska.

Tabuľka 18: Národnostné zloženie obyvateľstva v meste Trebišov, v okrese Trebišov, v KSK a SR

	Percentuálne zastúpenie najpočetnejších národností						
	slovenská	rómska	maďarská	česká	rusínska	ukrajinská	vietnamská
Mesto Trebišov	76,83	8,42	0,95	0,28	0,17	0,1	0,13
Okres Trebišov	65,5	3,63	24,14	0,28	0,12	0,15	0,04
Košický kraj	80,22	3,11	8,46	0,38	0,3	0,27	0,06
Slovenská republika	83,82	1,23	7,75	0,53	0,44	0,17	0,05

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

3.2.4 Náboženská štruktúra obyvateľstva

Na základe údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 možno konštatovať, že náboženská štruktúra obyvateľstva mesta Trebišov je pestrá, pričom dominantné postavenie si zachováva rímskokatolícka cirkev so zastúpením 39,41 % (9 148 osôb).

Nasleduje gréckokatolícka cirkev so zastúpením s podielom 20,85 % (4 839 osôb) a skupina osôb bez náboženského vyznania, ktorá tvorí významnú časť populácie – 12,82 % (2 977 osôb).

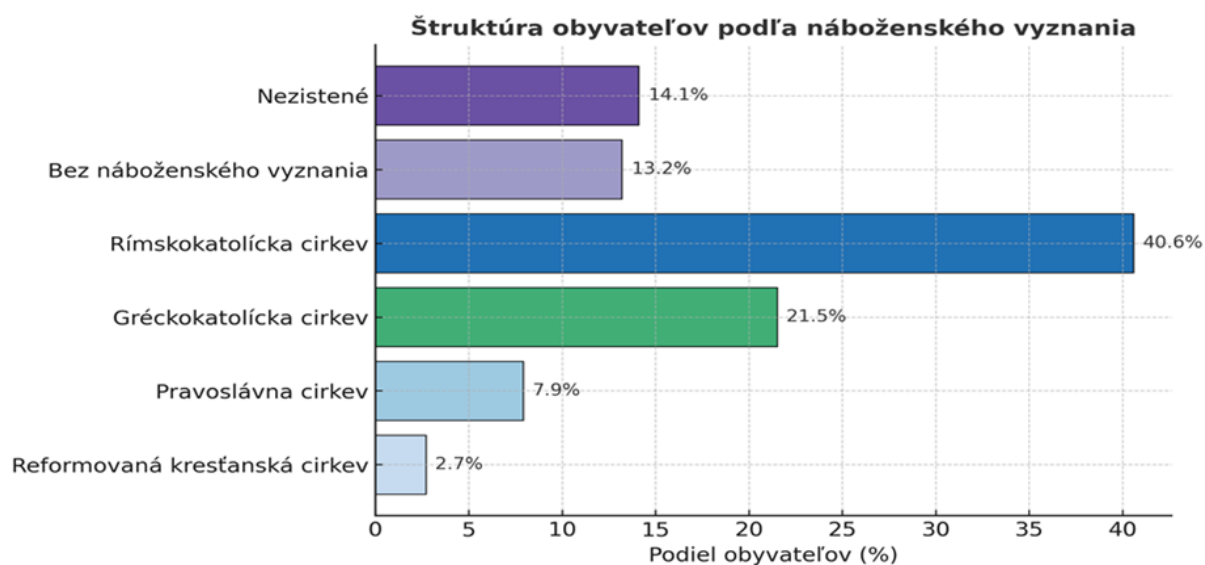
Z hľadiska ďalších cirkví je zastúpenie nižšie: pravoslávna cirkev, evanjelická cirkev augsburského vyznania, reformovaná kresťanská cirkev. Iné registrované a menšinové náboženské spoločnosti ako náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia, apoštolská cirkev, kresťanské zbory, či cirkev Adventistov siedmeho dňa majú marginálne zastúpenie od 1 %.

Tabuľka 19: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

	Bez náboženského vyznania	Rímskokatolícka cirkev	Evanjelická cirkev augsburského vyznania	Gréckokatolícka cirkev	Reformovaná kresťanská cirkev	Pravoslávna cirkev	Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	Evanjelická cirkev metodistická	Kresťanské zbory
Počet	2 977	9 148	256	4 839	604	1 781	205	7	39
Podiel (%)	12,82	39,41	1,1	20,85	2,6	7,67	0,88	0,03	0,17
	Apoštolská cirkev	Cirkev Adventistov siedmeho dňa	Židovská obec	Starokatolícka cirkev	Budhizmus	Islam	Hinduizmus	Ostatné	Nezistené a nepresne určené kresťanské cirkvi
Počet	38	5	1	1	12	12	1	36	3 181
Podiel (%)	0,16	0,02	0	0	0,05	0,05	0	0,16	13,7

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Graf 8: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

Zaujímavý je aj relatívne vysoký podiel obyvateľov, u ktorých nebolo náboženské vyznanie zistené alebo bolo nepresne určené – 13,7 %, čo poukazuje na zvyšujúcu sa mieru sekularizácie alebo opatrnosť pri deklarovaní náboženskej príslušnosti. Celkovo štatistiky odrážajú silnú historickú tradíciu kresťanských cirkví v regióne, avšak aj rastúcu diverzitu a pluralitu v oblasti náboženskej identity.

3.2.5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Najväčší podiel tvorí skupina s úplným stredným vzdelaním s maturitou (23,06 %), čo poukazuje na prevahu stredoškolsky vzdelaných obyvateľov. Relatívne vysoký je aj podiel osôb s vysokoškolským vzdelaním (16,07 %), čo signalizuje rastúci záujem o terciárne vzdelanie.

Tabuľka 20: Štruktúra obyvateľov podľa vzdelania

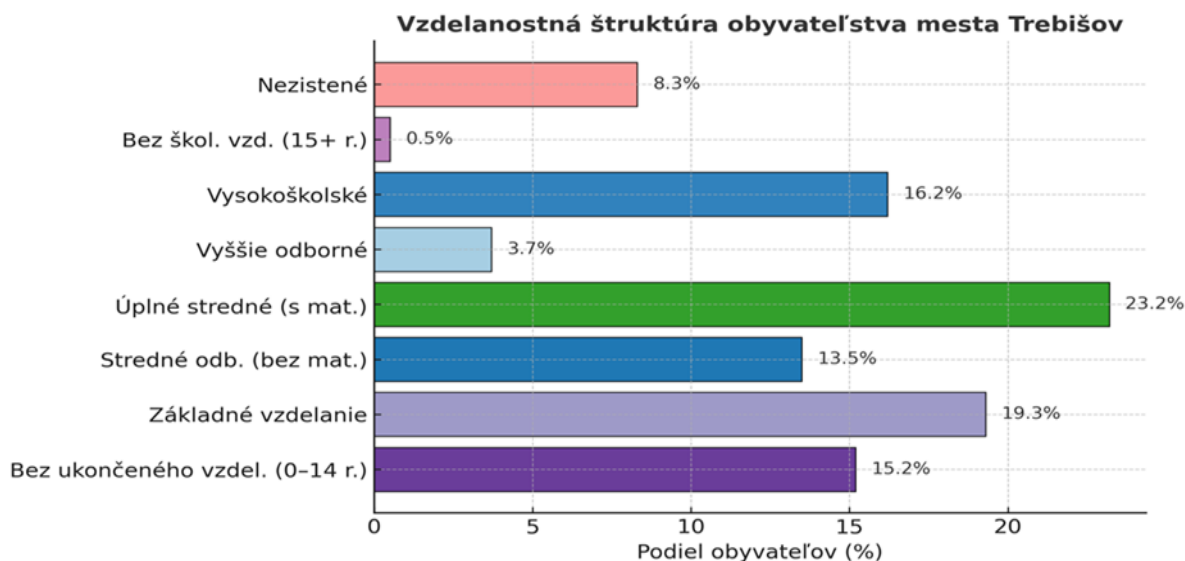
Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva		
Bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	3 506	15,10 %
Základné vzdelanie	4 621	19,91 %
Stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	3 104	13,37 %
Úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	5 352	23,06 %
Vyššie odborné vzdelanie	863	3,72 %
Vysokoškolské vzdelanie	3 730	16,07 %
Bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	116	0,50 %
Nezistené	1 921	8,28 %

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Na druhej strane až 15,1 % obyvateľov nemá ukončené žiadne formálne vzdelanie a ďalších 19,91 % má len základné vzdelanie, čo môže indikovať znevýhodnené sociálne skupiny alebo generačný rozdiel. Zaujímavý je tiež podiel nezisteného vzdelania (8,28%), ktorý môže skresľovať celkový obraz. Skupina bez školského vzdelania vo veku 15 a viac rokov tvorí len 0,5 % čo je marginálne.

Uvedené štatistické údaje sú prehľadne znázornené aj v nasledujúcom grafe 9, ktorý vizualizuje vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva mesta Trebišov. Graf umožňuje lepšie vnímať pomerové zastúpenie jednotlivých úrovni vzdelania a zvýrazňuje najvýraznejšie kategórie.

Graf 9: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva mesta Trebišov

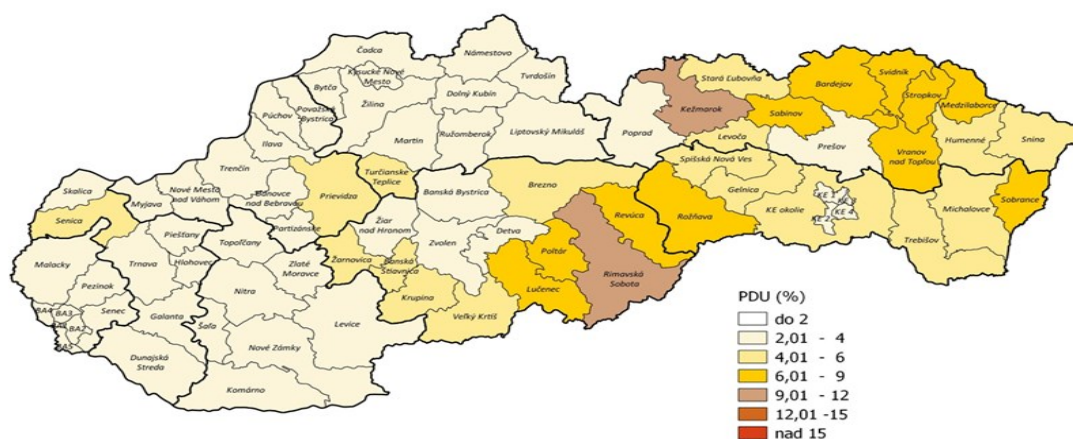

3.2.6 Nezamestnanosť

V rámci analýzy nezamestnanosti a súvisiacich sociálnych rizík sa vychádza z oficiálnych údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR. V súčasnosti sa uprednostňuje ukazovateľ PDU – *podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku*, ktorý poskytuje komplexnejší pohľad na mieru nezamestnanosti na lokálnej úrovni.

Obr.1: Ukazovateľ PDU

Podiel disponibilných UoZ v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku (PDU) v okresoch SR k 31.12.2024

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava.

Zdroj: ÚPSVaR

PDU ukazovateľ poskytuje presnejší obraz o situácii na trhu práce, keďže zohľadňuje podiel osôb evidovaných ako schopných a pripravených okamžite nastúpiť do zamestnania voči celkovej populácii vo veku 15 – 64 rokov.

Na rozdiel od klasickej miery evidovanej nezamestnanosti, ktorá vychádza len z ekonomicky aktívneho obyvateľstva, PDU umožňuje detailnejšie porovnávanie medzi regiónmi a lepšiu identifikáciu oblastí so zvýšeným rizikom sociálneho vylúčenia.

Tento prístup zároveň reflektuje odporúčania a metodické štandardy Európskej únie, najmä v oblasti znižovania nezamestnanosti znevýhodnených skupín a podpory sociálneho začlenenia.

„Ukazovateľ PDU poskytuje aktuálny pohľad na nezamestnanosť v produktívnom veku. Pre lepšie pochopenie vývoja nezamestnanosti v okrese Trebišov v časovom horizonte však doplníme aj údaje o miere evidovanej nezamestnanosti, ktoré umožňujú medziročné porovnanie.“

Najvyššia miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Trebišov podľa údajov uvedených v tabuľke 21 bola v roku 2020, keď dosiahla 14,11 %. Naopak, najnižšia bola v roku 2024, kedy klesla na 8,01 %. Vývoj miery nezamestnanosti v okrese Trebišov v rokoch 2020 až 2024 ukazuje postupný pokles, ktorý naznačuje zlepšovanie situácie na trhu práce.

Tabuľka 21: Počet UoZ v meste a v okrese TV a evidovaná miera nezamestnanosti v okrese TV

v rokoch	2020	2021	2022	2023	2024
počet uchádzačov Trebišov mesto	1272	1117	994	951	880
počet uchádzačov Trebišov okres	7846	6920	6475	6035	5496
ženy	4049	3584	3468	3198	2956
muži	3797	3336	3007	2837	2540
evidovaná miera nezam. v % v okrese	14,11	12,71	12,2	8,74	8,01

Zdroj: ÚPSVaR, Trebišov

Tabuľková časť obsahuje aj údaje o štruktúre uchádzačov o zamestnanie podľa veku.

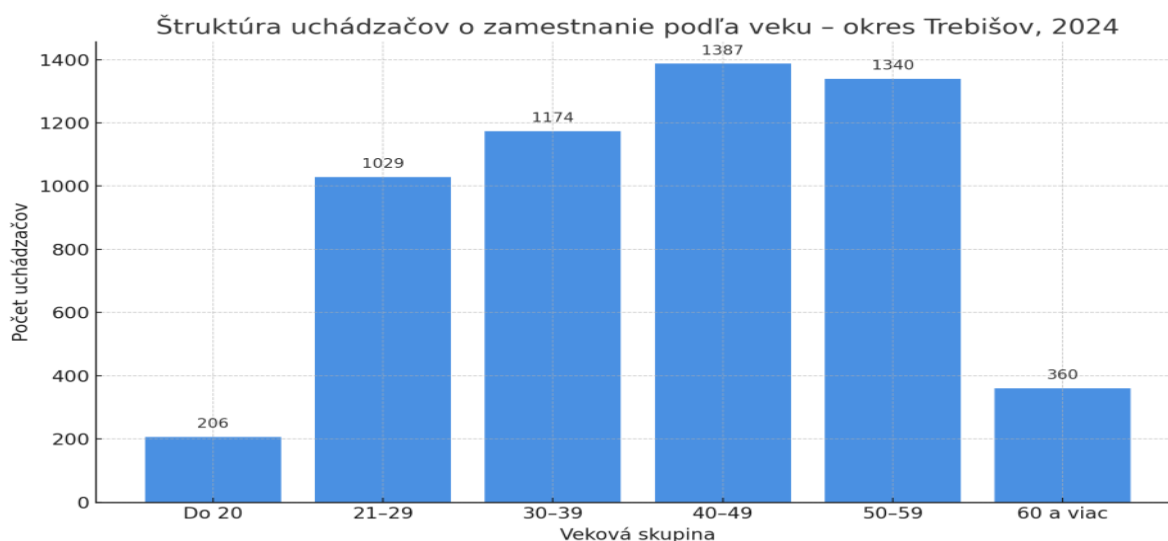
Vo všetkých sledovaných rokoch dominujú medzi uchádzačmi o zamestnanie osoby vo vekových skupinách 40 – 49 a 50 – 59 rokov, čo naznačuje pretrvávajúce problémy s uplatnením starších pracovníkov na trhu práce. Veková skupina 21 – 29 rokov vykazuje taktiež vysoký podiel, najmä v rokoch 2020 a 2021, čo môže súvisieť so zníženými pracovnými príležitosťami pre mladých dospelých počas a po období pandémie. Naopak, najnižšie počty uchádzačov dlhodobo evidujeme vo vekovej skupine do 20 rokov, čo súvisí s nižším počtom absolventov vstupujúcich na trh práce, ako aj s pokračovaním v štúdiu.

Tabuľka 22: Štruktúra UoZ podľa veku

v rokoch	2020	2021	2022	2023	2024
do 20 rokov	251	224	243	224	206
od 21 do 29 rokov	1618	1270	1174	1137	1029
od 30 do 39 rokov	1838	1620	1442	1309	1174
od 40 do 49 rokov	1904	1752	1668	1510	1387
od 50 do 59 rokov	1756	1605	1521	1424	1340
nad 60 rokov	479	449	427	431	360

Zdroj: ÚPSVaR, Trebišov

Graf 10: Štruktúra UoZ podľa veku

Zdroj: ÚPSVaR, Trebišov, vlastné spracovanie

V nasledujúcom prehľade sú spracované aj údaje o štruktúre uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania, podľa znevýhodnenia a podľa dĺžky evidencie, ktoré dopĺňajú celkový obraz o nezamestnanosti v okrese.

Tabuľka 23: Štruktúra UoZ podľa vzdelania

v rokoch	2020	2021	2022	2023	2024
Neukončené základné vzdelanie	498	421	403	353	320
Základné vzdelanie	2698	2353	2194	2115	1950
Nižšie stredné odborné vzdelania	108	212	149	138	149
Stredné odborné vzdelanie	2317	2070	1909	1783	1607
Úplné stredné odborné vzdelania	1544	1323	1265	1176	1001
Úplné stredné všeobecné vzdelania	294	269	245	204	203
Vyššie odborné vzdelanie	42	34	24	18	28
Vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa	86	75	56	66	52
Vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa	249	246	215	175	176
Vysokoškolské vzdelania tretieho stupňa	6	8	7	4	5
neurčené	4	0	8	3	5

Zdroj: ÚPSVaR, Trebišov

Tabuľka 24: Štruktúra UoZ podľa znevýhodnenia

v rokoch	2020	2021	2022	2023	2024
a) absolvent školy	313	268	258	257	216
b) občan starší ako 50 rokov veku	2232	2050	1944	1852	1697
c) dlhodobo nezamestnaný občan	4146	4314	3734	3522	3198
d) občan – vzdelanie nižšie ako stredné odborné	3296	2889	2729	2595	2417
e) občan – 12 kal. mes. nemal pravidelne platené zamestnanie	5368	4812	4434	4243	3929
f) štátny príslušník tretej krajiny – azyl/doplňková ochrana	0	0	0	0	0
g) osamelý občan – starostlivosť o odkázanú osobu/starajúci sa o dieťa	15	79	256	33	29
h) občan so zdravotným postihnutím	218	172	954	120	95
i) občan, ktorý ukončil poberanie materského alebo rodičovského príspevku a počas ich poberania nemal príjem zo zárobkovej činnosti a samostatnej ZČ				27	24

Zdroj: ÚPSVaR, Trebišov (číselník typov znevýhodnených UoZ podľa zák. č. 5/2004 Zb. § 8 písm.)

Tabuľka 25: Štruktúra UoZ podľa dĺžky evidencie

v rokoch	2020	2021	2022	2023	2024
menej ako 7 mesiacov	2143	1740	1781	1682	1521
od 7 do 12 mesiacov	1557	910	1009	859	777
od 13 do 24 mesiacov	1300	1361	841	950	811
od 25 do 48 mesiacov	927	1121	1113	884	805
nad 48 mesiacov	1919	1788	1731	1660	1582

Zdroj: ÚPSVaR, Trebišov

Z údajov za rok 2024 vyplýva, že najviac uchádzačov o zamestnanie v okrese Trebišov je evidovaných viac ako 48 mesiacov (1 582 osôb), čo poukazuje na pretrvávajúci problém dlhodobej nezamestnanosti. Výrazný počet evidovaných je aj v kategórii kratšej ako 7 mesiacov (1 521 osôb), čo naznačuje mierny pohyb na trhu práce. Naopak najmenej uchádzačov sa nachádza v pásme 7 až 12 mesiacov (777 osôb), čo môže súvisieť s prechodom do dlhodobej evidencie alebo návratom na trh práce.

Graf 11: Štruktúra UoZ podľa dĺžky evidencie

Zdroj: ÚPSVaR, Trebišov, vlastné spracovanie

Sociálna situácia obyvateľov úzko súvisí nielen s mierou nezamestnanosti a charakteristikou uchádzačov o zamestnanie, ale aj s mierou odkázanosti na pomoc štátu. Jednou z foriem takejto pomoci je pomoc v hmotnej núdzi.

Pomoc v hmotnej núdzi je:

- dávka v hmotnej núdzi
- ochranný príspevok
- aktivačný príspevok
- príspevok na nezaopatrené dieťa
- príspevok na bývanie

Pomoc v hmotnej núdzi je poskytovaná podľa zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Tento zákon upravuje aj právne vzťahy pri poskytovaní:

- osobitného príspevku
- jednorazovej dávky v hmotnej núdzi

Pomoc v hmotnej núdzi a osobitný príspevok poskytujú úrady práce, sociálnych vecí a rodiny a sú financované zo štátneho rozpočtu. Jednorazovú sociálnu dávku v hmotnej núdzi poskytuje Mestský úrad Trebišov, oddelenie sociálnych vecí v súlade so Všeobecne záväzným nariadením mesta Trebišov č. 137/2015 o poskytovaní jednorazových sociálnych dávok. Dávka sa financuje z rozpočtu mesta Trebišov.

Z dostupných údajov v tabuľke č. 26 vyplýva, že v rokoch 2020 až 2024 postupne klesal počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi aj počet posudzovaných osôb. V roku 2020 bolo evidovaných 691 poberateľov a 1 957 posudzovaných osôb, zatiaľ čo v roku 2024 už len 576

poberateľov a 1 588 osôb. Zaujímavosťou je, že napriek klesajúcemu počtu poberateľov bola v roku 2024 vyplatená najvyššia celková suma dávok, čo môže súvisieť so zmenami legislatívy, zvyšovaním životného minima alebo vyšším podielom poberateľov s nárokom na osobitné príspevky. Počet podaných žiadostí sa medziročne menil, pričom v roku 2022 bol najvyšší (298) a v roku 2024 najnižší (194).

Tabuľka 18: Prehľad o poskytovaní dávok v hmotnej núdzi

	2020	2021	2022	2023	2024
Počet poberateľov	691	651	701	601	576
Počet posudzovaných osôb*	1 957	1 808	1 932	1 660	1 588
Vyplatená suma (v €)	967 383,20	893 495,80	960 193,10	895 872,10	985 801,00
Počet podaných žiadostí	214	203	298	198	194

Zdroj: ÚPSVaR, Trebišov (* počet posudzovaných osôb vrátane poberateľa)

Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela (SPODaSK) predstavujú súbor opatrení zameraných na ochranu práv a právom chránených záujmov detí, ako aj na podporu a usmernenie ich vývinu v priaznivom sociálnom prostredí.

V okrese Trebišov bolo v posledných rokoch evidovaných viacero prípadov, pri ktorých boli vykonávané opatrenia SPODaSK vo vzťahu k deťom i plnoletým fyzickým osobám.

Tabuľka 27: Vybrané ukazovatele sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v okrese Trebišov

Rok	Počet prípadov pre ktoré sa vykonávali opatrenia SPODaSK		Počet detí a počet PFO (plnoleté fyzické osoby)			Počet detí zanedbávajúcich školskú dochádzku
	Nové prípady	Celkový počet, s ktorými sa v priebehu roka pracovalo	Novo pribudnuté deti počas roka	Celkový počet detí, s ktorými sa v priebehu roka pracovalo	PFO	
2020	291	551	1393	2950	96	172
2021	353	628	1459	3051	71	107
2022	308	574	1428	2949	127	179
2023	324	650	1438	3514	142	255
2024	312	612	1434	3551	169	293

Zdroj: ÚPSVaR, Trebišov

Osobitnú pozornosť si vyžaduje rastúci počet detí, ktoré zanedbávajú školskú dochádzku – kým v roku 2020 ich bolo evidovaných 172, v roku 2024 to už bolo 293 detí. Tento negatívny trend poukazuje na potrebu systematickej spolupráce medzi školami, sociálnymi pracovníkmi a rodinami pri podpore pravidelnej školskej dochádzky.

Graf 12: Počet detí zanedbávajúcich školskú dochádzku

Zdroj: ÚPSVaR, Trebišov, vlastné spracovanie

4 FINANCOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB VEREJNÝCH A NEVEREJNÝCH POSKYTOVATELOV

Sociálne služby predstavujú jednu z kľúčových oblastí, ktoré si vyžadujú stabilné, transparentné a udržateľné financovanie. Finančné zabezpečenie týchto služieb je nevyhnutným predpokladom ich kvality, dostupnosti a rozvoja. Táto kapitola poskytuje prehľad o hlavných zdrojoch financovania sociálnych služieb v meste Trebišov, a to pre verejných aj neverených poskytovateľov.

4.1 Verejní poskytovatelia sociálnych služieb – zdroje a formy financovania

Verejní poskytovatelia sociálnych služieb, najmä mesto Trebišov ako zriaďovateľ a prevádzkovateľ viacerých druhov sociálnych služieb, financujú tieto služby z kombinácie viacerých zdrojov:

- **Rozpočet mesta Trebišov** – predstavuje základný zdroj financovania prevádzky zariadení, personálnych výdavkov a bežných výdavkov súvisiacich s poskytovaním služieb.
- **Príspevky od prijímateľov sociálnych služieb** – podľa zákona č. 448/008 Z. z. o sociálnych službách sú prijímatelia povinní podieľať sa na úhrade nákladov za poskytované služby podľa svojich príjmov a majetkových pomerov.
- **Dotácie z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR** – najmä formou účelovo viazaných transferov na podporu vybraných služieb (napr. opatrovateľská služba).
- **Príspevky z rozpočtov vyšších územných celkov** – ak ide o spolufinancovanie vybraných typov služieb, najmä ak sú v kompetencii kraja.
- **Dotácie z Ministerstva vnútra SR**
- **Iné verejné a mimorozpočtové zdroje** – napr. podpora z projektov financovaných z eurofondov alebo národných výziev (napr. IROP, Plán obnovy a odolnosti).

Základným zdrojom financovania sociálnych služieb poskytovaných mestom Trebišov je mestský rozpočet. Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad výdavkov mesta na jednotlivé oblasti sociálnych služieb za uplynulé obdobie:

Tabuľka 28: Výdavky z rozpočtu mesta Trebišov na sociálnu oblasť (v €)

Výdavky z rozpočtu mesta	2020	2021	2022	2023	2024
Domacia opatrovateľská služba	60 465,95	155 159,12	100 585,08	94 940,50	27 145,36
Denné centrá	2 935,91	4 015,42	4 382,85	5 127,33	4 771,32
Stredisko osobnej hygieny a práčovne	6 486,30	8 585,18	9 555,05	13 110,45	9 953,85
Krízová intervencia v útulku	6 284,29	3 336,30	6 106,71	4 130,04	4 593,36

Terénna sociálna práca	9 568,39	5 254,90	18 512,61	6 342,97	0,00
Jednorazové sociálne dávky	268,00	67,00	11,00	0,00	83,00
Iné výdavky v sociálnej oblasti – na lekársku posudkovú činnosť	759,00	1 193,00	750,00	1 290,00	1 020,00
Iné výdavky v sociálnej oblasti - sociálne pohreby	2 038,67	542,00	1 853,50	4 975,50	2 427,00
Spolu sociálna oblasť	88 806,51	178 152,92	141 756,80	129 916,79	49 993,89

Zdroj: Vlastné spracovanie

Dôležitým doplnkovým zdrojom sú úhrady prijímateľov za poskytované sociálne služby. Tabuľka 29 uvádza prehľad príjmov z úhrad podľa typov sociálnych služieb.

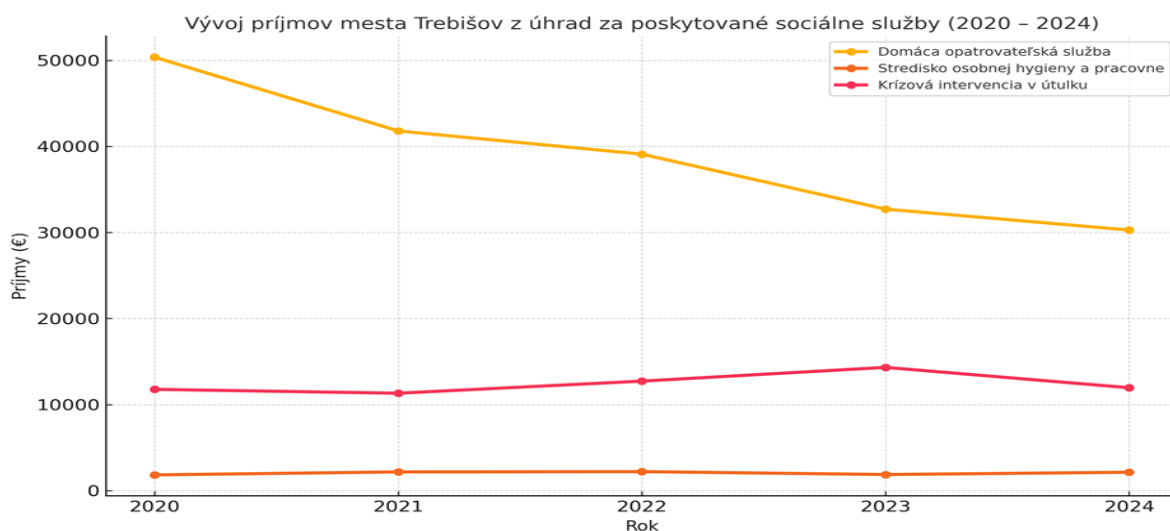
Tabuľka 19: Príjmy mesta Trebišov z úhrad za poskytované sociálne služby (v €)

Druh sociálnej služby	2020	2021	2022	2023	2024
Domáca opatrovateľská služba	50 361,70	41 800,60	39 100,56	32 712,00	30 281,70
Stredisko osobnej hygieny a prácovne	1 834,81	2 176,86	2 210,02	1 876,70	2 138,60
Krízová intervencia v útulku	11 770,50	11 320,50	12 730,70	14 324,00	11 960,80

Zdroj: Vlastné spracovanie

V súvislosti s príjmami z úhrad za poskytované sociálne služby je potrebné uviesť, že úhrady za poskytované služby mestom sú upravené Všeobecne záväzným nariadením č. 192/2025, pričom mesto robí všetko preto, aby úhrady nebolo potrebné zvyšovať, a to aj napriek skutočnosti, že náklady na ich zabezpečenie každoročne narastajú.

Graf 13: Príjmy mesta Trebišov za poskytované sociálne služby

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z údajov grafu 13 vyplýva, že najvýraznejší pokles príjmov je viditeľný pri **domácej opatrovateľskej službe**. Prijímateľ sociálnej služby je povinný uhrádzať platbu vo výške

určenej poskytovateľom podľa svojho príjmu a majetkových pomerov, v zmysle VZN č. 192/2025 Mesta Trebišov. Aj z tohto dôvodu sa viacerí klienti prikláňajú k štátnej alternatíve – peňažnému príspevku na opatrovanie poskytovanému ÚPSVaR, ktorý nevyžaduje finančnú spoluúčasť. Tento rozdiel sa pravdepodobne odrazil v postupnom poklese záujmu o mestskú službu a tým aj v nižších príjmoch mesta z úhrad.

Stredisko osobnej hygieny a práčovne vykazuje relatívne stabilné príjmy. Výkyvy medzi jednotlivými rokmi sú len mierne a nenaznačujú zásadnú zmenu dopytu či kapacít služby.

Krízová intervencia v útulku vykazuje kolísavý vývoj, ktorý priamo súvisí s počtom prijatých klientov. V niektorých obdobiach je záujem o sociálnu službu vyšší, v iných nižší, čo sa následne odráža aj na výške príjmov z úhrad.

Mesto zároveň získava finančné prostriedky z príspevkov poskytovaných Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR SR) a Ministerstvom vnútra SR (MV SR). Tieto príspevky sú určené najmä na podporu poskytovania vybraných sociálnych služieb – konkrétne krízovej intervencie v útulku, terénnej sociálnej práce a miestnych občianskych a preventívnych služieb (MOaPS).

Tabuľka 30: Príspevok MPSVaR SR a príspevok MV SR poskytnutý mestu (v €)

	2020	2021	2022	2023	2024
Krízová intervencia v útulku (MPSVaR)	27 000,00	40 407,54	48 000,00	50 648,05	63 000,00
Terénna sociálna práca (MV SR)	63 658,14	66 707,45	63 948,81	72 053,51	94 931,88
Miestne občianske a preventívne služby (MOaPS)	-	-	-	-	196 600,00

Zdroj údajov: Vlastné spracovanie

Z údajov v tabuľke 30 vyplýva, že mesto Trebišov každoročne získava rastúce finančné prostriedky zo štátnych zdrojov na podporu komunitných sociálnych služieb. Najvýraznejší nárast bol zaznamenaný v príspevku na krízovú intervenciu v útulku a na terénnu sociálnu prácu. V roku 2024 došlo aj k zásadnému posilneniu financovania miestnych občianskych a preventívnych služieb (MOaPS), čím sa rozšírili možnosti mesta aktívne reagovať na potreby obyvateľov v marginalizovaných komunitách.

4.2 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb – možnosti financovania a podpora zo strany mesta

Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb (napr. neziskové organizácie, občianske združenia), zabezpečujú viaceré druhy sociálnych služieb, ktoré dopĺňajú alebo rozširujú ponuku verejných služieb. Ich financovanie je viaczdrojové a zahŕňa najmä:

- **Dotácie z MSVR SR** – predovšetkým na prevádzku zariadení a poskytovanie vybraných druhov služieb (napr. zariadenia núdzového bývania, špecializované zariadenia).
- **Príspevky od prijímateľov služieb** – podobne ako pri verejných poskytovateľov, v zmysle zákona.

- **Finančný príspevok na prevádzku od obce** (mesta Trebišov) – v súlade s paragrafom 75* a paragrafom 77 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách má obec povinnosť poskytnúť neverejnému poskytovateľovi finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby.

**Poznámka: § 75 - povinnosť obce prispievať na prevádzku sociálnej služby. Tento § ukladá obci (mestu) povinnosť poskytnúť neverejnému poskytovateľovi finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby, ak túto službu poskytuje osobám s trvalým pobytom v danej obci a ak ide o službu, ktorú má obec vo svojej pôsobnosti zabezpečovať. Príspevok sa poskytuje aj vtedy, ak obec sama túto službu nezabezpečuje vlastnou formou.*

- **Granty a dotácie z nadácií, mimovládnych organizácií a medzinárodných fondov** – využívané najmä na rozvojové a inovatívne aktivity.
- **Vlastné zdroje a dobrovoľní prispievatelia** – napr. výťažky z verejných zbierok, 2 % z dane a sponzorské príspevky.
- **Podpora zo strany mesta Trebišov** – môže mať aj formu nefinančnej pomoci (napr. poskytnutie priestorov, spolupráca v komunitných aktivitách, propagácia).

Prehľad poskytovaných sociálnych služieb podľa druhu a zriaďovateľa (verejný a neverejný poskytovateľ) poskytuje obraz o tom, ako je sieť sociálnych služieb v meste pokrytá a kde je potrebné zvažovať posilnenie podpory zo strany samosprávy.

Tabuľka 31: Verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb podľa druhu poskytovanej služby

Počet poskytovateľov sociálnych služieb poskytujúcich služby podľa zákona č. 448/2008 Z. z. na území mesta Trebišov	Počet verejných poskytovateľov sociálnych služieb na území mesta Trebišov	Počet neverejných poskytovateľov sociálnych služieb na území mesta Trebišov
5	2	3
Druh sociálnej služby	Verejný poskytovateľ sociálnej služby (počet)	Neverejný poskytovateľ sociálnej služby (počet)
Denné centrum (§ 56)	2	0
Denný stacionár (§ 40)	0	0
Útulok (§ 26)	2	0
Opatrovateľská služba (§ 41)	1	0
Práčovňa (§ 59)	1	0
Stredisko osobnej hygieny (§ 60)	1	0
Zariadenie núdzového bývania (§ 29)	0	2
Zariadenie opatrovateľskej služby (§ 36)	0	3
Domov sociálnych služieb (§ 38)	1	1
Zariadenie podpor. bývania (§ 34)	0	0
Zariadenie pre seniorov (§ 35)	1	0
Špecializované zariadenie (§ 39)	1	2
Jedáleň (§ 58)	0	1
Požičiavanie pomôcok (§ 47)	1	0
Zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa (§ 32b)	1	0
Prepravná služba (§ 42)	0	1
Odľahčovacia služba (§ 54)	1	0

Zdroj údajov: Vlastné spracovanie

Zabezpečenie udržateľnosti a kvality služieb neverejných poskytovateľov si vyžaduje systematickú spoluprácu s mestom a aktívne využívanie dostupných foriem finančnej podpory v zmysle platnej legislatívy. Úloha obce ako koordinátora a spolufinancovateľa týchto služieb je kľúčová pri zabezpečení rovného prístupu ku kvalitným sociálnym službám pre všetkých obyvateľov.

4.3 Identifikované potreby a bariéry vo financovaní

Ako vyplýva z údajov uvedených v tabuľkách v predchádzajúcich podkapitolách, financovanie sociálnych služieb je nerovnomerne rozložené a viacerí poskytovatelia poukazujú na problémy s dlhodobou udržateľnosťou poskytovaných služieb. Napriek viacdrojovému financovaniu existujú viaceré výzvy, ktoré ovplyvňujú stabilitu a kvalitu poskytovania sociálnych služieb. Medzi najčastejšie identifikované bariéry patrí:

- **Nedostatočná výška dotácií a príspevkov** – často nepokrývajú skutočné náklady na služby, najmä pri zvýšených personálnych a prevádzkových nárokoch.
- **Nestabilita financovania a neistota pri plánovaní** – niektoré zdroje sú podmienené každoročnými výzvami a nie sú garantované.
- **Administratívna náročnosť pri čerpaní eurofondov** - osobitne pre menších poskytovateľov, ktorí nemajú kapacity na spracovanie projektov.
- **Nedostatok finančných prostriedkov na inovácie a prevenciu** – financovanie je zamerané najmä na prežitie základných služieb, nie na ich kvalitatívny rozvoj.

Cieľom komunitného plánovania je okrem iného aj identifikácia týchto bariér a vytváranie podmienok pre ich postupné odstránenie, ako aj zabezpečenie lepšej koordinácie finančných tokov v prospech efektívnych a adresných sociálnych služieb pre obyvateľov mesta Trebišov.

5 SWOT ANALÝZA – ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V MESTE

SILNÉ STRÁNKY (<i>Strengths</i>)	SLABÉ STRÁNKY (<i>Weaknesses</i>)
Dostupnosť rôznych druhov sociálnych služieb – Mesto spolupracuje s viacerými poskytovateľmi (Slovenský Červený kríž, LUMEN Trebišov, ADCH Košice, Kotva n. o., Domov dôchodcov TEREZA n. o., OZ Teresa Benedicta, atď.), čím zabezpečuje široké spektrum služieb. Záujem samosprávy o rozvoj sociálnych služieb – Mesto aktívne pripravuje Komunitný plán sociálnych služieb v súlade s legislatívou. Existencia terénnych služieb – mesto poskytuje terénne sociálne služby (napr. opatrovateľská služba, terénna sociálna práca), ktoré umožňujú klientom zostať v domácom prostredí. Dlhoročné skúsenosti a odborné kapacity – V meste pôsobia etablované organizácie s odborným personálom. Spolupráca s neziskovým sektorom a cirkevnými organizáciami – Poskytovanie sociálnych služieb je doplnené činnosťou mimovládnych organizácií.	Nedostatočné kapacity v niektorých zariadeniach – Dlhé čakacie lehoty na umiestnenie do zariadení sociálnych služieb. Absencia sociálnych podnikov – V meste chýbajú sociálne podniky, ktoré by vytvárali pracovné príležitosti pre znevýhodnené osoby. Obmedzené financovanie – Závislosť na dotáciách a rozpočte mesta spôsobuje obmedzenia v rozvoji služieb. Neexistencia komunitného centra – V meste chýba komunitné centrum, ktoré by poskytovalo cieľenú podporu pre marginalizovanú rómsku komunitu. Nedostatočná ponuka mestských nájomných bytov – V meste je nízky počet dostupných mestských nájomných bytov. Slabý záujem verejnosti o zapájanie sa do plánovania sociálnych služieb – Obyvatelia, vrátane mladých ľudí, prejavujú nízky záujem o účasť na verejných diskusiách, konzultáciách
PRÍLEŽITOSTI (<i>Opportunities</i>)	OHROZENIA (<i>Threats</i>)
Možnosti čerpania eurofondov a štátnej podpory – Financovanie modernizácie a rozšírenia služieb cez rôzne dotačné programy. Spolupráca s vyššími územnými celkami a inými mestami – Vytváranie regionálnych partnerstiev na zdieľanie zdrojov a know-how. Podpora komunitnej starostlivosti – posilnenie terénnych a ambulantných služieb ako alternatívy k inštitucionálnej starostlivosti. Rozvoj nových služieb na základe potrieb obyvateľov – Zavedenie služieb ako odľahčovacia služba pre rodiny starajúce sa o seniorov, podpora bývania pre sociálne znevýhodnených. Digitalizácia a modernizácia služieb – Využitie moderných technológií na zefektívnenie poskytovania služieb (napr. online sociálne poradenstvo, elektronická evidencia klientov).	Demografické zmeny a starnutie populácie – Rastúci počet seniorov vyžaduje rozšírenie kapacít sociálnych služieb. Nedostatok odborného personálu na trhu práce – ak sa problém s personálom nevyrieši, môže to viesť k zníženiu kvality služieb. Zvyšujúce sa náklady na prevádzku – Rast cien energií a služieb môže negatívne ovplyvniť rozpočet poskytovateľov. Neistota vo financovaní zo strany štátu – Zmeny v dotačných schémach môžu ohroziť udržateľnosť niektorých služieb. Nízka informovanosť občanov o dostupných sociálnych službách – Nie všetci občania vedia o možnostiach, ktoré môžu využiť.

6 VÍZIA, CIELE, OPATRENIA A AKTIVITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Stanovenie vízií, cieľov a priorít v oblasti sociálnych služieb predstavuje komplexný proces, ktorý vyžaduje vyváženie potrieb obyvateľov a reálnych možností samosprávy.

6.1 Vízia

Vízia rozvoja sociálnych služieb mesta smeruje k:

- Zabezpečeniu dostupných, kvalitných a adresných sociálnych služieb pre všetky cieľové skupiny obyvateľstva v súlade s ich aktuálnymi potrebami.
- Podpore zotrvania jednotlivcov v prirodzenom prostredí prostredníctvom rozvoja terénnych, ambulantných a komunitných foriem služieb.
- Posilňovaniu samostatnosti, aktivity a dôstojnosti prijímateľov sociálnych služieb.
- Zlepšeniu spolupráce medzi poskytovateľmi služieb, samosprávou, verejnosťou a tretím sektorom.
- Zvyšovaniu informovanosti obyvateľov o dostupných službách a možnostiach pomoci.
- Zavádzaniu inovácií a zefektívňovaniu procesov poskytovania sociálnych služieb pri rešpektovaní princípov ľudskej dôstojnosti, rovnosti a solidarity.

6.2 Prehľad cieľov a opatrení

Rozvoj sociálnych služieb reflektuje aktuálne demografické a spoločenské výzvy, akými sú starnutie populácie, zvyšujúci sa počet osôb odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby, ako aj narastajúce riziko sociálneho vylúčenia niektorých skupín obyvateľstva, a to:

- V súlade s princípmi deinštitucionalizácie je prioritou rozšírenie dostupnosti terénnych, ambulantných a komunitne orientovaných sociálnych služieb, ktoré podporujú zotrvanie jednotlivcov v prirodzenom prostredí.
- Zachovanie nezávislosti, samostatnosti a dôstojnosti jednotlivca ako základného princípu poskytovania pomoci.

1. Seniori	
Cieľ	Opatrenia
1.1. Podpora a rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb	1.1.1. Rozšírenie kapacít opatrovateľskej služby s dôrazom na individuálne potreby a dôstojnosť klientov
	1.1.2. Posilnenie multidisciplinárnej spolupráce
	1.1.3. Podpora vzniku a udržateľnosti denných stacionárov a centier pre seniorov s dôrazom na dostupnosť v rámci komunity
1.2. Podpora aktívneho starnutia a prevencie sociálnej izolácie	1.2.1. Organizácia vzdelávacích, kultúrnych a komunitných aktivít podporujúcich inklúziu a aktívny život seniorov
	1.2.2. Podpora digitálnej inklúzie seniorov – kurzy digitálnych zručností, asistencia pri využívaní online služieb

2. Osoby so zdravotným postihnutím	
Cieľ	Opatrenia
2.1. Posilnenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb	2.1.1. Podpora a modernizácia denných stacionárov
	2.1.2. Zabezpečenie odľahčovacej služby pre opatrovateľov a rodiny
2.2. Podpora aktívneho života a inklúzie	2.2.1. Rozvoj chránených dielní a podpora inkluzívneho zamestnávania
	2.2.2. Odstraňovanie bariér v meste (architektonických, digitálnych, komunikačných)
	2.2.3. Prístup k voľnočasovým a komunitným aktivitám

3. Rodiny, deti a mládež	
Cieľ	Opatrenia
3.1. Prevencia sociálneho vylúčenia a podpora zdravého vývinu detí	3.1.1. Včasná identifikácia a intervencia v prípade ohrozených rodín
	3.1.2. Posilnenie poradenských a terapeutických služieb pre deti a rodičov
3.2. Podpora rovnosti príležitosti pre všetky deti	3.2.1. Dotačný program pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia a deti so zdravotným znevýhodnením
3.3. Rozvoj potenciálu detí a mládeže	3.3.1. Podpora organizácií poskytujúcich voľnočasové , rozvojové a preventívne aktivity

4. Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Cieľ	Opatrenia
4.1. Zvýšenie dostupnosti služieb pre osoby v krízovej situácii	4.1.1. Rozvoj terénnej sociálnej práce
	4.1.2. Podpora útulku a mestskej sociálnej ubytovne
4.2. Posilnenie komunitnej práce a participácie	4.2.1. Rozvoj komunitných centier ako miest sociálnej podpory a inklúzie
4.3. Podpora ekonomickej integrácie	4.3.1. Aktívne opatrenia na trhu práce – vzdelávanie, pracovné zručnosti, mentoring
4.4. Zlepšenie životných podmienok v marginalizovaných komunitách	4.4.1. Cílená sociálna práca s rodičmi detí z MRK
	4.4.2. Zlepšovanie kvality bývania a životného prostredia

5. Oblasť spoločných cieľov

Cieľ	Opatrenia
5.1. Udržať, rozvíjať a skvalitňovať sociálne služby v meste	5.1.1. Zachovať kontinuitu poskytovania existujúcich sociálnych služieb a zabezpečiť ich personálnu a finančnú stabilitu
	5.1.2. Podporiť vznik sociálneho podniku so zameraním na zamestnávanie znevýhodnených skupín obyvateľstva
5.2. Posilniť spoluprácu a výmenu informácií medzi aktérmi sociálnych služieb	5.2.1. Podporiť pravidelné pracovné stretnutia poskytovateľov sociálnych služieb za účelom zdieľania skúsenosti a posilňovania spolupráce

6.3 Rozpracovanie cieľov a opatrení pre jednotlivé cieľové skupiny

6.3.1 Seniori

Cieľ	1.1. Podpora a rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb
Popis a zdôvodnenie cieľa	Cieľom je posilniť kapacity terénnych a ambulantných foriem starostlivosti. Tieto služby umožňujú seniorom čo najdlhšie zotrvať vo svojom prirodzenom prostredí, čím sa zvyšuje ich kvalita života, pocit bezpečia, dôstojnosti.
Opatrenie 1.1.1	Rozšírenie kapacít opatrovateľskej služby s dôrazom na individuálne potreby a dôstojnosť klientov
Charakteristika opatrenia	Opatrenie zahŕňa personálne, organizačné a materiálno-technické posilnenie opatrovateľskej služby v meste. Rozšírenie jej kapacít zabezpečí dostupnosť a kontinuitu starostlivosti, a zároveň prispeje k odbremeneniu rodín. Dôraz sa kladie na dôstojnú starostlivosť, empatickú komunikáciu a rešpektovanie súkromia klienta.
Predpokladané dopady	Zvýšenie dostupnosti a kvality domácej starostlivosti Zlepšenie spokojnosti seniorov a ich rodín Oddialenie alebo predchádzanie umiestneniu do zariadenia sociálnych služieb
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov Úhrada od prijímateľov sociálnej služby Príspevky z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Iné dostupné grantové a dotačné schémy
Realizátor	Mesto Trebišov
Hodnotiace indikátory	Počet seniorov využívajúcich opatrovateľskú službu ročne Počet opatrovateľiek na úväzok
Opatrenie 1.1.2	Posilnenie multidisciplinárnej spolupráce
Charakteristika opatrenia	Efektívna starostlivosť o osoby odkázané na pomoc si vyžaduje úzku spoluprácu medzi viacerými profesiami – sociálnymi pracovníkmi, opatrovateľkami, zdravotníckym personálom a rodinnými príslušníkmi. Dôraz sa kladie na tímový prístup, pravidelnú komunikáciu a aktívne zapájanie rodiny do procesu podpory.
Predpokladané dopady	Zvýšenie efektivity poskytovania služieb v domácom prostredí Zlepšenie zdravotného a psychického stavu prijímateľov služieb Vyššia spokojnosť seniorov vďaka koordinovanej starostlivosti Zníženie rizika preťaženia jednotlivých zložiek systému (napr. opatrovateľiek či rodinných príslušníkov)
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov Možné zapojenie sa do programov EÚ (napr. Program Slovensko, Plán obnovy a odolnosti SR)
Realizátor	Mesto Trebišov
Hodnotiace indikátory	Spokojnosť prijímateľov a rodinných príslušníkov s komplexnosťou podpory

Opatrenie 1.1.3	Podpora vzniku a udržateľnosti denných stacionárov a denných centier pre seniorov s dôrazom na dostupnosť v rámci komunity
Charakteristika opatrenia	Denné stacionáre a denné centrá predstavujú kľúčové ambulantné služby, ktoré umožňujú seniorom zotrvať v domácom prostredí a zároveň im poskytujú potrebnú podporu počas dňa. Tieto zariadenia ponúkajú sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, stravovanie, záujmové činnosti a rozvoj pracovných zručností. Opatrenie sa zameriava na podporu vzniku nových denných stacionárov a denných centier v meste a jeho okolí, ako aj na zabezpečenie ich dlhodobej udržateľnosti.
Predpokladané dopady	Zvýšenie dostupnosti ambulantných sociálnych služieb pre osoby odkázané na pomoc Zlepšenie kvality života klientov prostredníctvom dennej starostlivosti a aktivít Odľahčenie rodinných príslušníkov od celodennej starostlivosti Prevenca predčasného umiestnenia do pobytových zariadení
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov Európske štrukturálne a investičné fondy (napr. IROP)
Realizátor	Mesto Trebišov
Hodnotiace indikátory	Počet klientov využívajúcich tieto služby Spokojnosť klientov a ich rodinných príslušníkov
Cieľ	1.2. Podpora aktívneho starnutia a prevencie sociálnej izolácie
Popis a zdôvodnenie cieľa	Aktívne starnutie predstavuje proces optimalizácie príležitosti pre zdravie, participáciu a bezpečnosť s cieľom zlepšiť kvalitu života osôb v staršom veku. Sociálna izolácia a osamelosť môžu negatívne ovplyvniť fyzické a duševné zdravie seniorov, čo vedie k zvýšenému riziku chronických ochorení a zníženej kvalite života. Podpora aktívneho starnutia a prevencia sociálnej izolácie sú preto kľúčové pre zabezpečenie dôstojného a plnohodnotného života seniorov v komunite
Opatrenie 1.2.1	Organizácia vzdelávacích, kultúrnych a komunitných aktivít podporujúcich inklúziu a aktívny život seniorov
Charakteristika opatrenia	Opatrenie sa zameriava na vytváranie a podporu rôznorodých aktivít: Vzdelávacie programy (napr. kurzy digitálnych zručností, jazykové kurzy) Kultúrne podujatia (napr. koncerty, výstavy, divadelné predstavenia) Komunitné stretnutia a kluby (napr. čitateľské kluby, remeselné dielne) Športové a pohybové aktivity (napr. cvičenia pre seniorov, turistické výlety)
Predpokladané dopady	Zvýšenie sociálnej integrácie a participácie seniorov Zlepšenie fyzického a duševného zdravia prostredníctvom aktívneho životného štýlu Zníženie pocitu osamelosti a rizika sociálnej izolácie Posilnenie medzigeneračných vzťahov a solidarity v komunite
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov Granty a príspevky od neziskových organizácií a nadácií
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci s miestnymi kultúrnymi a vzdelávacími inštitúciami

Hodnotiace indikátory	Počet zorganizovaných aktivít a podujatí pre seniorov Priemerný počet seniorov na jednu aktivitu
Opatrenie 1.2.2	Podpora digitálnej inklúzie seniorov – kurzy digitálnych zručností, asistencia pri využívaní online služieb
Charakteristika opatrenia	Mnohí seniori nemajú prístup k digitálnym technológiám alebo ich využívajú len obmedzene. Cieľom je znižovať digitálnu nerovnosť a podporovať začlenenie seniorov do digitálnej spoločnosti. Zahŕňa organizovanie prakticky orientovaných kurzov zameraných na ovládanie základných funkcií smartfónov, počítačov, e-mailu, videohovorov, ako aj pomoc pri vybavovaní online služieb
Predpokladané dopady	Zvýšenie digitálnej gramotnosti a samostatnosti seniorov Zlepšenie ich schopnosti komunikovať s rodinou a inštitúciami Prevencia sociálnej izolácie a aktívne zapojenia do spoločnosti
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci so školami
Hodnotiace indikátory	Počet realizovaných kurzov Počet zapojených seniorov

6.3.2 Osoby so zdravotným postihnutím

Cieľ	2.1. Posilnenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb
Popis a zdôvodnenie cieľa	Zabezpečenie dostupných, funkčných a kvalitných sociálnych služieb predstavuje kľúčový nástroj podpory nezávislosti, sebarealizácie a integrácie osôb so zdravotným postihnutím. Zároveň sa tým znižuje záťaž na rodinných príslušníkov a zvyšuje sa celková inkluzívnosť komunity.
Opatrenie 2.1.1	Podpora a modernizácia denných stacionárov
Charakteristika opatrenia	Denné stacionáre pre osoby so zdravotným postihnutím poskytujú špecializované sociálne služby, ktoré zahŕňajú starostlivosť, rehabilitáciu, vzdelávacie a voľnočasové aktivity. Cieľom je modernizovať ich materiálno-technické vybavenie, zabezpečiť bezbariérovosť a prispôbiť prostredie individuálnym potrebám klientov.
Predpokladané dopady	Zlepšenie dostupnosti kvalitnej ambulantnej starostlivosti pre osoby so zdravotným postihnutím Zvýšenie ich aktívneho zapojenia do spoločenského života Odbremenenie rodinných príslušníkov počas dňa
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb
Hodnotiace indikátory	Počet zmodernizovaných denných stacionárov Priemerný počet klientov využívajúcich služby
Opatrenie 2.1.2	Zabezpečenie odľahčovacej služby pre opatrovateľov a rodiny

Charakteristika opatrenia	Odľahčovacia služba je určená osobám, ktoré sa dlhodobo starajú o člena rodiny so zdravotným postihnutím. Umožňuje dočasné prevzatie starostlivosti odborným personálom, aby si rodinní opatrovatelia mohli oddýchnuť, vybaviť si osobné záležitosti alebo predísť syndrómu vyhorenia. Odľahčovacia služba v meste zatiaľ nie je.
Predpokladané dopady	Zníženie psychickej a fyzickej záťaže rodinných opatrovateľov Prevenencia syndrómu vyhorenia u dlhodobých opatrovateľov Zvýšenie schopností rodín udržať starostlivosť o svojich blízkych v domácom prostredí Zlepšenie celkovej rodinnej stability a kvality života
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov Príspevky od klientov v závislosti od ich príjmu
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci s akreditovanými poskytovateľmi sociálnych služieb
Hodnotiace indikátory	Počet klientov, ktorí využili odľahčovaciu službu počas roka
Cieľ	2.2. Podpora aktívneho života a inklúzie
Popis a zdôvodnenie cieľa	Pre osoby so zdravotným postihnutím je prístup na otvorený trh práce často obmedzený. Je nevyhnutné vytvárať vhodné podmienky na ich pracovné uplatnenie, či už v chránených dielnach alebo prostredníctvom inkluzívneho zamestnávania. Cieľ smeruje k posilneniu rovnocenného postavenia osôb so zdravotným postihnutím v spoločnosti a k znižovaniu ich sociálneho vylúčenia.
Opatrenie 2.2.1	Rozvoj chránených dielní a podpora inkluzívneho zamestnávania
Charakteristika opatrenia	Opatrenie podporuje vznik a udržateľnosť chránených dielní, sociálnych podnikov a iných pracovných miest, ktoré sú prispôsobené individuálnym schopnostiam osôb so zdravotným postihnutím. Súčasťou opatrenia je aj osvetová činnosť na znižovanie predsudkov a bariér v zamestnávaní týchto osôb.
Predpokladané dopady	Zvýšenie zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím Podpora ich finančnej nezávislosti a osobného rozvoja Zníženie závislosti na sociálnych dávkach
Finančné zdroje	Príspevky z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vlastné príjmy chránených dielní alebo sociálnych podnikov
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci so zamestnávateľmi, ÚPSVR
Hodnotiace indikátory	Počet novovytvorených pracovných miest pre osoby so zdravotným postihnutím
Opatrenie 2.2.2	Odstraňovanie bariér v meste (architektonických, digitálnych, komunikačných)
Charakteristika opatrenia	Cieľom je systematicky identifikovať a odstraňovať architektonické, dopravné, komunikačné a digitálne bariéry, ktoré bránia osobám so zdravotným postihnutím ich plnohodnotnej účasti na spoločenskom živote.
Predpokladané dopady	Zvýšenie samostatnosti a bezpečnosti osôb so zdravotným postihnutím Zlepšenie prístupu k verejným budovám, dopravným uzlom a informáciám
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov Štátne dotácie na podporu bezbariérovosti

Realizátor	Mesto Trebišov (oddelenie výstavby, oddelenie sociálnych vecí)
Hodnotiace indikátory	Počet verejných budov a inštitúcií s novovybudovaným alebo upraveným bezbariérovým vstupom
Opatrenie 2.2.3	Prístup k voľnočasovým a komunitným aktivitám
Charakteristika opatrenia	Cieľom je zabezpečiť rovný prístup k športovým, kultúrnym, vzdelávacím a komunitným podujatiam, a to prostredníctvom inkluzívneho plánovania, odstraňovania bariér a spolupráce s organizáciami pôsobiacimi v danej oblasti.
Predpokladané dopady	Zvýšenie sociálnej integrácie osôb so zdravotným postihnutím Podpora aktívneho a zmysluplného trávenia voľného času Zlepšenie verejného povedomia a inkluzívneho prístupu v komunite
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci s kultúrnymi a športovými organizáciami
Hodnotiace indikátory	Počet inkluzívnych podujatí prístupných osobám so zdravotným postihnutím

6.3.3 Rodina, deti a mládež

Cieľ	3.1. Prevencia sociálneho vylúčenia a podpora zdravého vývinu detí
Popis a zdôvodnenie cieľa	Cieľom je vytvoriť komplexný systém podpory, ktorý zabezpečí rovnaké príležitosti pre všetky deti bez ohľadu na ich sociálne, ekonomické či kultúrne zázemie. Zameriava sa na včasnú identifikáciu rizík sociálneho vylúčenia implementáciu preventívnych opatrení, ktoré podporujú zdravý fyzický, psychický a sociálny vývin detí.
Opatrenie 3.1.1	Včasná identifikácia a intervencia v prípade ohrozených rodín
Charakteristika opatrenia	Opatrenie sa zameriava na vytvorenie funkčného systému včasného zachytenia signálov ohrozenia detí alebo rodín, u ktorých hrozí sociálne vylúčenie, zanedbávanie alebo rozpad. Ide o prepojenú spoluprácu medzi školami, zdravotníctvom, sociálnymi pracovníkmi a terénnymi službami.
Predpokladané dopady	Zníženie počtu detí umiestňovaných do náhradnej starostlivosti Posilnenie stabilného rodinného prostredia Zlepšenie spolupráce medzi inštitúciami
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov Programy MPSVR SR (napr. NP Terénna sociálna práca)
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci so školami, zdravotníckymi organizáciami, centrami poradenstva
Hodnotiace indikátory	Počet rodín identifikovaných ako ohrozené
Opatrenie 3.1.2	Posilnenie poradenských a terapeutických služieb pre deti a rodičov

Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozšírenie dostupnosti psychologických, špeciálno-pedagogických služieb, rodinných či vzťahových terapií a ich systematickú podporu v meste.
Predpokladané dopady	Včasné zachytenie a riešenie psychických a vzťahových problémov detí a rodičov Zníženie výskytu rizikového správania u detí a mládeže Podpora rodičovských kompetencií a zdravých rodinných vzťahov
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci s centrami pedagogicko-psychologického poradenstva pre deti a rodiny
Hodnotiace indikátory	Počet detí a rodičov, ktorí využili poradenské alebo terapeutické služby Počet realizovaných stretnutí a terapií
Cieľ	3.2. Podpora rovnosti príležitostí pre všetky deti
Popis a zdôvodnenie cieľa	Deti zo sociálne znevýhodneného prostredia a deti so zdravotným znevýhodnením čelia nerovnakým podmienkam pri prístupe k vzdelaniu, voľnočasovým aktivitám, materiálnym podmienkam a rozvojovým príležitostiam. Cieľom je, aby všetky deti mali rovnaké šance na osobnostný a sociálny rozvoj bez ohľadu na ich pôvod, rodinné zázemie alebo zdravotný stav.
Opatrenie 3.2.1	Dotačný program pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia a deti so zdravotným znevýhodnením
Charakteristika opatrenia	Zavedenie alebo rozšírenie dotácií, štipendií či finančných príspevkov, ktoré pomôžu deťom z vylúčeného alebo znevýhodneného prostredia zapojiť sa do mimoškolských aktivít, vzdelávacích kurzov, táborov alebo zabezpečiť základné materiálne potreby.
Predpokladané dopady	Zvýšenie účasti detí zo znevýhodneného prostredia na aktivitách, ktoré podporujú ich rozvoj Zníženie ekonomických bariér brániacich v rovnakom prístupe k vzdelávaniu a voľnému času Zlepšenie školských výsledkov a celkovej motivácie detí
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci so školami a centrami pre deti a rodiny
Hodnotiace indikátory	Počet detí zapojených do dotačného programu Počet podporených aktivít (napr. krúžky, výlety, školské pomôcky a pod.).
Cieľ	3.3. Rozvoj potenciálu detí a mládeže
Popis a zdôvodnenie cieľa	Okrem rodiny a školy zohrávajú významnú úlohu organizácie, ktoré poskytujú bezpečný priestor pre seberealizáciu, neformálne vzdelávanie, tvorivé činnosti a prevenciu rizikového správania. Cieľom je vytvoriť podmienky pre systematickú podporu týchto organizácií a iniciatív.
Opatrenie 3.3.1	Podpora organizácií poskytujúcich voľnočasové, rozvojové a preventívne aktivity pre deti a mládež
Charakteristika opatrenia	Finančná, priestorová a odborná podpora miestnych organizácií, ktoré sa venujú deťom a mládeži mimo školského prostredia – centrá

	voľného času, športové kluby, občianske združenia, skautské skupiny či umelecké kolektívy.
Predpokladané dopady	Zlepšenie podmienok na aktívne a zmysluplné trávenie voľného času detí a mládeže Prevenca rizikového správania, kriminality a závislosti Rozvoj talentu a podpora inklúzie
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci s CVC, školami OZ a športovými klubmi
Hodnotiace indikátory	Počet podporených organizácií Počet detí a mladých ľudí zapojených do aktivít

6.3.4 Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Cieľ	4.1. Zvýšenie dostupnosti služieb pre osoby v krízovej situácii
Popis a zdôvodnenie cieľa	Kľúčovú úlohu zohrávajú dostupné, včasné a flexibilné sociálne služby, ktoré pomáhajú predchádzať prehľbovaniu kríz a návratu do generačnej chudoby. Prioritou je posilniť terénnu a preventívnu prácu so zameraním na najviac ohrozené skupiny obyvateľstva.
Opatrenie 4.1.1	4.1.1. Rozvoj terénnej sociálnej práce
Charakteristika opatrenia	Rozšírenie kapacít terénnej sociálnej práce, ktorá je priamo realizovaná v prirodzenom prostredí klienta. Terénni pracovníci poskytujú pomoc ľuďom, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii, a ktorých schopnosť vyhľadávať pomoc je znížená. Cieľom je zlepšiť prístup k sociálnym službám, podporiť motiváciu klienta na zmenu a sprevádzať ho pri riešení jeho problémov.
Predpokladané dopady	Zlepšenie prístupu k pomoci u ťažko dostupných cieľových skupín Prevenca bezdomovectva, generačnej chudoby a závislosti Posilnenie sebestačnosti klientov a ich reintegrácie do spoločnosti
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov
Realizátor	Mesto Trebišov
Hodnotiace indikátory	Počet klientov v evidencii terénnej práce Počet intervencií v teréne
Opatrenie 4.1.2	Podpora útulku a mestskej sociálnej ubytovne
Charakteristika opatrenia	Útulky a sociálne ubytovne poskytujú základné zázemie osobám bez domova alebo tým, ktorí stratili bývanie v dôsledku krízovej situácie. Ide o prechodné formy ubytovania spojené so sociálnou podporou. Opatrenie sa zameriava na rozšírenie kapacít v týchto zariadeniach, zlepšenie hygienických podmienok a rozšírenie sprievodných služieb (poradenstvo).
Predpokladané dopady	Zníženie počtu osôb bez prístrešia na území mesta Zvýšenie šancí na reintegráciu do spoločnosti a trhu práce Stabilizácia osôb v akútnej krízovej situácii
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov

	Spolupráca s charitatívnymi a neziskovými organizáciami
Realizátor	Mesto Trebišov
Hodnotiace indikátory	Počet prijatých osôb do zariadení (útulku a ubytovne).
Cieľ	4.2. Posilnenie komunitnej práce a participácie
Popis a zdôvodnenie cieľa	Komunitná práca je efektívnym nástrojom sociálneho začleňovania a budovania dôvery v miestne inštitúcie. Komunitné centrá prepájajú odbornú sociálnu prácu s rozvojom miestneho potenciálu. Cieľom je podporiť aktívnu participáciu obyvateľov na riešení vlastných problémov a posilniť vzťahy v komunitách, najmä tam, kde sú prítomné generačne prenášané sociálne znevýhodnenie a exklúzia.
Opatrenie 4.2.1	Rozvoj komunitných centier ako miest sociálnej podpory a inklúzie
Charakteristika opatrenia	Podpora existujúcich a vznik nových komunitných centier ako dostupných miest, kde sa poskytujú základné sociálne služby, poradenstvo, neformálne vzdelávanie, voľnočasové a rozvojové aktivity. Dôležitým prvkom je aj prepojenie s terénnou sociálnou prácou.
Predpokladané dopady	Zlepšenie dostupnosti podpory pre sociálne znevýhodnených obyvateľov Zvýšenie miery zapojenia komunity do verejného života Zníženie napätia v lokalitách s koncentráciou problémov Rozvoj sociálnych zručností, vzdelanostného potenciálu a občianskej angažovanosti
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov Národné projekty zamerané na podporu komunitných centier
Realizátor	Mesto Trebišov
Hodnotiace indikátory	Počet aktívne fungujúcich komunitných centier v meste Počet osôb využívajúcich služby komunitných centier
Cieľ	4.3. Podpora ekonomickej integrácie
Popis a zdôvodnenie cieľa	Osoby ohrozené sociálnym vylúčením často čelia prekážkam pri vstupe na trh práce – nízka kvalifikácia, dlhodobá nezamestnanosť, diskriminácia či chýbajúce pracovné návyky. Cieľom je podporiť ich zamestnateľnosť prostredníctvom cielenej aktivácie, vzdelávania, pracovného tréningu a mentoringu, čo prispeje k ich samostatnosti, stabilite a začleneniu do spoločnosti.
Opatrenie 4.3.1	Aktívne opatrenia na trhu práce – vzdelávanie, pracovné zručnosti, mentoring
Charakteristika opatrenia	Podpora zamestnateľnosti znevýhodnených osôb prostredníctvom kurzov zameraných na získanie praktických pracovných zručností (pomocné profesie, práca s technológiami) doplnené o mäkké zručnosti (komunikácia, dochvilnosť, tímová práca). Súčasťou je aj mentoring a sprevádzanie klientov v procese hľadania si zamestnania, adaptácie na pracovisku či pri udržaní si práce.
Predpokladané dopady	Zvýšenie počtu osôb, ktoré sa uplatnia na trhu práce Zlepšenie kvalifikácie a pracovných návykov Zníženie závislosti od sociálnych dávok a cyklov chudoby
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov Spolupráca s miestnymi zamestnávateľmi a školami

Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny
Hodnotiace indikátory	Počet osôb zapojených do aktivizačných programov Počet zrealizovaných kurzov a školení
Cieľ	4.4. Zlepšenie životných podmienok v marginalizovaných komunitách
Popis a zdôvodnenie cieľa	Marginalizované rómske komunity čelia dlhodobo kumulovaným problémom, ako sú generačná chudoba, nízke vzdelanie, zlá bytová situácia, zdravotné rizika a obmedzený prístup k verejným službám. Zlepšenie ich životných podmienok si vyžaduje systematický, kultúrne citlivý a komunitne zakorenený prístup, ktorý spája terénnu prácu, zmenu postojov a posilnenie jednotlivcov. Prioritou je práca s rodičmi a deťmi ako nástroj prevencie vylúčenia ďalšej generácie.
Opatrenie 4.4.1	Cielená sociálna práca s rodičmi detí z MRK
Charakteristika opatrenia	Intenzívna práca s rodičmi detí z marginalizovaných komunit v oblasti podpory zodpovedného rodičovstva, hygienických návykov, vzdelávania detí, dochádzky do školy a vyvárania stimulujúceho domáceho prostredia. Terénni sociálni pracovníci navštevujú rodiny, poskytujú poradenstvo, zapájajú rodičov do aktivít komunitného centra a spolupracujú s odborníkmi (učitelia, zdravotníci, sociálni pracovníci)
Predpokladané dopady	Zvýšenie školskej dochádzky a pripravenosti detí z MRK Zlepšenie hygienických, výchovných a zdravotných návykov v rodinách Posilnenie zodpovednosti rodičov za vývin detí Prevencia generačného sociálneho vylúčenia
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov NP Terénna sociálna práca v obciach
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci s ÚPSVR, terénnymi tímami
Hodnotiace indikátory	Počet zapojených rodín s deťmi z MRK Počet návštev a konzultácií v rodinách
Opatrenie 4.4.2	Zlepšovanie kvality bývania a životného prostredia
Charakteristika opatrenia	Zlepšenie fyzického prostredia, infraštruktúry a hygienických podmienok v lokalitách s vysokou koncentráciou marginalizovaných komunit. Ide najmä o rekonštrukciu alebo výstavbu technickej infraštruktúry (vodovod, kanalizácia, prístupové cesty), obnovu základného bývania, podporu legalizácie stavieb a komunitných projektov údržby a čistenia verejných priestranstiev. Súčasťou je aj práca s obyvateľmi na zvýšení zodpovednosti za prostredie, v ktorom žijú.
Predpokladané dopady	Zlepšenie hygienických a bezpečnostných podmienok v lokalite Zvýšenie kvality bývania a zdravia obyvateľov Prevencia vzniku zdravotných rizík
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov
Realizátor	Mesto Trebišov
Hodnotiace indikátory	Počet komunitných akcií na údržbu a čistenie verejného priestoru Počet zrealizovaných infraštruktúrnych zásahov

6.3.5 Oblasť spoločných cieľov

Cieľ	5.1. Udržať, rozvíjať a skvalitňovať sociálne služby v meste
Popis a zdôvodnenie cieľa	Udržanie a rozvoj dostupnosti sociálnych služieb, ich kvality a stability je nevyhnutné pre zabezpečenie dôstojného života prijímateľov a pre plnenie zákonných povinností samosprávy. Cieľ reaguje na potrebu stabilného financovania, kvalifikovaného personálu a priebežného vyhodnocovania potrieb obyvateľstva v kontexte demografických zmien a spoločenských výziev.
Opatrenie 5.1.1	Zachovať kontinuitu poskytovania existujúcich sociálnych služieb a zabezpečiť ich personálnu a finančnú stabilitu
Charakteristika opatrenia	Udržanie aktuálne poskytovaných sociálnych služieb v požadovanom rozsahu, kvalite a kapacite. Zahŕňa stabilizáciu odborného personálu, plánovanie finančných zdrojov, monitorovanie spokojnosti prijímateľov a pravidelne hodnotenie efektívnosti služieb. Súčasťou je aj podpora vzdelávania zamestnancov a optimalizácia prevádzky v súlade s legislatívnymi štandardmi.
Predpokladané dopady	Zachovanie plynulosti poskytovania kľúčových služieb pre obyvateľov Zlepšenie celkovej efektivity, dostupnosti a udržateľnosti systému sociálnych služieb
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov Spoluúčasť prijímateľov služieb (v súlade so zákonom)
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb
Hodnotiace indikátory	Počet zachovaných druhov a kapacít služieb
Opatrenie 5.1.2	Podporiť vznik sociálneho podniku so zameraním na zamestnávanie znevýhodnených skupín obyvateľstva
Charakteristika opatrenia	Umožňuje zamestnávať znevýhodnené osoby, vytvárať pracovné príležitosti v oblasti sociálnych služieb a súčasne prispieť k rozvoju komunity. Opatrenie sa zameriava na podporu vzniku sociálneho podniku v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta.
Predpokladané dopady	Zvýšenie zamestnanosti osôb znevýhodnených na trhu práce Posilnenie sebestačnosti komunity a znižovanie závislosti od sociálnych dávok
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov Programy Európskej únie zamerané na podporu sociálnych podnikov (napr. Plán obnovy)
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci s ÚPSVR
Hodnotiace indikátory	Počet vytvorených pracovných miest pre znevýhodnené skupiny Počet založených sociálnych podnikov
Cieľ	5.2. Posilniť spoluprácu a výmenu informácií medzi aktérmi sociálnych služieb

Popis a zdôvodnenie cieľa	Efektívne a koordinované poskytovanie sociálnych služieb si vyžaduje pravidelnú komunikáciu, výmenu skúsenosti a spoločné plánovanie medzi všetkými zainteresovanými subjektmi – samosprávou, poskytovateľmi sociálnych služieb, školami, zdravotníctvom a ďalšími partnermi. Nedostatok informácií môže viesť k duplicite služieb, vynechaniu niektorých cieľových skupín či neefektívnemu vynakladaniu zdrojov. Cieľom je preto posilniť vzájomnú spoluprácu, budovať odborné siete a vytvoriť platformu na výmenu poznatkov a praxe.
Opatrenie 5.2.1	Podporiť pravidelné pracovné stretnutia poskytovateľov sociálnych služieb za účelom zdieľania skúsenosti a posilňovania spolupráce
Charakteristika opatrenia	Cieľom opatrenia je zaviesť systém pravidelných odborných stretnutí, na ktorých sa budú stretávať zástupcovia poskytovateľov sociálnych služieb, samosprávy a ďalších relevantných subjektov. Stretnutia budú slúžiť na výmenu informácií, skúsenosti z praxe, mapovanie potrieb a prehľbovanie spolupráce pri riešení konkrétnych problémov. Zároveň vytvoria priestor na budovanie dôvery. Opatrenie posilní funkčnú odbornú sieť v meste a prispeje k lepšej orientácii v ponuke služieb.
Predpokladané dopady	Zlepšenie koordinácie medzi poskytovateľmi a samosprávou Zníženie duplicít a pokrytie službami tam, kde chýbajú Vyššie efektivita pri riešení komplexných sociálnych problémov
Finančné zdroje	Rozpočet mesta Trebišov
Realizátor	Mesto Trebišov v spolupráci s registrovanými poskytovateľmi sociálnych služieb
Hodnotiace indikátory	Počet realizovaných pracovných stretnutí ročne Počet zapojených subjektov

7 IMPLEMENTÁCIA A MONITOROVANIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je dlhodobý a dynamický proces, ktorý pokračuje aj po schválení samotného dokumentu. Jeho efektívna implementácia si vyžaduje pravidelné sledovanie plnenia cieľov a opatrení, ako aj pružné reagovanie na nové potreby a zmeny v sociálnej oblasti.

› **Časový rámec realizácie** Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Trebišov je stanovený na roky **2025 – 2030**. Implementácia jednotlivých opatrení bude prebiehať priebežne, s ohľadom na priority, dostupné zdroje a zapojenie partnerov.

› **Koordináciu implementácie** zabezpečuje mesto prostredníctvom svojich organizačných zložiek, v spolupráci s členmi **monitorovacej (pracovnej) skupiny**, poskytovateľmi sociálnych služieb a partnermi pôsobiacimi v území.

› **Monitorovacia skupina** ako poradný orgán:

- sleduje priebeh realizácie plánu,
- pripomienkuje navrhované zmeny,
- predkladá odporúčania na jeho úpravu.

› **Monitorovanie sa opiera o hodnotiace indikátory** uvedené pri jednotlivých opatreniach. Zber a spracovanie údajov zabezpečujú organizačné zložky mesta v spolupráci so zapojenými subjektmi.

› **Výsledky monitorovania** budú každoročne spracované do súhrnnej správy o plnení Komunitného plánu, ktorá bude predložená na rokovanie mestského zastupiteľstva.

Komunitný plán sociálnych služieb bude v prípade potreby priebežne aktualizovaný, aby reflektoval aktuálny vývoj, potreby obyvateľov a legislatívne zmeny.

Záver

➤ *Komunitný plán sociálnych služieb meste Trebišov na roky 2025 – 2030* vznikol ako výsledok spoločného úsilia všetkých, ktorým záleží na kvalite života ľudí v našom meste.

- Vychádza z potrieb občanov, odborných poznatkov, ako aj zo skúseností tých, ktorí sociálne služby každodenne poskytujú.

- Opiera sa o princípy partnerstva, spolupráce a rešpektu voči rôznorodým životným situáciám našich obyvateľov.

- Jeho cieľom je, aby sociálne služby boli adresné, dostupné a dôstojné – pre každého, kto ich potrebuje.

➤ Tento dokument nie je ukončením, ale začiatkom pokračujúceho procesu, ktorý sa bude ďalej vyvíjať spolu s potrebami komunity a zmenami v spoločnosti.

- Dôležitým predpokladom úspechu bude pokračujúca spolupráca všetkých aktérov a spoločná vôľa zabezpečiť dôstojný život pre všetkých obyvateľov mesta.

Prílohy

Príloha 1

Sociálne služby poskytované mestom

Druh sociálnej služby	Forma poskytovania	Miesto poskytovania	Cieľová skupina
denné centrum	ambulantná	Milhostov – Zvonárska 17, Trebišov	FO v dôchodkovom veku, seniori
denné centrum	ambulantná	Puškinova 277/18, Trebišov	FO v dôchodkovom veku, seniori
opatrovateľská služba	terénna	Trebišov	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, seniori
práčovňa	ambulantná	Medická 2374/2, Trebišov	FO v krízovej sociálnej situácii, Občania v krízovej situácii
stredisko osobnej hygieny	ambulantná	Medická 2374/2, Trebišov	FO v krízovej sociálnej situácii, Občania v krízovej situácii
zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	ambulantná	T. G. Masaryka 2229/36, Trebišov	Rodina s maloletým dieťaťom, Rodina s dieťaťom do troch rokov veku
útulok	pobytová služba	Dopravná 2107/1, Trebišov	Občania v krízovej situácii

Ďalší poskytovatelia sociálnych služieb

Názov, právna forma	Druh sociálnej služby	Forma poskytovania	Miesto poskytovania	Cieľová skupina
KOTVA n.o. Trebišov, Neverejný poskytovateľ	zariadenie núdzového bývania	pobytová ročná	-	Fyzická osoba v krízovej situácii

Teresa Benedicta Združenie Michalovce, Neverejný poskytovateľ	domov sociálnych služieb	pobytová ročná	Paričovská 2745/116, Trebišov	Zdravotne postihnutí občania
	zariadenie opatrovateľskej služby	pobytová ročná	Paričovská 2745/116, Trebišov	Zdravotne postihnutí občania
	zariadenie opatrovateľskej služby	pobytová ročná	Slov. Nár. Povstania 1079/76, Trebišov	Zdravotne postihnutí občania
LUMEN – ŠZ, ZpS a DSS Rozpočtová organizácia, zriadená alebo založená VÚC	domov sociálnych služieb	pobytová ročná	Jilemnického 1707/1, Trebišov	Fyzická osoba s duševnými poruchami a poruchami správania; Fyzická osoba so schizofréniou
	požičiavanie pomôcok	ambulantná	Jilemnického 1707/1, Trebišov	Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
	zariadenie pre seniorov	pobytová ročná	Jilemnického 1707/1, Trebišov	Fyzická osoba po dosiahnutí dôchodkového veku
	útulok	pobytová ročná	J. Jesenského 449/83, Trebišov	Rodina (jednotl.) s maloletým dieťaťom
	špecializované zariadenie	pobytová ročná	Jilemnického 1707/1, Trebišov	FO s Alzheimerovou chorobou; FO s demenciou; FO s organickým psychosyndrómom; FO s Parkinsonovou chorobou
SČK, n.o. Neverejný poskytovateľ	špecializované zariadenie	pobytová ročná	Konečná 1794/5, Trebišov	FO – hluchoslepá; FO nepočujúca; FO s Parkinsonovou chorobou; FO s telesným postihnutím; FO so schizofréniou; FO so zrakovým postihnutím; FO drogový závislý; resp. závislý od iných návykových látok; FO s Alzheimerovou chorobou; FO s demenciou; FO s organickým psychosyndrómom

	špecializované zariadenie	pobytová ročná	Hviezdoslavova 3203/1, Trebišov	Zdravotne postihnutí občania
	zariadenie opatrovateľskej služby	pobytová ročná	Hviezdoslavova 3203/1, Trebišov	Zdravotne postihnutí občania
	zariadenie núdzového bývania	pobytová ročná	-	Fyzické osoby; na ktorých je páchané násilie
	prepravná služba	pobytová ročná	Trebišov	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
	jedáleň	ambulantná	Hviezdoslavova 3203/1, Trebišov	Fyzické osoby v dôchodkovom veku, seniori

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Za účelom zistenia potrieb, názorov a skúsenosti obyvateľov mesta Trebišov v oblasti sociálnych služieb bol realizovaný dotazníkový prieskum, ktorý predstavoval dôležitý nástroj pri tvorbe Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Trebišov na obdobie rokov 2025 – 2030. Dotazník bol verejne prístupný na webovej stránke mesta vo formátoch Word a PDF. Obyvatelia mali možnosť dotazník vyplniť a doručiť osobne, poštou alebo elektronicky.

Dotazník pozostával zo štyroch častí:

- I. Základné údaje o respondentovi
- II. Sociálne služby a ich potreby
- III. Záujem o komunitné aktivity
- IV. Záverečné otázky

Vzhľadom na formu zverejnenia dotazníka nie je možné stanoviť mieru návratnosti vo vzťahu k celkovému počtu obyvateľov. Celkovo bolo vyplnených a doručených 412 dotazníkov. Počet respondentov z kvantitatívneho hľadiska síce nepredstavuje reprezentatívnu vzorku obyvateľov mesta, avšak získané odpovede poskytli dôležité podnety. Výstupy dotazníkového prieskumu boli pracovnou skupinou vnímané ako podnetné a napomohli identifikovať oblasti, ktorým je vhodné v rámci plánovania sociálnych služieb venovať väčšiu pozornosť. Nasledujúce vyhodnotenie prináša prehľad odpovedí respondentov a identifikuje hlavné zistenia.

I. Základné údaje o respondentovi

1. Pohlavie

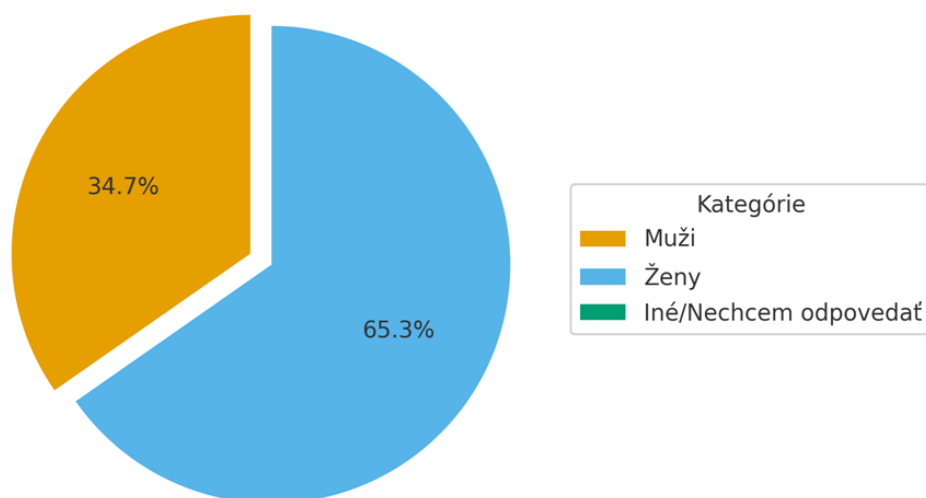
Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo celkovo 412 respondentov. Z toho bolo 269 žien (65,3 %) a 143 mužov (34,7 %). Prieskum tak zaznamenal výraznejšiu účasť žien, čo môže súvisieť s ich vyššou mierou záujmu o problematiku sociálnych služieb alebo ochotou zapojiť sa do verejného prieskumu.

Tabuľka 32: Pohlavie respondentov

Pohlavie	Počet respondentov	% podiel
Muž	143	34,7 %
Žena	269	65,3 %
Iné/Nechcem odpovedať	0	0,0 %
Spolu	412	100 %

Graf 14: Pohlavie respondentov

Pohlavie respondentov

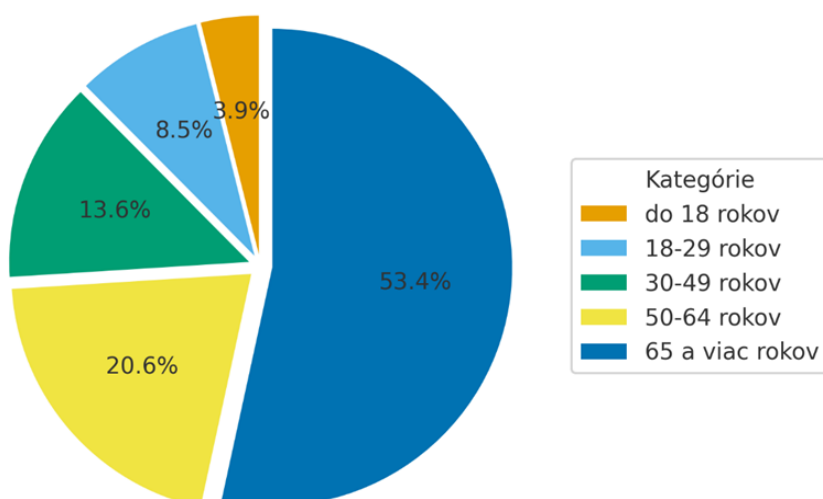

2. Veková kategória

Výraznú väčšinu respondentov tvorili seniori vo veku 65 a viac rokov (53,4 %), čo môže súvisieť nielen s procesom starnutia obyvateľstva, ale aj s tým, že starší ľudia častejšie využívajú alebo potrebujú sociálne služby, a preto sa ich táto téma priamo dotýka. Naopak, nižšie zastúpenie mladších osôb do 29 rokov (spolu 12,4 %) môže byť ovplyvnené ich časovou zaneprázdnenosťou a pocitom, že sa ich problematika sociálnych služieb bezprostredne netýka.

Graf 15: Veková kategória respondentov

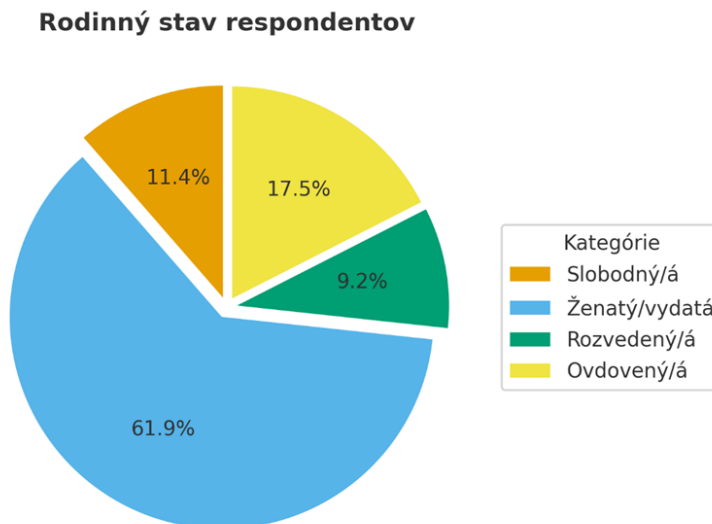
Veková kategória respondentov

3. Rodinný stav

Najväčšiu skupinu respondentov tvorili osoby žijúce v manželstve (61,9 %). Približne rovnaké zastúpenie mala kategória slobodný/á (11,4 %) a rozvedený/á (9,2 %). Skupina ovdovený/á bola zastúpená v miere (17,5 %).

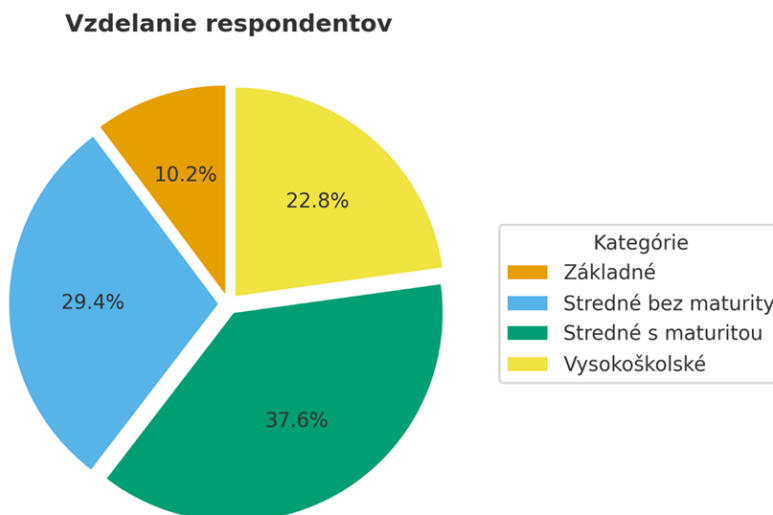
Graf 16: Rodinný stav respondentov

4. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie

Členenie respondentov z hľadiska najvyššie dosiahnutého vzdelania detailne približuje graf 17. Najväčšiu skupinu tvorili respondenti so stredným vzdelaním s maturitou (37,6 %), na druhom mieste boli respondenti so stredným vzdelaním bez maturity (29,4 %). Vysokoškolské vzdelanie malo 94 respondentov (22,8 %) a základné vzdelanie uviedlo 42 osôb (10,2 %).

Graf 17: Vzdelanie respondentov

5. Ekonomická situácia (subjektívne hodnotenie)

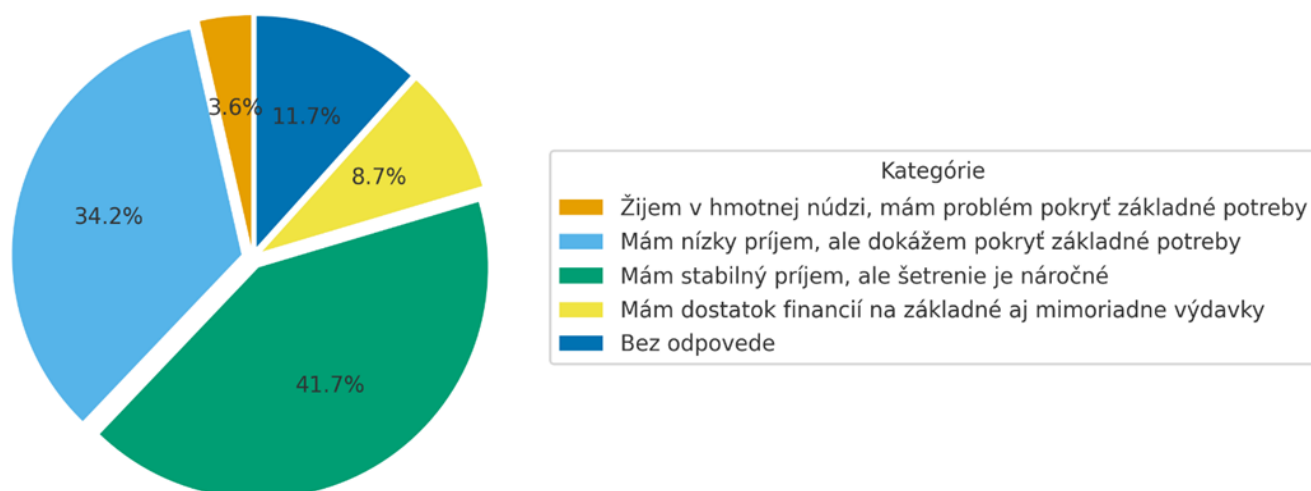
Subjektívne vnímanie ekonomickej situácie uvádza, že väčšina respondentov (172 osôb, 41,7 %) má stabilný príjem, no šetrenie považuje za náročné. Ďalších 141 respondentov (34,2 %) uviedlo, že síce majú nízky príjem, ale dokážu pokryť základné potreby. V hmotnej núdzi sa nachádza 15 osôb (3,6 %), zatiaľ čo finančne zabezpečených – s dostatkom prostriedkov aj na mimoriadne výdavky je 36 respondentov (8,7 %). Odpoveď na túto otázku neuviedlo 48 osôb (11,7 %).

Tabuľka 33: Ekonomická situácia respondentov

Subjektívne hodnotenie ekonomickej situácie	Počet respondentov	% podiel
Žijem v hmotnej núdzi, mám problém pokryť základné potreby	15	3,6 %
Mám nízky príjem, ale dokážem pokryť základné potreby	141	34,2 %
Mám stabilný príjem, ale šetrenie je náročné	172	41,7 %
Mám dostatok financií na základné aj mimoriadne výdavky	36	8,7 %
Bez odpovede	48	11,7 %
Spolu	412	100 %

Graf 18: Ekonomická situácia respondentov

Ekonomická situácia respondentov

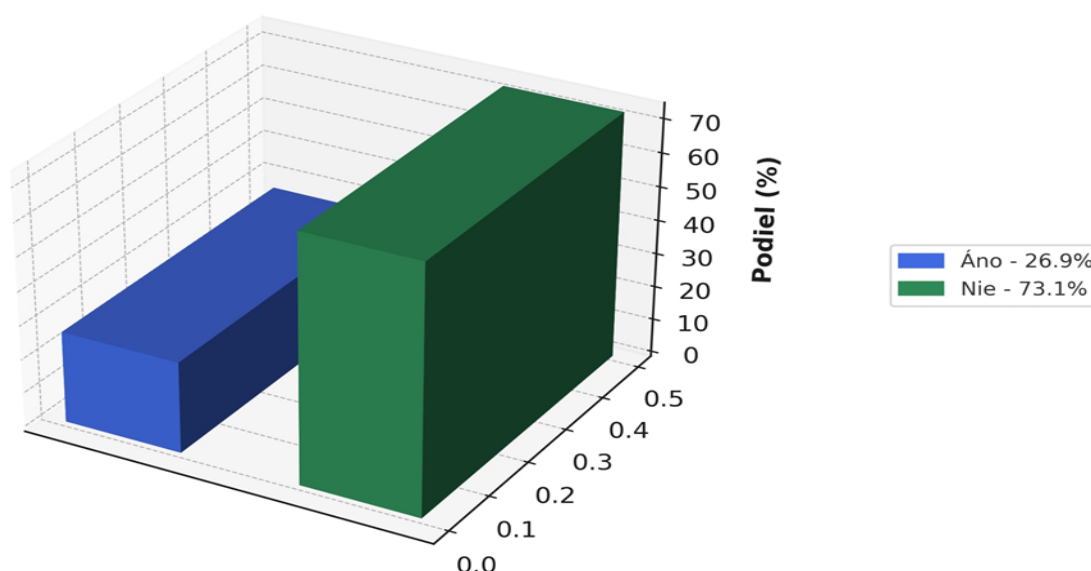
II. Sociálne služby a ich potreba

1. Aktuálne využívanie sociálnych služieb v meste Trebišov

Z celkového počtu 412 respondentov uviedlo 111 osôb (26,9 %), že v súčasnosti využívajú niektorú formu sociálnej služby v meste Trebišov. Väčšina respondentov 301 osôb (73,1 %) služby aktuálne nevyužíva. Údaje naznačujú, že podiel užívateľov sociálnych služieb medzi respondentmi je relatívne nízky, čo môže súvisieť s ich vekovou štruktúrou, ekonomickou situáciou alebo so skutočnosťou, že mnohí služby zatiaľ nepotrebujú.

Graf 19: Aktuálne využívanie sociálnych služieb v meste

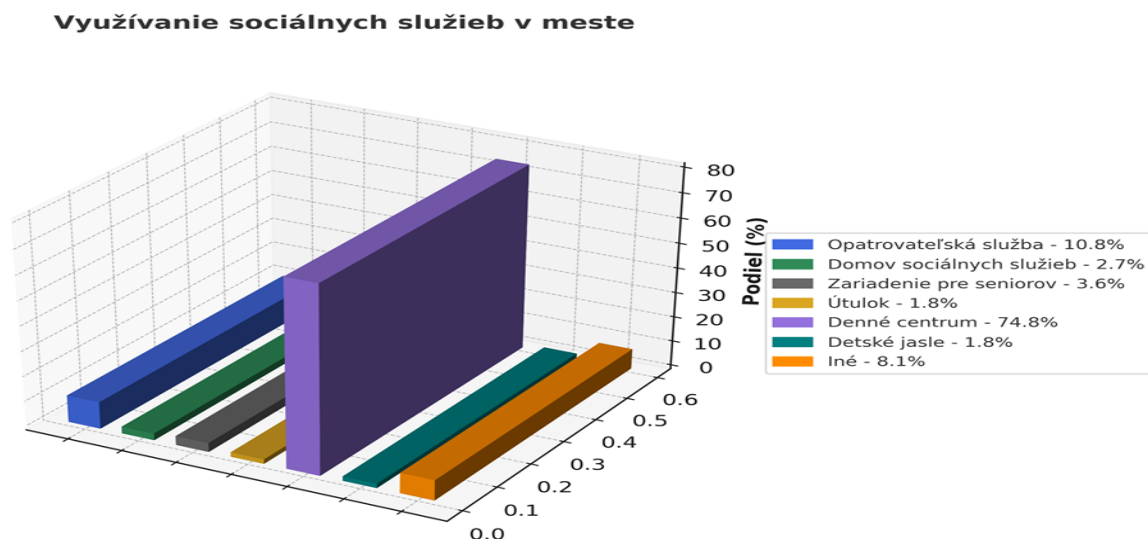
Aktuálne využívanie sociálnych služieb v meste

2. Využívané druhy sociálnych služieb v meste Trebišov

Z respondentov, ktorí uviedli, že aktuálne využívajú niektorú formu sociálnej služby (111 osôb), najčastejšie využívanou službou bolo denné centrum, ktoré označilo 83 osôb (74,8 %). Nasledovala opatrovateľská služba s 12 odpoveďami (10,8 %) a iné služby, ako finančný príspevok na opatrovanie, jedáleň, či denný stacionár, ktoré uviedlo 9 respondentov (8,1 %). V menšej miere boli využívané služby zariadenia pre seniorov, domova sociálnych služieb, útulku a jaslí. Z údajov vyplýva, že obyvatelia uprednostňujú zotrvanie vo svojom prirodzenom domácom prostredí, čo potvrdzuje vyšší záujem o ambulantné a terénne formy sociálnych služieb pred pobytovými.

Graf 20: Využívanie konkrétnych sociálnych služieb v meste

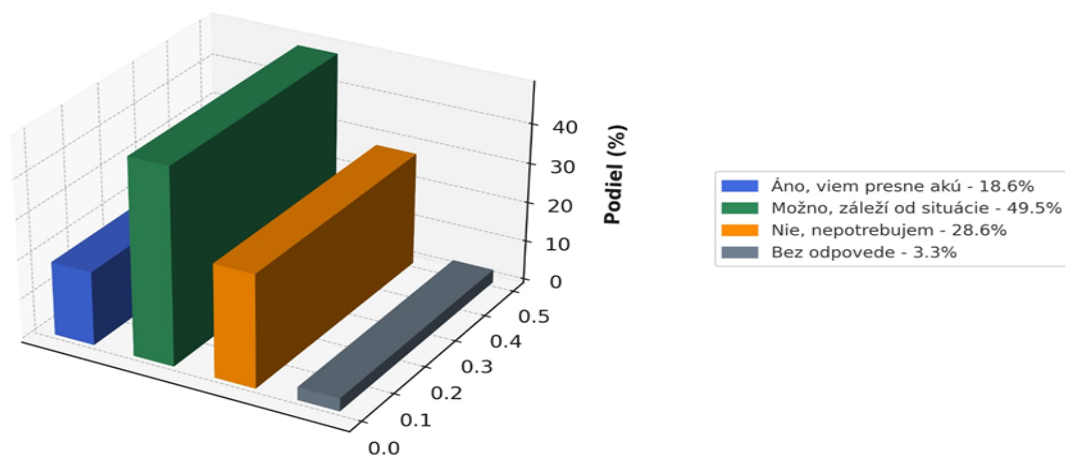
**Poznámka:* Otázka bola položená len respondentom, ktorí aktuálne využívajú nejakú formu sociálnej služby. Mohli označiť viac ako jednu odpoveď.

3. Záujem o sociálne služby v budúcnosti

Výsledky poukazujú na realistické vnímanie novej budúcej potreby sociálnych služieb zo strany respondentov. Z respondentov, ktorí aktuálne nevyužívajú žiadnu formu sociálnej služby (301 osôb), 18,6 % uviedlo, že presne vie, akú službu by v budúcnosti mohlo potrebovať, čo je typické pre osoby, ktoré sa už nachádzajú v zraniteľnejšej situácii (napr. starší ľudia so zdravotným znevýhodnením, opatrovatelia blízkych). Takmer polovica (49,5 %) to nevylučuje, pričom potreba závisí od ich životnej situácie. Naopak, 28,6 % respondentov predpokladá, že sociálne služby nebude potrebovať, čo môže odrážať aktuálnu sebestačnosť, mladší vek, funkčné rodinné zázemie alebo nedostatok poznatkov o možnostiach sociálnych služieb.

Graf 21: Predpokladaná potreba sociálnych služieb v budúcnosti

Predpokladaná potreba sociálnych služieb v budúcnosti

**Poznámka:* Otázka bola položená len respondentom, ktorí aktuálne nevyužívajú žiadnu formu sociálnej služby.

4. Najvhodnejšia forma poskytovania sociálnej služby

Z výsledkov prieskumu vyplýva, že respondenti uprednostňujú formy sociálnych služieb, ktoré im umožňujú zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí. Najvyšší podiel odpovedí zaznamenala finančná podpora finančný príspevok na opatrovanie (26,9 %), nasleduje terénna služba (22,6 %) a ambulantná sociálna služba (19,2 %). Pobytové služby uviedlo 8,0 % respondentov.

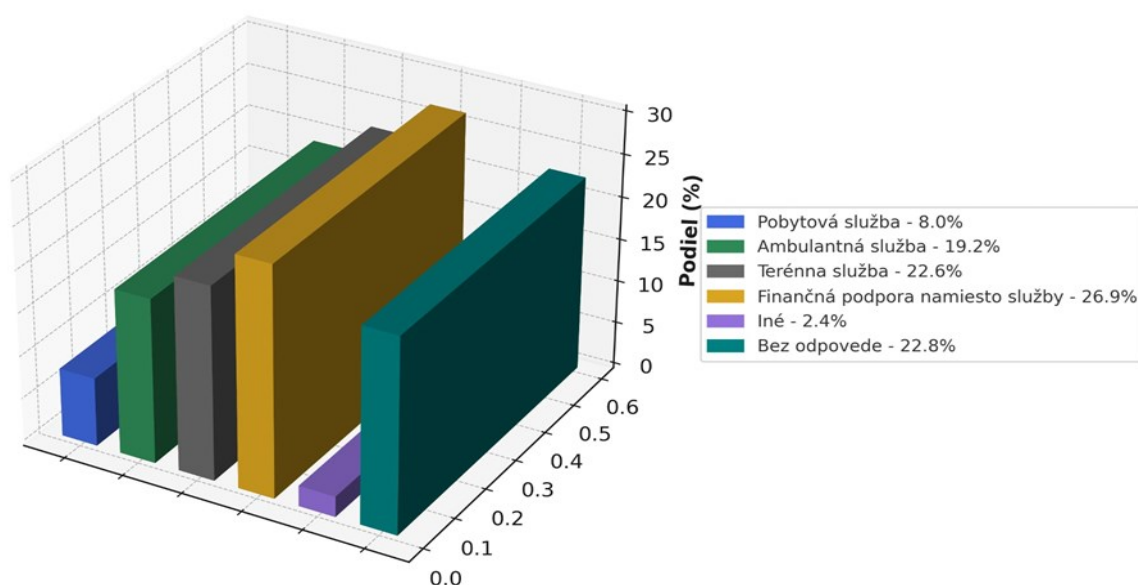
Tabuľka 34: Najvhodnejšia forma poskytovania sociálnej služby

Najvhodnejšia forma služby	Počet odpovedí	% podiel
Pobytová služba	33	8,0 %
Ambulantná služba	79	19,2 %
Terénna služba	93	22,6 %
Finančná podpora	111	26,9 %
Iné	10	2,4 %
Bez odpovede	94	22,8 %

**Poznámka:* Respondenti mohli označiť viac ako jednu odpoveď.

Graf 22: Najvhodnejšia forma poskytovania sociálnej služby

Najvhodnejšia forma poskytovania sociálnej služby

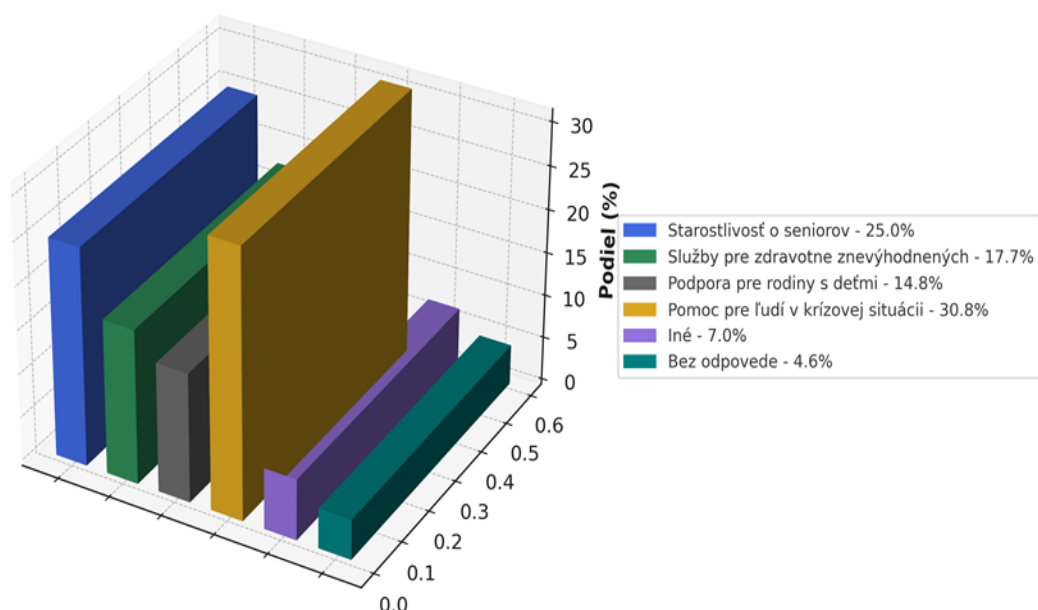
Výsledky, ktoré sú znázornené v grafe sú v súlade s princípmi procesu deinštitucionalizácie, ktorý kladie dôraz na poskytovanie podpory v komunite a na znižovanie potreby umiestnenia do pobytových zariadení.

5. Vnímanie nedostatku a potreby rozšírenia sociálnych služieb v meste

Najvyšší počet respondentov 127 osôb (30,8 %) poukázal na potrebu rozšírenia pomoci pre ľudí v krízovej situácii (napr. osoby bez domova, obeť domáceho násillia). Nasledovala starostlivosť o seniorov, ktorú označilo 103 respondentov (25 %). Významnejší podiel odpovedí tiež poukazuje na nedostatočné služby pre zdravotne znevýhodnených (17,7 %).

Graf 23: Vnímanie nedostatku a potreby rozšírenia sociálnych služieb v meste

Vnímanie nedostatku a potreby rozšírenia sociálnych služieb v meste

6. Vnímanie dostupnosti sociálnej pomoci vo svojom okolí

Z odpovedí na otázku, či respondenti poznajú vo svojom okolí niekoho, kto potrebuje sociálnu pomoc, ale nemá na ňu prístup, vyplýva, že väčšina opýtaných 298 osôb (72,3 %) takúto osobu nepozná. Opačný názor vyjadrilo 16 respondentov (3,9 %), ktorí uviedli, že vo svojom okolí evidujú osobu v potrebe bez prístupu k pomoci. Bez odpovede zostalo 98 osôb (23,8 %).

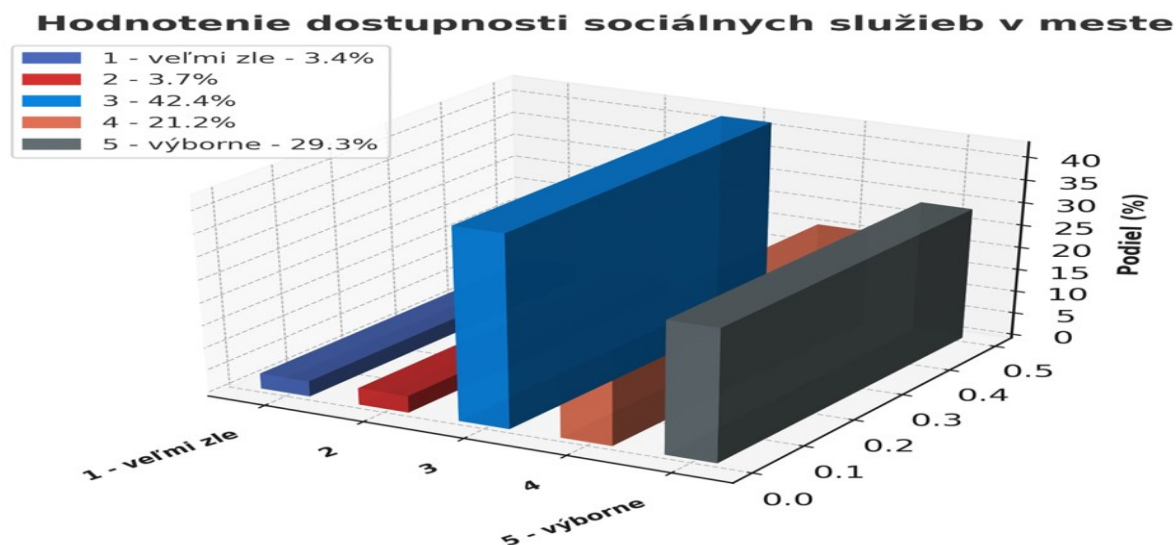
Tabuľka 35: Prítomnosť osoby v okolí, ktorá potrebuje, ale nemá prístup k sociálnej pomoci

Odpoveď	Počet respondentov	% podiel
Áno	16	3,9 %
Nie	298	72,3 %
Bez odpovede	98	23,8 %
Spolu	412	100 %

7. Hodnotenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb v meste Trebišov

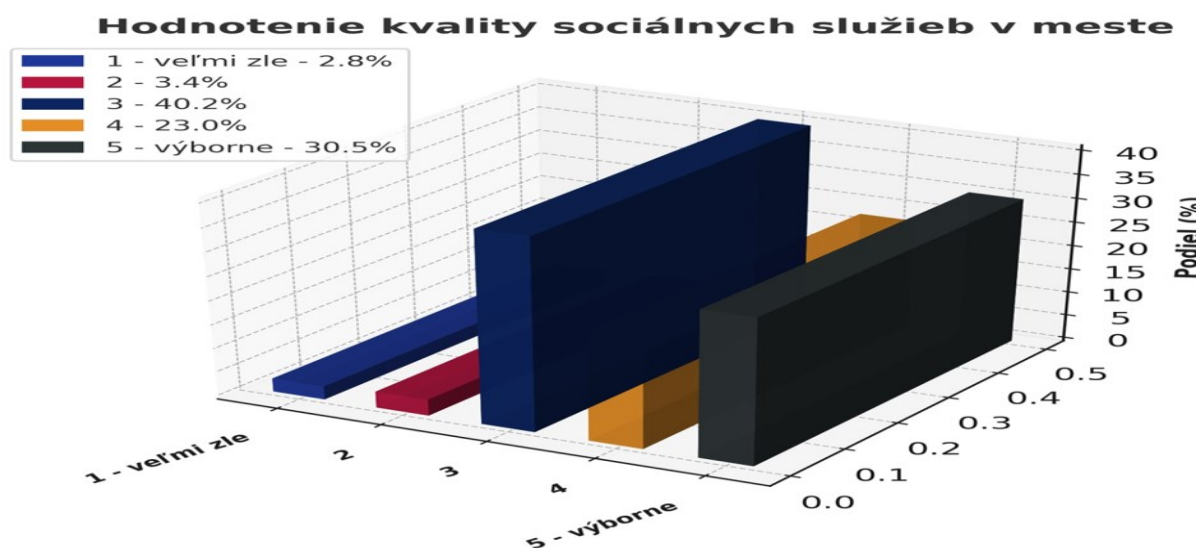
Väčšina respondentov, ktorí na otázku odpovedali 321 osôb (22,1 %) hodnotí dostupnosť (50,5 %) a kvalitu (53,5 %) sociálnych služieb v meste ako veľmi dobrú až výbornú. Približne 40 % respondentov ju považuje za dobrú. Nespokojnosť s poskytovanými sociálnymi službami vyjadrilo len 3,4 % (dostupnosť) a 2,8 % (kvalita) opýtaných. Možno konštatovať, že obyvatelia mesta sú vo všeobecnosti s dostupnosťou a kvalitou sociálnych služieb spokojní.

Graf 24: Hodnotenie dostupnosti sociálnych služieb v meste

**Poznámka:* Na otázku odpovedalo 321 respondentov z celkového počtu 412.

Graf 25: Hodnotenie kvality sociálnych služieb v meste

**Poznámka:* Na otázku odpovedalo 321 respondentov z celkového počtu 412.

8. Návrhy na zlepšenie sociálnych služieb v meste

Respondenti uvádzali najmä tieto podnety:

- posilnenie siete opatrovateliek,
- zabezpečenie obedov pre seniorov,
- poskytovanie nákupov pre ľudí odkázaných na pomoc, podobne ako počas pandémie COVID-19,
- zavedenie krátkodobej opatrovateľskej služby v domácnosti (napr. počas vírusových ochorení, po návrate z nemocnice, ak je človek sám a nemá nikoho, kto by sa o neho postaral),
- sprístupnenie asistenta alebo sprievodcu (napr. na vybavenie potrebných záležitostí),
- zavedenie „sociálneho taxíka“ – odvoz k lekárovi, na poštu, na vyšetrenia do nemocnice či aspoň raz mesačne na väčší nákup.

Z odpovedí respondentov vyplynulo, že obyvatelia mesta vnímajú potrebu rozšírenia a zefektívnenia sociálnych služieb najmä v oblasti opatrovateľskej starostlivosti, zabezpečenia stravovania a nákupov pre seniorov a osamelé osoby, ako aj poskytovania dopravy k lekárom, na úrady či do obchodov.

III. Záujem o komunitné aktivity

1. Záujem o komunitné aktivity v oblasti sociálnej starostlivosti

Cieľom otázky bolo zistiť, do akej miery majú obyvatelia záujem zapájať sa do komunitných aktivít a podujatí zameraných na sociálnu starostlivosť. Výsledky ukázali, že 23,3 % respondentov by sa zapojilo aktívne a 26,7 % skôr pasívne. Záujem neprejavilo 37,6 % opýtaných a 12,4 % na otázku neodpovedalo.

Tabuľka 36: Záujem o komunitné aktivity v oblasti sociálnej starostlivosti

Odpoveď	Počet odpovedí	% podiel
Áno, aktívne by som sa zapojil/a	96	23,3 %
Áno, ale skôr ako pasívny účastník	110	26,7 %
Nie	155	37,6 %
Bez odpovede	51	12,4 %
Spolu	412	100 %

2. Typy komunitných podujatí a programov, o ktoré je záujem

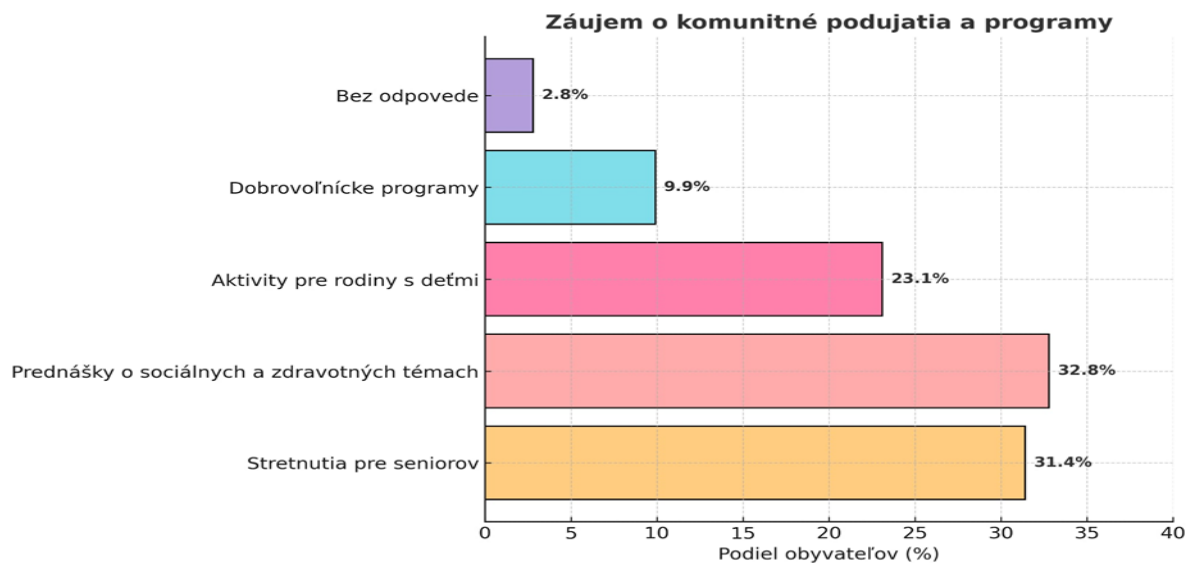
Cieľom otázky bolo identifikovať, o aké druhy komunitných podujatí a programov majú obyvatelia mesta najväčší záujem. Respondenti mali možnosť zvoliť viacero odpovedí, čím sa zachytila širšia škála preferencií. Najčastejšie uvádzali záujem o prednášky zamerané na sociálne a zdravotné témy (32,8 %) a stretnutia seniorov (31,4 %). Významnú skupinu zaujali aj aktivity pre rodiny s deťmi (23,1 %). Menší, no stále relevantný záujem bol zaznamenaný o dobrovoľnícke programy (9,9 %). Ostatné možnosti neboli zvolené a 2,8 % respondentov na otázku neodpovedalo.

Tabuľka 37: Záujem o komunitné podujatia a programy

Odpoveď	Počet odpovedí	% podiel
Stretnutia pre seniorov	133	31,4 %
Prednášky o sociálnych a zdravotných témach	139	32,8 %
Aktivity pre rodiny s deťmi	98	23,1 %
Dobrovoľnícke programy	42	9,9 %
Iné	0	0,0 %
Bez odpovede	12	2,8 %
Spolu	424	100 %

**Poznámka:* Respondenti mohli označiť viac ako jednu odpoveď.

Graf 27: Záujem o komunitné podujatia a programy

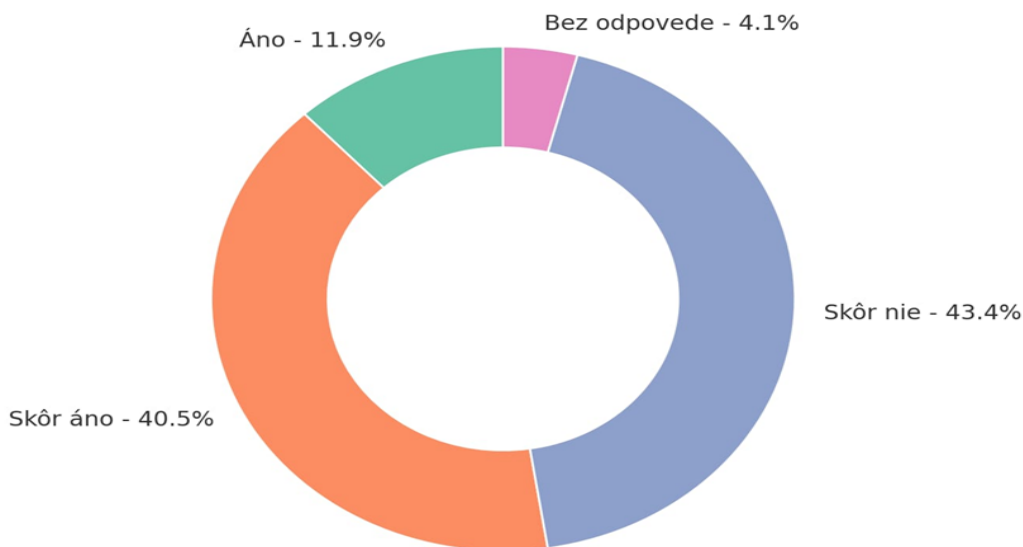
IV. Záverečné otázky

1. Informovanosť obyvateľov o možnostiach sociálnej pomoci v meste

Otázka bola zameraná na zistenie, do akej miery sa obyvatelia cítia byť informovaní o možnostiach sociálnej pomoci, ktoré mesto poskytuje. Z odpovedí vyplynulo, že 11,9 % respondentov sa cíti byť dostatočne informovaných a 40,5 % uviedlo, že skôr áno. Naopak, 43,4 % opýtaných má pocit, že informácie nemajú v dostatočnom rozsahu a 4,1 % na otázku neodpovedalo.

Graf 28: Informovanosť obyvateľov o možnostiach sociálnej pomoci v meste

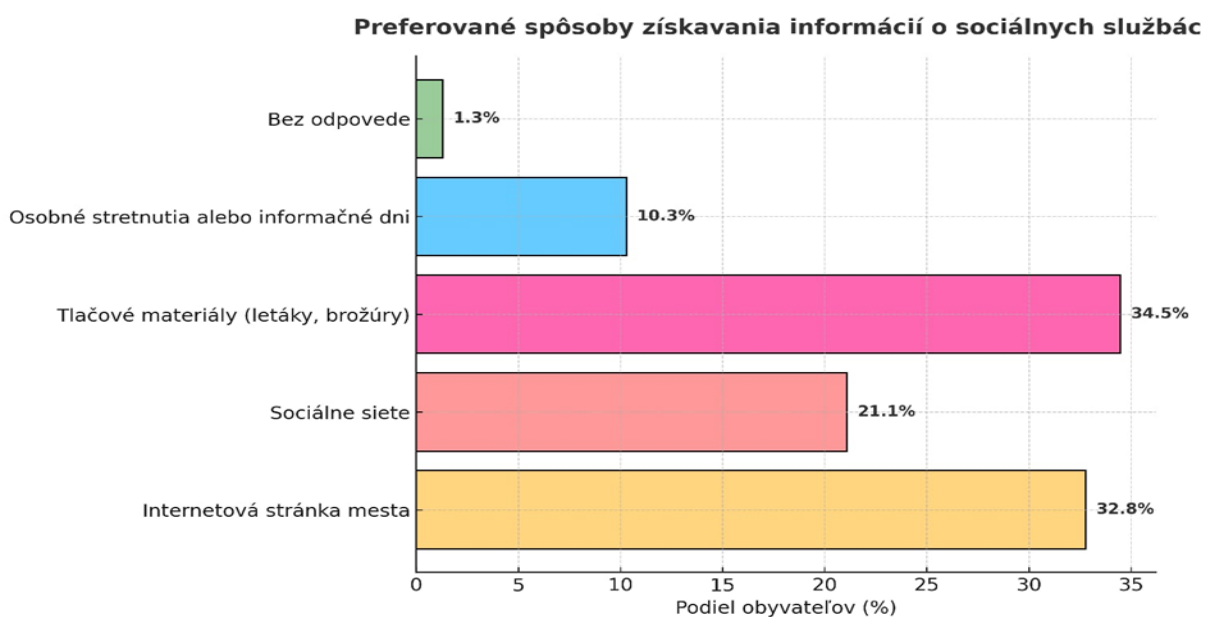
Informovanosť obyvateľov o možnostiach sociálnej pomoci v meste

2. Požadované možnosti informovanosti o sociálnych službách v meste

Respondenti najčastejšie uvádzali záujem o získavanie informácií prostredníctvom tlačových materiálov (34,5 %), čo môže súvisieť s vyšším zastúpením seniorov v prieskume, ktorí túto formu uprednostňujú pred digitálnymi kanálmi. Zároveň však vidno, že digitalizácia postupne napreduje – internetovú stránku mesta označilo 32,8 % a sociálne siete 21,1 % respondentov, čo naznačuje zlepšovanie digitálnej gramotnosti aj u starších obyvateľov (napr. vďaka projektu *Digitálni seniori*). Menej preferovanou, no stále významnou možnosťou zostávajú osobné stretnutia alebo informačné dni (10,3 %).

Graf 29: Preferované spôsoby získavania informácií o sociálnych službách

ANKETOVÝ LÍSTOK PRE POSKYTOVATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	
<i>Vážený poskytovateľ sociálnych služieb,</i> Mesto Trebišov pripravuje v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a zmene a doplnení zákona č. 455/1991 o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov Komunitný plán sociálnych služieb s cieľom zabezpečiť efektívne, dostupné a kvalitné sociálne služby pre svojich obyvateľov. Prosíme Vás o vyplnenie tohto dotazníka, ktorý nám pomôže zmapovať súčasný stav a identifikovať potreby v oblasti sociálnych služieb. Ďakujeme za Váš čas a cenné odpovede!	
Názov poskytovateľa: _____ Kontaktné údaje: Adresa: _____ Tel. kontakt: _____ E-mail: _____	
I. POSKYTOVANÉ SLUŽBY	
1. Aké typy sociálnych služieb poskytujete? (možnosť viacerých odpovedí)	☐ Opatrovateľská služba ☐ Sociálne poradenstvo ☐ Zariadenie pre seniorov ☐ Domov sociálnych služieb ☐ Krízová intervencia ☐ Iné (prosím, uveďte): _____
2. Pre aké cieľové skupiny sú služby určené? (možnosť viacerých odpovedí)	☐ Seniori ☐ Zdravotne znevýhodnené osoby ☐ Osoby v krízovej situácii ☐ Osoby bez domova ☐ Deti a mládež ☐ Iné (prosím, uveďte): _____
3. Aká je kapacita Vášho zariadenia?	• Maximálna kapacita: _____ • Aktuálne obsadenosť: _____
4. Aké sú priemerné čakacie doby na prijatie klienta do Vášho zariadenia?	☐ Do 1 mesiaca ☐ 1 – 3 mesiace ☐ 3 – 6 mesiacov ☐ Viac ako 6 mesiacov
II. POTREBY A VÝZVY V POSKYTOVANÍ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	

1. S akými hlavnými problémami sa stretávate pri poskytovaní sociálnych služieb? (možnosť viacerých odpovedí)	☐ Nedostatok financií ☐ Nedostatok personálu ☐ Vysoký dopyt po službách ☐ Nedostatočné materiálne vybavenie ☐ Iné (prosím, uveďte): -----
2. Aké sú najväčšie potreby Vašich klientov, ktoré by mohli byť riešené komunitným plánom?	
3. Aké formy spolupráce so samosprávou by ste uvítali pri plánovaní a zlepšovaní sociálnych služieb?	☐ Finančná podpora ☐ Zvýšenie dostupnosti odborného personálu ☐ Vzdelávanie a odborné školenia ☐ Lepšia koordinácia medzi poskytovateľmi služieb ☐ Iné (prosím, uveďte): -----
<i>III. NÁVRHY NA ZLEPŠENIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V TREBIŠOVE</i>	
1. Aké nové služby alebo zmeny v existujúcich službách by ste navrhovali?	
2. Ako hodnotíte súčasnú spoluprácu s mestom Trebišov v oblasti sociálnych služieb?	☐ Výborná ☐ Dobrá ☐ Priemerná ☐ Slabá ☐ Nevyhovujúca
3. Aké opatrenia by mohli prispieť k lepšej dostupnosti a kvalite sociálnych služieb v meste?	